

G Ü M R Ü K U Z M A N L A R I D E R N E Ğ İ

GÜMRÜKTE UZMAN GÖRÜŞÜ

YIL: 7 • SAYI: 19 • Ekim - Aralık 2008

• DÜNYADA BÖLGESELLEŞME HAREKETLERİ

• GÜMRÜK BEYANNAMELERİNİN 31 NUMARALI KUTUSUNUN TARİFE SINIFLANDIRMASI VE İSTATİSTİKİ SORUNLAR ÇERÇEVESİNDE İRDELENMESİ

• DÜNYA TİCARETİNİN KOLAYLAŞTIRILMASINDA ELEKTRONİK E-ATA KARNE SİSTEMİ

• NEDEN LİSANSÜSTÜ TERCİHİ MBA

• RİSK YÖNETİMİ ve STRATEJİK DEĞERLENDİRME •

• SONRADAN KONTROLLERDE FRANSA ÖRNEĞİ: • ÖRGÜTLENME, METODOLOJİ VE UYGULAMA

• TÜRK GÜMRÜK TARİFE CETVELİ'NDE 98. FASIL •

• TRADE FACILITATION: AUTHORIZED TRADER SCHEME • IN TURKEY & SPECIAL AND SIMPLIFIED CUSTOMS PROCEDURES

Sizce

Tükenmez Kalem

Bizce

9608.10.10.10.00

ÇEŞİTLİ MAMUL EŞYA

Bilyalı kalemler, keçe uçlu veya diğer gözenek uçlu yazı ve işaret kalemleri; mürekkepli kalemler, stilolar ve diğer dolma kalemler; duplikatör kalemleri; dolma kurşun kalemler; dolma kalem ve kurşun kalem sapları ve benzeri saplar; bunların aksamı (kapak ve klipsler dahil) (96.09 pozisyonundaki eşya hariç);

Bilyalı kalemler:

Sıvı mürekkepli olanlar:

Plastik maddelerden olanlar

İlgili Mevzuat:

1) [32] Haksız Rekabet

Menşe Ülke	G.T.I.P.	Dampinge Karşı Vergi(ABD Doları/Adet)
Çin Halk Cum.	9608.10.10.10.00	0,066
Çin Halk Cum.	9608.40.00.10.00	0,040

(2004/4 - 02.03.2004-25390 tarih ve sayılı R.G.)

İlgili mevzuat 02.03.2004-02.03.2009 tarihleri arasında geçerlidir.

* İthalatla Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (2008/5 - 30.01.2008-26772 tarih ve sayılı R.G.)

İthalatçı Beyanı ve Menşe Şahadetnamesi

MADDE 1 - (1) EK-1'deki tabloda yer alan dampinge karşı önleme tabi mallardan, karşılığında belirtilen ülkelere menşeli olanların Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi çerçevesinde ithalinde;

a) Önlemin etkisiz kılınmakta olduğu yönünde ciddi şüphe nedeniyle, önlemin etkinliğinin takibinin sağlanmasına dönük incelemeye esas teşkil etmek üzere, EK-2'de yer alan "İthalatçı Beyanı",

b) Menşei konusunda ciddi şüphe bulunması nedeniyle, A.TR Dolaşım Belgesi ibraz edilmiş olsa dahi eşyanın menşei tevsik eden belge (menşe şahadetnamesi / EUR.1 veya muadili belge / Form A) ve

c) EK-3'te yer alan "Üretici-İhracatçı Beyanı"

gümrük idaresine ibraz edilir.

- Sevkiyat bazında CIF değeri 500 ABD Dolarını geçmeyen eşya ithalinde bu Tebliğ hükümleri uygulanmaz.

- Bu Tebliğ 31.12.2008 tarihine kadar geçerli olmak üzere 30.01.2008 tarihinde yürürlüğe girer.

GTIP

ÜLKELER

9608.10.10.10.00

Birleşik Arap Emirlikleri, Endonezya

9608.40.00.10.00

2) [79] EFTA Anlaşmasında "Menşe Kuralı" var.(18.4.92 Mük. RG)

3) [81] İsrail STA'nda "Menşe Kuralı" var.(18.7.97 Mük. RG)

4) [102] Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği (24.06.2007-26562 tarih ve sayılı RG)

* Ambalaj ürünlerinin geri dönüşümlü olması mecburi bulunmaktadır. Ayrıca geri dönüşüm işaretini taşımaları mecburidir.

Alternatif olmayan ambalajlar dışında, geri dönüşümü ve geri kazanılması teknik olarak mümkün olmayan ambalajların üretimi, piyasaya sürülmesi ve ithali yasaktır.

5) [176] Genel düzenlemeler kapsamında "Hassas Ürünler" ve "Hassas Olmayan Ürünler" (25.08.2004-25564 RG)

* Hassas Olmayan Ürün

Vergi ve Fonlar:

Avrupa Topluluğu için GV 0 (01.01.2008)

Az Gelişmiş Ülkeler için GV 0 (01.01.2008)

Bosna Hersek için GV 0 (01.01.2008)

Batı Şeria ve Gazze Şeridi için GV 0 (01.01.2008)

Diğer Ülkeler için GV 3.7 (01.01.2008)

EFTA için GV 0 (01.01.2008)

Fas için GV 0 (01.01.2008)

Gelişme Yolunda Ülkeler için GV 0 (01.01.2008)

Hırvatistan için GV 0 (01.01.2008)

İsrail için GV 0 (01.01.2008)

Kosova için GV 0 (01.01.2008)

Makedonya için GV 0 (01.01.2008)

Mısır için GV 0 (01.01.2008)

Özel Teşvik Düzenlemesi Ülkeleri için GV 0 (01.01.2008)

Suriye için GV 0 (01.01.2008)

Tunus için GV 0 (01.01.2008)

OTV 0 (01.08.2002)

KDV 18 (01.01.2000)

EMY 0 (09.08.2006)

Biz, emeğimiz, geniş hizmet ağıımız ve bilgi birikimimizle başarı hikayenizin arkasındaki güç olmak için varız.

30 yıldır dış ticarete dair ne varsa; bilmeniz, büyümeniz ve ilerlemeniz için...

SAHİBİ:

Gümrük Uzmanları Derneği Adına
Yönetim Kurulu Başkanı
Aynur ÇIRAY

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ:

Evren YENİ

YAYIN KURULU:

Adem OĞULTARHAN
Damla EŞREFOĞLU
Mehmet UYLUKÇU
Ömür ÖÇLAN
Serkan AYYILDIZ
Yaşam ÇİÇEK

REKLAM YÖNETMENİ:

Serkan AYYILDIZ

GÜMRÜK UZMANLARI DERNEĞİ YÖNETİM KURULU:

Aynur ÇIRAY
Ebru CAN
Mehmet UYLUKÇU
Koray SOKULLU
Evren YENİ

YÖNETİM ADRESİ:

Yüksel Cad. No: 46 Kat: 4 Kızılay / ANKARA

Tel: (312) 306 89 61
Faks: (312) 311 50 47
E-posta: gud@gud.org.tr
www.gud.org.tr

ABONELİK:

Yıllık 4 adet dergi için abonelik bedeli
KDV Dahil 25,00 YTL'dir.
Abonelik ve ayrıntılı bilgi taleplerinizi,
gud@gud.org.tr e-posta adresine veya
(312) 311 50 47 no'lu faks iletebilirsiniz.

ISSN:

1303-7722

Gümrükte Uzman Görüş'ün basımı Onur
Matbaacılık Ofset Tanıtım Hizmetleri Ltd.Şti.
tarafından gerçekleştirilmiştir. Aralık 2008.
Matbaacılar Sitesi 35. Cad. 558. Sk. No: 47
İvedik / ANKARA

Copyright © 2002-2008 Gümrük Uzmanları Derneği
Her hakkı saklıdır.
Yaygın süreli yayındır.
Üç ayda bir yayınlanır.
Dergi'de yayımlanan yazılardaki görüşler yazarlarına aittir.

İÇİNDEKİLER

- 2** Yönetim Kurulundan
- 3** Editörden
- 4** DÜNYADA BÖLGESELLEŞME HAREKETLERİ
Serkan AYYILDIZ
- 8** GÜMRÜK BEYANNAMELERİNİN 31
NUMARALI KUTUSUNUN TARİFE
SINIFLANDIRMASI VE İSTATİSTİKİ
SORUNLAR ÇERÇEVESİNDE İRDELENMESİ
Ali Murat PALA
- 14** DÜNYA TİCARETİNİN
KOLAYLAŞTIRILMASINDA ELEKTRONİK
E-ATA KARNE SİSTEMİ
Elif TOPÇU
- 24** NEDEN LİSANSÜSTÜ TERCİHİ MBA
Şadi Boğaç KANADLI
- 31** RİSK YÖNETİMİ ve STRATEJİK
DEĞERLENDİRME
Yusuf Engin ERENKUŞ
- 44** SONRADAN KONTROLLERDE FRANSA
ÖRNEĞİ: ÖRGÜTLENME, METODOLOJİ VE
UYGULAMA
Barış BİÇİMSEVEN
- 50** TÜRK GÜMRÜK TARİFE CETVELİ'NDE
98. FASIL
Ali Murat PALA
- 54** TRADE FACILITATION:
Authorized Trader Scheme in Turkey &
Special and Simplified Customs Procedures
Sinan AKYÜZ

YÖNETİM KURULUNDAN

Değerli Okurlarımız,

“Gümrükte Uzman Görüş” adlı dergimizin yeni sayısını size ulaştırmış bulunuyoruz..

2008 yılının sonuna yaklaştığımız bugünlerde Müsteşarlığımızın güncel teşkilatlanma ihtiyaçlarının karşılanması amaçlarıyla hazırlanmış olan Kanun tasarısının yasalaşması ile ilgili sürecin sonuçlanması en önemli beklentimiz olarak gündemimizdeki yerini koruyor.

Başta “gümrük mevzuatı ve uygulamaları” olmak üzere uluslararası ticaretin çeşitli yönleri ile ilgili araştırma ve incelemelerinizi Gümrükte Uzman Görüş Dergisi aracılığıyla bizimle paylaşmanızı temenni ediyoruz.

Bu sayımızın yayımlanmasında emeği geçen ve katkı sağlayan herkese teşekkür ediyoruz.

Yeni sayımızda görüşmek üzere,

Aynur ÇIRAY
Gümrük Uzmanları Derneği Başkanı

EDİTÖRDEN

Sevgili Okuyucularımız,

Gümrükte Uzman Görüş'ün 2008 yılındaki son sayısı ile sizlerle birlikteyiz. Geride bıraktığımız yıl içerisinde gümrük ve dış ticaret alanlarında meydana gelen güncel gelişmeleri, mevzuat değişikliklerini ve yürütülen projeleri sizlere aktaran dergimiz, aynı zamanda merak edilen kilit konulara da ışık tutmaya çalıştı.

Bu süre zarfında, olaylara dışarıdan bakan derleme makaleleri değil; mevzuat hazırlama çalışmalarında bizzat bulunan veya proje grupları içerisinde bilfiil yer alan yazarlarımızın "işin mutfağından" aktardıkları görüş ve izlenimleri sizlere ulaştırmaya gayret ettik.

Bunları yaparken dergimizi ancak okuyucularımıza kulak vererek daha da geliştirebileceğimiz gerçeğini hiç bir zaman aklımızdan çıkarmadık. Bu çerçevede olumlu veya olumsuz yönde aldığımız tüm eleştiri, görüş ve önerileri değerlendirerek imkanlar ölçüsünde sayfalarımıza yansıtık.

Gümrükte Uzman Görüş Yayın Ekibi, okurlarımızın bilgilenme ve öğrenme ihtiyaçlarına cevap vererek dış ticaret erbabına zorlu dönemeçlerde yol gösteren, zengin içerikli ve seçkin bir dergiye hayat verme maratonuna bugüne kadar olduğu gibi bundan sonraki yıllarda da devam edecektir.

Bir sonraki sayımızda görüşmek üzere,

Evren YENİ
Editör

DÜNYADA BÖLGESELLEŞME HAREKETLERİ*

Serkan AYYILDIZ

Gümrük Uzman Yardımcısı
serkanay@gumruk.gov.tr

1.1 Bölgeselleşme Hareketleri

1.1.1 Giriş

Özellikle son 15 yıllık süreçte dünya ticaret sisteminde bölgesel ticaret anlaşmalarının sayısının hızla arttığı görülmektedir. Bölgeselleşme hareketlerindeki artış, İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde uluslararası ticarete başat olan çok taraflılık prensibinden bir sapmayı ifade etmektedir. Bu sapmanın önemli bir nedeni Doha Kalkınma Gündemi'nde oluşan düşük kırıklığının, ülkeleri çok taraflı müzakereler dışında yeni arayışlara itmeye sebep olmuştur. Ayrıca bölgesel ticaret anlaşmaları kanalı-

la çok taraflı müzakerelerden daha hızlı ve çok taraflı müzakerelerin ulaşamadığı politika alanlarında da sonuç alınabilmesi bu sapmanın bir diğer nedeni sayılabilir.

Menşe kuralları, tercihli ticaret düzenlemeleri kapsamında verilen tavizlerden hangi eşyanın yararlanabileceğini düzenleyen hükümlerdir.

Dünya çapında bölgesel ticaret anlaşmalarında yaşanan hızlı artış, menşe kurallarına olan siyasi ilgiyi de arttırmaktadır. DTÖ Sekreteryası verilerine göre; 1948 yılında başlangıcından 1990'a kadar GATT çerçevesinde bildiri yapılmış bölgesel ticaret anlaşması sayısı toplamı 25 iken, bugün bu sayı 205'e ulaşmıştır.

bulunmaktadır.

* Yazarın 'Menşe Kurallarının Dünya Çapında Uyumlaştırılması Çalışmalarının Sebepleri ve Olası Sonuçları' adlı Gümrük Müsteşarlığı Uzmanlık Tezi'nden derlenmiştir.

Menşe kuralları, tercihli ticaret düzenlemeleri kapsamında verilen tavizlerden hangi eşyanın yararlanabileceğini düzenleyen hükümlerdir. Bu doğrultuda, ticaret sapmasının önlenmesi menşe kurallarının ekonomik gerekçesini teşkil eder: Yani, taraf olmayan bir ülke eşyasının, gümrük vergileri düşük olan ülke kanalıyla, "ticaret alanının" gümrük vergileri göreceli olarak yüksek diğer tarafına sevkiyatının önlenmesidir.

Gümrük birlikleri, tarafların üçüncü ülkelere ortak bir gümrük tarifesi uygulamasını gerektirdiğinden menşe kuralları esasına dayanmamakla birlikte ortak gümrük tarifesinin benimsenmesi sürecinde geçici ya da taraflar arasında belli ürün gruplarında var olan büyük tarife farklılıkları nedeniyle sürekli, menşe kurallarına başvurulabildiği görülmektedir

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra dünya ticaret sisteminin en önemli kaynağını Tarifeler ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) ile bu anlaşmanın "bir ülkeye sağlanan herhangi bir avantajın, imtiyazın veya dokunulmazlığın koşulsuz şartsız diğer taraf ülkelere de uygulanmasını" düzenleyen "En Çok Kayrılan Ülke"(MFN) maddesi oluşturmuştur. Bu doğrultuda DTÖ üyelerinin söz konusu bölgeselleşme hareketlerinin içerisinde yer almaları, GATT'ın 1 inci ve GATS'ın 2 inci maddelerinde belirtilen ayırıcı olmayan muameleye ilişkin temel prensibin (MFN kuralı) ihlali anlamına gelmektedir.

Üye ülkelerin ancak 3 başlıkta toplanabilecek özel durumlar halinde söz konusu düzenlemelerde yer alabilme hakkı bulunmaktadır:

- Gümrük birlikleri ya da serbest ticaret alanlarının tesis edilebilmesine imkan tanıyan GATT'ın XXIV. maddesinin 4 ila 10 uncu fıkra hükümleri,
- Dayanak Hükümü (Enabling Clause) olarak adlandırılan ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki eşya ticaretinde tercihli düzenlemelere imkan

tanıyan ve GATT 94'te de korunan 28 Kasım 1979 tarihli Karar.

- Hizmetler alanında tercihli düzenlemelere imkan tanıyan GATS'ın 5 inci maddesi.

En çok kayrılan ülke prensibine istisna oluşturan ve bölgeselleşme hareketlerinin temelini oluşturan XXIV. madde hükümleri ile "gönüllü anlaşmalar yoluyla taraf ülke ekonomileri arasında serbest ticareti artırma isteği" tanınmaktadır. Ancak "gümrük birlikleri ya da serbest ticaret alanlarının amacının, taraf ülkeler arasındaki ticareti kolaylaştırmak" olduğu ve diğer üye ülkeler ile ticarete engelleri arttırmaması gerektiği ifade edilmektedir.

En genel tanımlama ile ekonomik bütünleşme; birleşmeye giden ekonomilerde mal ve hizmet akımlarına serbesti sağlayıp, ticarete engel olan kısıtlamaları ortadan kaldırarak bir ortak pazar yaratmaktadır.

Bu çerçevede, öncelikle söz konusu anlaşmaların ticaretin esaslı bir bölümünü içermesi ve diğer üye ülkelere uygulanan tarife engellerinin ilgili anlaşma öncesinden daha kötü olmaması gerekmektedir. Uruguay Turu sonunda DTÖ'nün kurulmasıyla kabul edilen "XXIV. Maddenin Yorumlanmasına İlişkin Uzlaşma Metni" ile bazı konulara açıklık getirilmesi için çaba gösterilmiştir. Ayrıca Doha Bakanlar Konferansı Deklarasyon Metninin DTÖ Kuralları başlığı altında yer alan 29 uncu maddesinde

de konuya yer verilmiştir. Söz konusu maddeye göre; bölgesel ticaret anlaşmalarına ilişkin DTÖ hükümlerinin, özellikle ekonomik kalkınma göz önünde bulundurularak açıklığa kavuşturulması ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Diğer yandan "dayanak hükmü" ile gelişmekte olan ülkeler lehine tercihli bir muamele tanıma, tarife ve tarife dışı önlemler alma imkanı tanıyan hukuki bir temel oluşturulmuş olup, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi kapsamında tanınan tek taraflı tavizlerin hukuki temeli de söz konusu Karar'dır

Ekonomik bütünleşmeler, çok taraflı ticaret sisteminin temel prensibine bir istisna ve çok taraflı serbest ticaret açısından bir aşama olarak görülmele birlikte, günümüzde uluslararası ticaret sisteminde belirleyici bir konum edinmiştir.

1.1.2 Ekonomik Bütünleşmeler

Ekonomik bütünleşme, ulusal ekonomiler arasındaki bölünme ve parçalanma derecesini azaltmak amacıyla yapılan uğraşlar şeklinde tanımlanabilir. Karluk, ekonomik bütünleşmeleri “Birleşmeye giden ekonomilerde mal ve hizmet akımlarına serbesti sağlayıp, mal ve ticarete engel olan kısıtlamaların ortadan kaldırılarak bir ortak pazarın oluşturulmasıdır” şeklinde tanımlarken; Balassa “Bir süreç olarak, farklı ulusal devletlere ait ekonomik birimler arasındaki ayrımcılığı ortadan kaldırmaya yönelik önlemler alınması; bir durum olarak ise ulusal ekonomiler arasındaki çeşitli ayrımcılık türlerinin mevcut olmamasıdır” şeklinde tanımlamaktadır. En genel tanımlama ile ekonomik bütünleşme; birleşmeye giden ekonomilerde mal ve hizmet akımlarına serbesti sağlayıp, ticarete engel olan kısıtlamaları ortadan kaldırarak bir ortak pazar yaratmaktır. Böylece bütünleşme ile daha geniş bir pazara üretim yapmak ve büyük çapta üretimin sağlayacağı imkanlardan yararlanma fırsatı doğacaktır. Ekonomik bütünleşme teorisi ise bir grup ülkenin aralarındaki ticareti serbestleştirici politikalar izlemelerini konu edinmektedir.

Ekonomik bütünleşme sürecinin en zayıftan en ileri bütünleşme biçimine doğru değişik aşamaları bulunmaktadır:

- Tercihli Ticaret Anlaşmaları (Preferential Trade Agreements)
- Serbest Ticaret Anlaşmaları (Free Trade Agreements),
- Gümrük Birliği (Customs Union),
- Ortak Pazar (Common Market),
- Ekonomik Birlik (Economic Union).

Tablo 1 de görüldüğü üzere, en zayıf ekonomik entegrasyon biçimi tercihli ticaret anlaşması olup, en ileri entegrasyon biçimi ise ekonomik birliktir. Ekonomik entegrasyonun, bütünleşme sürecine giren ülkelerin ekonomileri üzerine ne tür etkilerde bulunacağı konusunda ilk kapsamlı teori Jacob Viner tarafından geliştirilmiştir. Söz konusu teoride; gümrük birliği kurulması sonucunda, bir malın üretiminin göreceli olarak düşük maliyetli üretim yapan birlik ülkesine kayması ticaret yaratıcı (trade creation); yüksek maliyetli üretim

yapan birlik ülkesine kayması ise ticareti saptırıcı (trade diversion) etki olarak adlandırılmıştır. Bununla birlikte hem Viner hem de halefleri Meade ve Lipsey tarafından geliştirilen teoriler “gümrük birliklerini” esas almaktadır. Ortak gümrük tarifesi bulunmadığı ve menşe kurallarının belirleyici olduğu tercihli düzenlemelere yönelik ilgi ise literatürde henüz yenidir.

Tablo 1 Ekonomik Entegrasyon Biçimlerinin Özellikleri

Entegrasyon Biçimi	Kısıtlamaların Kaldırılması	Ortak Gümrük Sistemi	Üretim Faktörlerinin Serbest Dolaşımı	Ortak Kurum & Politikalar
Tercihli Ticaret Anlaşmaları	Sınırlı eşya kapsamı için var.	Yok	Yok	Yok
Serbest Ticaret Anlaşmaları	Var	Yok	Yok	Yok
Gümrük Birliği	Var	Var	Yok	Yok
Ortak Pazar	Var	Var	Var	Yok
Ekonomik Birlik	Var	Var	Var	Var

Kaynak: Sabir, (2002).

Krueger (1995), STA'lar ile Gümrük Birliklerini taraf ülkeler ve özellikle dünya ekonomisine etkileri açısından karşılaştırdığı makalesinde, refah açısından Gümrük Birliklerinin STA'lara pareto-üstün olduğunu ve politik açıdan STA'ların çok taraflı ticaretin serbestleşmesine gümrük birliklerinden daha fazla olumsuz etkide bulunacağını belirtmektedir. Bunun nedeni, hem tercihli anlaşmalara harcanan enerjinin ve kazanımların, çok taraflı serbestleşme hareketlerine ilgiyi azaltması hem de aşağıda incelenmeye çalışılacağı üzere menşe kurallarının ticaretin önünde teknik bir engel olma potansiyelidir.

1.1.3 Bölgeselleşme Hareketlerinde Sayısal Görünüm

Bölgeselleşme hareketlerindeki hızlı artışı DTÖ'ye yapılan bildirimler çerçevesinde incelemek mümkündür. Örneğin bir ekonomik bütünleşme anlaşması olarak değerlendirilen Topluluğun 27 üyesi arasındaki ilişkinin hem GATT XXIV hem de GATS V çerçevesinde bildiri yapılmıştır. Ülkemizin tercihli düzenlemelerinin bildiriminin GATT XXIV çerçevesinde yapılmış olduğu görülmektedir. Bu durumun tek istisnası, henüz

fiilen uygulanmayan Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Tercihli Ticaret Anlaşmasının (ECOTA) “Dayanak Hükümü (Enabling Clause)” çerçevesinde yapılan bildirimdir.

Temmuz 2008 itibarıyla DTÖ’ye bildiri gerçekteştirilen anlaşmalara ilişkin özet bilgi Tablo.2’de sunulmaktadır. İncelenmesinden görüleceği üzere “menşe esasına” dayanmayan gümrük birliğinin (eşya) tercihli ticaret düzenlemeleri içerisindeki payı ancak %10’dur.

DTÖ’ye bildirilen ve yürürlükte bulunan 211’e ulaşmıştır. Sadece Ocak 2005 ile Aralık 2006 tarihleri arasında 55 bildirim yapılmış olup, bölgeselleşme hareketlerine ilişkin Şekil 1’de görülen eğilim dikkat çekicidir.

Şu an yürürlükte bulunanlara ek olarak, yürürlüğe girmesi beklenen ve müzakere ya da teklif aşamasında bulunan anlaşmaların da yürürlüğe girmesi ile birlikte 2010 yılında yaklaşık 400 tercihli anlaşmanın uygulandığı bir uluslararası ticaret sistemi ile karşı karşıya olacağımız görülmektedir.

1.1.4 Bölgeselleşme Hareketlerinde Temel Eğilimler

Bölgeselleşme hareketlerindeki hızlı artış ve çeşitlilik göz önüne alındığında temel eğilimler ve karakteristiklerinin belirlenmesi çeşitli zorluklar içermektedir. Bununla birlikte dört eğilim dikkat çekmektedir:

Öncelikle; birçok ülke için bölgesel ticaret anlaşmaları, dış ticaret politikalarının özünü oluşturmakta, çok taraflı ticari amaçların ikinci plana atıldığı anlaşılmaktadır. Bilindiği üzere, Doha Kalkınma Gündemi görüşmeleri (DDA), müzakerelere yön veren ABD, AB, Hindistan, Brezilya, Japonya ve Avustralya arasındaki farklı pozisyonları sonucu yaşanan tikanıklık sonrası, Temmuz 2006’da askıya alınmıştır. Müzakereler yeniden başlamış olmakla birlikte, AB tarafından ısrarla üstünde durulan ticaretin kolaylaştırılması dışındaki “Singapur Konuları” olan yatırım, rekabet ve kamu alımlarında şeffaflık, 2003 Cancun Bakanlar Konferansı sonrasında DDA gündeminden çıkarılmış-

tır. Hâlbuki söz konusu alanlarda ikili anlaşmalar aracılığıyla ilerleme sağlanması mümkündür. Anılan sorunlar, AB’nin çok taraflı serbest ticaret için çalışmalarını desteklemekle birlikte, özellikle hızla büyüyen bölgelere yönelik (Asya ve Latin Amerika) yeni nesil STA’lar imzalama yolundaki ticaret politikası değişikliğinin önemli bir sebebidir.

İkinci olarak; hem Kuzey-Güney hem de Güney-Güney ülkeleri arasındaki anlaşmalarda bir artış görülmektedir. Bu durum hem DTÖ kurallarından, hem de Güney ülkelerinin, iki taraflı güçlü tavizleri Kuzey ülkeleri tarafından tek taraflı olarak tanınan tavizlere tercih etmesinden kaynaklanmaktadır.

Üçüncü eğilim; dünyanın çeşitli bölgelerindeki düzenlemelerdeki genişleme ve birleşme sürecidir. PAMK sisteminin Akdeniz ülkelerine genişletilmesi ya da bazı istisnalar ile tüm Amerika kıtasını kapsaması öngörülen FTAA bu çerçevede değerlendirilebilir.

Son olarak; söz konusu anlaşmaların büyük çoğunluğunu taraflar arasındaki gümrük duvarlarının kalktığı ancak her taraf ülkenin dışarıya karşı kendi tarifelerini uyguladığı STA’lar oluşturmaktadır. Ancak söz konusu STA’ların basit serbestleşmenin ötesinde; ekonomik işbirliği, ticaretin kolaylaştırılması ve doğrudan yabancı sermaye politikası konularını da içerdikleri görülmektedir. Örneğin ülkemizin Suriye ve Tunus ile tercihli ticareti Ortaklık Anlaşmalarına dayanmakta olup, STA’lardaki hükümler dışında “Ekonomik ve Teknik İşbirliği” hükümlerini de içermektedir.

KAYNAKÇA:

1. Jo-Ann Crawford and Roberto V. Fiorentino, The Changing Landscape of Regional Trade Agreement, (http://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/discussion_papers8_e.pdf, WTO: 2005).
2. Fiorentino, Robert V., Luis Verdeja, and Christelle Toqueboeuf. 2007. “The Changing Landscape of Regional Trade Agreements: 2006 Update.” WTO Discussion Paper 12, World Trade Organization, Geneva.
3. Regional Trading Arrangements, Developing Countries and Deep Integration ;Centre for the Analysis of Regional Integration at Sussex (CARIS); 2007
4. Antoni Esteveadoral, Regionalismo Global/Global Religions: Los Dilemas Para America Latina (Paperback), 2007
5. H. Nebioğlu; Bölgeselleşme Hareketleri Bağlamında 21’inci Yüzyılda Türkiye;1997; <http://ekutup.dpt.gov.tr/ab/nebioglh/bolge1.pdf>
6. Nihal Yıldırım Mızrak, Dünya Ekonomisinde Bütünleşme Hareketleri ve Türkiye Sorunları ve Çözüm Önerileri; 2005

GÜMRÜK BEYANNAMELERİNİN 31 NUMARALI KUTUSUNUN TARİFE SINIFLANDIRMASI VE İSTATİSTİKİ SORUNLAR ÇERÇEVESİNDE İRDELENMESİ

Ali Murat PALA | Gümrük Uzmanı
alimuratp@gumruk.gov.tr

Gümrük işlemlerinin bilgisayar ortamında yapılmasına yönelik olarak hazırlanan BİLGE (Bilgisayarlı Gümrük etkinlikleri) sistemi; gümrük müşavirlerinin beyanname bilgilerini kendi bürolarından BİLGE sistemine EDI (Elektronik Veri Değişimi) veya sadece internet bağlantısı aracılığıyla aktarmalarını sağlamaktadır.

Beyannamelerin sisteme girilmesi aşamasında beyanname üzerinde doldurulması gereken bazı kutuların işlevselliği yeterince etkinlik kazanmamasının, uygulamada bazı eksikliklere ve hatta bilgi edinme aşamasında cevap verememe gibi sorunların yaşanmasına neden olabildiği gözlenmiştir. Özellikle 31 numaralı kutunun, istatistiklerin hazırlanması açısından yeniden şekillendirilerek ve söz konusu kutuya bazı ek uygulamalar eklenerek etkinliğin artırılması yönünde ilerleme kaydedilebileceği düşünülmektedir.

Beyannamelerin 31 Numaralı Kutusu

Mükellefler, gümrük beyanname üzerindeki kutuların Gümrük Yönetmeliği'nin Gümrük Beyanname Kullanma Talimatını içeren 20 Numaralı Ekinde uygun olarak doldurulduğundan emin olarak EDI veya internet üzerinden beyanname bilgilerini gümrük tarafına gönderebilmektedirler.

Gümrük Yönetmeliği'nin söz konusu ekinin gümrük beyannamelerinin 31 Numaralı kutusuna ilişkin "Kaplara ve Eşyanın Tanımı-Kapların Marka ve Numaraları-Konteyner No(lar)-Adet ve Cinsleri" başlıklı bölümünde; "Kapların marka ve numaraları, adet ve cinsleri veya ambalajlanmamış eşya olması durumunda, beyanname kapsamı bu tür eşyanın adedi veya uygun olduğunda, 'dökme' ibaresi yazılır; her durumda normal ticari tanım yazılmalıdır; ithalat amacıyla bu tanım, eşyanın

belirlenebilmesi için gerekli bilgileri içermelidir. 'Eşya Kodu' başlıklı 33 numaralı kutunun doldurulması gerektiğinde, bu tanım, eşyanın sınıflandırılmasına imkan verecek kadar açık olmalıdır. Bu kutuda ayrıca herhangi bir mevzuat (örneğin, özel tüketim vergisi) uyarınca gereken bilgiler de gösterilmelidir. Konteyner kullanılırsa, konteyneri tanıtan markalar da bu kutuya kaydedilmelidir...' denilmektedir.

Beyannamelerin 31 numaralı 'Kıaplar ve Eşyanın Tanımı-Kıapların Marka ve Numaraları-Konteyner No(lar)-Adet ve Cinsleri' kutusu, beyanı yapılacak eşyaya ilişkin 'Tarifedeki Tanımı' ve 'Ticari Tanımı' olarak ikiye ayrılmakta, beyan sahiplerinin tarifedeki tanımı bölümünü Türk Gümrük Tarife Cetvelinde (TGTC) eşyalarını sınıflandırdıkları Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonuna (GTİP) karşılık gelen tanımla, ticari tanımı bölümünü ise eşyalarının ticari olarak nasıl tanımlanması gerekiyorsa o şekilde yapılacak bir tanımla doldurmaları beklenmektedir.

Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar

Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 2005/16 sayılı Genelgesinde TGTC'de yer alan her fasılda 'diğerleri' başlığı altında tarife pozisyonları bulunduğu ve bu tarife pozisyonlarında TGTC'de ismen veya daha özel olarak başka tarife pozisyonlarında sınıflandırılmayan eşyaların yer aldığı, bahsi geçen tarife pozisyonlarının son sırasında ayrıca 'diğerleri' tanımı altında bir GTİP'in de bulunduğu ve bu GTİP'lere karşılık gelen eşyaların ayrıntılı tanımının gümrük beyannamelerinde açıkça belirtilmemesinin çeşitli sakıncalara sebebiyet verdiği belirtilmiş, örnek olarak plastik sıvanmış sentetik mensucattan mamul çantaların ön ve arka yüzü olarak kullanılan eşyaların tarife sınıflandırılmasına ilişkin mevzuat gereğince 42.02 tarife po-

zisyonunda sınıflandırılmasının mümkün olması nedeni ile anılan eşyaların mamul olduğu maddeye istinaden 6307.90.99.90.19 GTİP'inde sınıflandırıldığı, anılan GTİP'in, TGTC'de 63 üncü faslın 'diğer hazır eşya' başlığındaki 63.07 tarife pozisyonunun en son sırasındaki 'diğerleri' tanımı ile yer aldığı, aynı GTİP'de otomobillerde havalandırma kapaklarına takılarak kullanılan, cep telefonu, kalem gibi eşyaları yerleştirmek üzere imal edilmiş plastik emdirilmiş mensucat-tan mamul eşya gibi daha özel olarak başka bir GTİP'de sınıflandırılmayan pek çok eşyanın da sınıflandırılmakta olduğu ifade edilmiştir.

Söz konusu Genelge'de ayrıca, 'Diğerleri' tanımı GTİP'lerde sınıflandırılan eşyaların istatistiki

“

Spesifik bir eşyaya ilişkin istatistiklerin hazırlanması, yalnızca bu eşyaya karşılık gelen bir GTİP'in mevcut olması durumunda mümkün olmaktadır.

”

bilgilerinin izlenmesinin risk analizleri çalışmalarında da büyük önem arz ettiği vurgulanmış, bu bakımdan ithalat ve ihracat gümrük beyannamelerinin 31 numaralı kutusuna eşyanın belirlenmesi için gerekli bilgilerin ayrıntılı olarak yazılması gerektiği belirtilmiştir.

Spesifik bir eşyaya ilişkin istatistiklerin hazırlanması, yalnızca bu eşyaya karşı-

lık gelen bir GTİP'in mevcut olması durumunda mümkün olmaktadır. Örneğin; 8471.60.70.90.14 GTİP'inde sınıflandırılan 'mouse'lara ilişkin istatistiklere erişmek mümkündür. Ancak, sorun, yalnızca belli bir eşyaya karşılık gelmeyen GTİP'lerde sınıflandırılan eşyalara ilişkin istatistiklerin elde edilmesi durumunda ortaya çıkmaktadır. Örneğin; 8528.72.35.00.00 GTİP'inde sınıflandırılan 55 Ekran televizyonlara (TV) ilişkin istatistiklerin elde edilmesi mümkün olmamaktadır. Söz konusu GTİP, 52 ila 72 Ekran TV'lerin sınıflandırılması için oluşturulmuş olduğundan, yalnızca bu GTİP kullanılarak yapılacak bir sorgulamada sadece 55 Ekran TV'lere ilişkin istatistiklere erişilemeyecektir. Aynı şey TGTC'de 'Diğerleri' olarak sınıf-

landırılan tüm eşyalar için geçerli olmaktadır.

Yapılması istenen sorgulamalar BİLGE sistemi üzerinde yapılamamaktadır. BİLGE Sistemi aracılığıyla beyannameler doldurulmakta ve girilen veriler Gümrük Veri Ambar Sistemi (GÜVAS) üzerinden sorgulanmaktadır. GÜVAS, Türkiye genelinde tüm gümrük idarelerinde operasyonel olarak girilen ithalat, ihracat, transit ve kaçakçılık olaylarına ilişkin bilgilerin Gümrük Müsteşarlığı bünyesinde merkezde oluşturulan bir veri tabanında toplanarak, karar vericilere bilginin hızlı ve sağlıklı iletilmesini sağlayan sistemdir. BİLGE sistemi üzerinde yapılan her veri girişi GÜVAS üzerinde sorgulanabilmekte, BİLGE Sistemi üzerinde doğrudan sorgulama yapılamamaktadır. GÜVAS üzerinden yapılan sorgulamada belli bir eşyaya ilişkin istatistiğin elde edilmek istenmesi durumunda eşyanın sınıflandırıldığı GTİP kullanılmaktadır. Yukarıda belirtilen 55 Ekran TV veya 'Diğerleri' olarak sınıflandırılan herhangi bir eşyanın istatistiği sadece GTİP kullanılarak elde edilememektedir.

İstatistiklerin elde edilmesinde Eurostat tarafından sadece Kombine Nomenklatür kodu yani 8 rakamdan oluşan tarife alt pozisyonu kullanılarak istatistik elde edildiği düşünüldüğünde benzer sorunun Avrupa Birliği'nde de yaşanmakta olduğu söylenebilir.

Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 12.12.2007

tarifli 35129 sayılı tasarruflu yazısının konusunu LCD ve Plazma televizyonlarının ithalatında bazı sorunların yaşandığı bilgisi üzerinden hareketle 31 numaralı kutunun doldurulması oluşturmuştur.

Anılan yazıda 8528.72.91 ve 8528.72.99 tarife alt pozisyonlarında yer alan eşyada olduğu

gibi, sınıflandırma bakımından eşyanın GTİP'i ve tarifedeki eşya tanımı yanında, detaylı teknik özelliklerinin de bilinmesinin gerektiği hallerde, beyannamenin 31 numaralı kutusunda yer alan 'Ticari Tanımı' bölümünün eşyanın tarife sınıflandırmasının ve tespitinin yapılmasını kolaylaştıracak şekilde eşyaya ilişkin detaylara yer verilerek, kısaltmalar yapılmayarak, olabildiğince ayrıntılı şekilde doldurulması gerekliliğinin Gümrük Yönetmeliğinin 20 numaralı ekindeki düzenleme gereği olduğu belirtilmiş, bu çerçevede TGTC'nin tamamında yer alan GTİP'ler için beyannamelerin bahse konu 31 numaralı kutusunun doldurulmasında Gümrük Yönetmeliğinin 20 numaralı ekinde yer alan talimata uygun hareket edilmesi, anılan talimata uymayanlar hakkında 4458 sayılı Gümrük Kanununun 241. Maddesi 1. Fıkrasında belirtilen cezai müeyyide uygulanması yönünde işlem yapılması gerektiği bildirilmiştir.

Yine beyannamelerin 31 numaralı kutusu hakkında Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün 17.01.2008 tarihli 1490 sayılı tasarruflu yazısında, TGTC'nin

temeli Armonize Sistem Nomanklatürü ve AB Kombine Nomanklatürüne dayanan bir eşya sınıflandırma sistemi olması nedeniyle uluslararası ticarete konu eşyaların tek tek sıralanmak yerine, cins, nevi ve niteliklerine göre gruplandırılmış oldukları, ticareti yaygın olan veya özellik arzeden bir kısım eşyanın da bu yapı içerisinde daha özel şekilde nitelendirildiği belirtilmiş, ayrıca, 2005/16

Sadece GTİP üzerinden sorgulama yapmanın yetersiz oluşu, sorgulamada başka parametrelerin de kullanılması gerektiğini göstermektedir.

sayılı Genelge ve 12.12.2007 tarihli 35129 sayılı tasarruflu yazıda da bahsedilen hususlara değiştirilerek, TGTC'de yer alan bir GTİP'in birçok durumda birden fazla eşyayı kapsamı nedeniyle, gümrük beyannamelerinin 31 numaralı kutularında sadece TGTC'de yer alan eşya tanımlarının kaydedilmesi ve başka açıklama veya belirleyici unsurlara yer verilmemesi halinde, dış ticaret

önlemleri ve vergi mevzuatının uygulanması ile istatistiki bilgi toplanması ve risk analizi çalışmalarının etkin bir uygulama imkanı bulamayacağı ve denetimini güçleştireceğinden bahisle, Gümrük Yönetmeliğinin 20 Numaralı Ekinin yukarıda belirtilen hükmünün uygulanmasında gerekli hassasiyetin gösterilmesinin istenildiği ifade edilmiştir.

Buna ek olarak anılan yazıda, TGTC'de renkli televizyonların sınıflandırıldığı 8528.72 tarife alt pozisyonunda yer alan GTİP'lerin tetkikinden de görüleceği üzere, ekran köşegen uzunluğu aralığına göre ayrımlar bulunduğu, beyannamele- rin 31 No.lu kutularında ayrıca bir izahat bulunmaması

halinde, örneğin; "8528.72.39.00.00 Ekran köşegen uzunluğu 72 cm.yi geçenler" GTİP'inde 72 ekrandan büyük renkli ve tüplü televizyonların üst sınır bulunmaksızın tamamı yer aldığından bu GTİP'den yapılan ithalatların ne kadarının 82 ekran televizyonlara ait olduğunun BİLGE sistemi üzerinden tespitinin mümkün olmayacağı, oysa 31 No.lu kutuya yazılacak "82 Ekran SLIM TV" veya "94 Ekran TXT FLAT TV" gibi bir ifadenin bu sorunu gidereceği belirtilmiştir.

Sadece GTİP üzerinden sorgulama yapmanın yetersiz oluşu, sorgulamada başka parametrelerin de kullanılması gerektiğini göstermektedir. Burada özellikle, eşya tanımı büyük önem arz etmektedir.

Öneriler

GÜVAS üzerinde sadece GTİP girilerek yapılabilen istatistik amaçlı sorgulamaya, GTİP ile birlikte 31 numaralı kutuya girilen tüm bilgilerin de sorgulanmasına ilişkin, GÜVAS içerisinde veya tamamen bağımsız bir uygulamanın gerçekleştiril-

mesi, ve bu kutuda yer alan bilgilerin de standart hale getirilmesi ile doğru ve kesin istatistiklere ulaşmak kolaylaşacaktır.

Beyan sahipleri tarafından yapılacak ticari tanımların sorgulamada kullanılacak olması, bu tanımların zorunlu olarak belli bir standartta olmalarını gerektirecektir. Aksi takdirde böyle bir sorgulamanın pek bir yararı olmayacaktır.

GTİP ile birlikte 31 numaralı kutuya girilen bilgilerin de sorgulanmasına ilişkin bir uygulamanın gerçekleştirilmesi doğru ve kesin istatistiklere ulaşmayı kolaylaştıracaktır.

Söz konusu kutuda tanımların sadece büyük harflerle yazılmasının zorunlu kılması şekil yönünden yaşanacak sorunları ortadan kaldıracaktır. Ayrıca, BİLGE Sistemi'nde ek bir uygulama oluşturularak beyan sahiplerinin yazım yanlışlarının olması durumunda, sistemde bir uyarı notunun belirmesi, yazım yanlışını nedeniyle sorgulamada oluşabilecek eksiklikleri de minimuma indirecektir. Bu tür yazım hatalarını veya yazımlarda kısaltmalar yapılması şeklindeki keyfiyeti de önlemek açısından Türk Dil Kurumu tarafından hazırlanmış bir Türkçe Sözlük sisteme entegre edilebilir. Ancak, sözlükte yer almayan fakat ticari tanımlarda kullanılan sözcüklerin olabileceği ihtimali de gözden kaçmamalı, bu tür kelimelere ilişkin de gerek sözlük içerisinde ek yapılarak gerek daha önce yapılmış ticari tanımları inceleyerek uygulama çalıştırılmalıdır.

İçerik yönünden yaşanabileceği düşünülen sorunlar için ise Türkçe Sözlük ile birlikte kullanılacak bir 'thesaurus' (kavramlar dizini) oluşturulabilir. Böylece beyan sahiplerinin yukarıda belirtilen, Türkçe Sözlükte yer almayan sözcükleri ticari tanımlarında kullanmalarına ilişkin oluşacak problemlerin de ortadan kalkması sağlanabilir. 'The-saurus' oluşturularak beyan sahiplerinin belli tanımları seçmeleri, elbette bunu da girilen her GTİP için tanımların ona göre seçenek olarak or-

taya çıkması sağlanarak yapılabilmesi, eşyaların tanımlarının tam bir standartta yapılmasını sağlayacaktır. Böylece sorgulamada da tama yakın bir kesinlik elde edilebilecektir. Ancak böyle bir sözlüğün geliştirilmesi, Türkçe Sözlük ile birlikte sisteme entegre edilmesi hem zaman hem de verimlilik açısından pek de mümkün görünmemektedir. Yine de buna ilişkin belli fayda-maliyet analizleri ile testlerin yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Spesifik bir eşyaya ilişkin istatistiklerin elde edilmesi için kullanılacak en kolay yol her eşyaya karşılık gelen bir GTİP'in oluşturulmasıdır. 'Diğerleri' başlığı altında yer alan tüm eşyalar için de birer GTİP oluşturularak 'diğerleri' tarife pozisyonları veya alt pozisyonlarına bir veya birden çok GTİP yerleştirilebilir. Tarife cetvelinin sadece istatistikî amaç taşımadığı, hatta uygulamada kolaylık sağlamak açısından GTİP sayılarının azaltılmasının amaçlandığı düşünüldüğünde, bu çözüm rasyonel bir çözüm gibi görünmemektedir. Bu durumda sadece belli sektörlerde belirlenen eşyalara ilişkin GTİP'ler

oluşturularak, bunların 'diğerleri' başlığı altından sıyrılmaları sağlanabilir ve bunlara ilişkin istatistikler tama yakın doğruluk ve kesinlikle sağlanabilir. Bu da, hangi eşyalara ilişkin GTİP oluşturulması hususunda görüş birliğinin sağlanması zor olduğundan, çok etkin bir yöntem olmayacaktır. Diğer taraftan, önce belli bir eşyanın istatistiğinin derlenmesi, sonra değerlendirilmesi ve buna ilişkin dış ticaret önlemlerinin oluşturulduğu düşünüldüğünde, bu çözüm daha da az etkin olacaktır. Sadece tahminlerle veya öngörülerle GTİP oluşturmak çok da faydalı olmayacaktır.

Bunların dışında önerilecek bir diğer yöntem de

Uluslararası Standart Ticaret Sınıflandırması'nın (SITC) kullanılmasıdır. Armonize Sistem (AS) ile kıyaslandığında SITC'de daha az bölüm ve buna bağlı olarak daha az fasıl ve kod bulunmaktadır. Dolayısıyla SITC'nin kullanılması önerisi ancak AS ile kullanılacaksa işe yarayabilir. Bu da AS'de hangi tarife pozisyonunda sınıflandırıldığı üzerinde şüphe oluşan bir eşyanın, SITC'de daha kolay bulunacağı varsayımından hareketle, AS ile SITC arasında bir dönüşüm tablosu çıkarılarak yapılabilir. Dönüşüm tablosu, bir sınıflamadaki kategorilerin diğer sınıflamalarda ya da aynı sınıflamanın önceki versiyonlarında nerede ve hangi ölçüde bulunabileceğini sistemli bir şekilde açıklar.

“

31 numaralı alana ilişkin gerçekleştirilmesi istenen standartlar, belirli bir cezai müeyyideye bağlanmalı, bunun için de Gümrük Yönetmeliği'nin 117. Maddesi'nde konuya ilişkin değişiklik yapılmalıdır.

”

İstatistikî bir amaç için bir giyim eşyasının sorgulanması istenmesi SITC'de sadece tek bir fasılda arama yaparak bulunabilmesine rağmen, AS'de birden fazla fasılda yer alabileceği düşünülerek, hata yapılması olasılığı daha fazla iken arama yapılması gerekecektir. Bu nedenle SITC'de eşyanın kodunun bulunmasının böyle bir sorgulama için daha kolay olabileceği göz önüne alındığında, önce eşya-

nın kodu SITC'de bulunabilir, sonra da eşyanın AS'de hangi kod ile yer aldığı hazırlanan dönüşüm tabloları ile tespit edilerek eşyaya ait istatistikler hazırlanabilir.

Ancak SITC'nin kullanılması yalnızca doğru GTİP tespitine ulaşmayı sağlayacağından 31 numaralı kutunun etkinliğinin artırılmasında doğrudan bir faydası olmayacaktır.

17.01.2008 tarihli 1490 sayılı tasarruflu yazıda bazı idari ve adli ihtiyaçların karşılanması amacıyla belirli bir GTİP'de sınıflandırılan eşyaya ilişkin yapılan taramalarda BİLGE sistemi üzerinden

istatistiki bilgi temininin mümkün olmadığından hareketle, beyannamelerin 31 numaralı kutularında TGTC'de yer alan eşya tanımları yanında, beyana konu eşyanın yaygın ticari ismi veya anlaşılabilir tanımı, model numarası gibi bilgiyi içermeyen gümrük beyannamelerinin kabul memurlarınca kabul edilmemesi ve idare amirlerince usulüne uygun olmayan beyannamelerin düzeltilmeden kabul edilmeyeceğine ilişkin olarak yükümlülere, müşavir derneklerine duyurulması dahil olabilecek her türlü önlemin alınması gerektiği bildirilmiştir.

Elbette 31 numaralı alana ilişkin gerçekleştirilmesi istenen standartlar, belirli bir cezai müeyyideye bağlanması gerekli hususları oluşturmakta, dolayısıyla bunun için de en iyi çözüm yolunun Gümrük Yönetmeliği'nin 117. Maddesi'nde buna ilişkin değişiklik yapılması, 20 numaralı Yönetmelik Eki'nde beyannamenin nasıl doldurulacağına ilişkin bilgilere yukarıda belirtilen hususların da eklenmesi olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ

Her iki tasarruflu yazıda ve Genelge'de, 31 numaralı kutunun ne kadar detaylı doldurulursa yapılan çalışmalarda o kadar fayda sağlayacağından bahsedilmektedir. Özellikle istatistiki bilgi toplanması ve risk analizi çalışmalarında kullanılması açısından 31 numaralı kutuya girilen bilgiler büyük önem taşımaktadır.

Ancak bu aşamada TGTC'de ismen yer almayan spesifik bir eşyaya ilişkin dış ticaret istatistikleri, mevcut uygulama ile hazırlanamamaktadır. Dış ticaret istatistiklerinin toplanmasında, 'Diğerleri' veya belli bir aralıkta yer alan eşyaları kapsayan GTİP'ler söz konusu olduğunda, sadece GTİP üzerinden sorgulama yapmanın yetersiz olduğunu göstermekte, bu nedenle sorgulamada başka parametrelerin de kullanılması gerekmektedir. Özellikle eşya tanımı bu hususta büyük önem arz etmektedir. Beyannamelerin 31 numaralı kutusuna girilen bilgilerin de GTİP ile birlikte

sorgulanmasına ilişkin GÜVAS dahilinde veya tamamen bağımsız bir uygulamanın geliştirilmesi, bu kutuda yer alan bilgilerin de standart hale getirilmesi ile istenilen eşyaya ilişkin istatistiklere ulaşmak gerçekleştirilebilecektir. 31 numaralı kutuda yer alan 'Ticari Tanımı' bölümüne ilişkin, ilgili tanımın sadece büyük harfler kullanılarak yazılması, Türkçe Sözlük ile birlikte kullanılacak bir 'thesaurus' oluşturularak tanımların seçiminin yapılabilmesi, eşya tanımlarının tam bir standartta yapılmasını sağlayacaktır.

31 numaralı alana ilişkin gerçekleştirilmesi istenen standartlar, belirli bir cezai müeyyideye bağlanmalı, bunun için de Gümrük Yönetmeliği'nin 117. Maddesi'nde buna ilişkin değişiklik yapılmalı ve 20 numaralı Yönetmelik Eki'nde yer alan beyannamenin nasıl doldurulacağına ilişkin bilgilere bu hususlar da eklenmelidir.

Spesifik bir eşyaya ilişkin istatistiklerin elde edilmesi için kullanılacak diğer yöntem ise her eşyaya karşılık gelen bir GTİP'in oluşturulmasıdır. Tarife cetvelinin sadece istatistikî amaç taşımadığı, hatta uygulamada kolaylık sağlamak açısından GTİP sayılarının azaltılmasının amaçlandığı düşünüldüğünde, sadece belli sektörlerde belirlenen eşyalara ilişkin GTİP'ler oluşturulması, bunlara ilişkin istatistiklerin en doğru şekilde hazırlanmasını sağlayacaktır.

Doğru sınıflandırma doğru istatistiklere ulaşmayı sağlayacak, bu sayede dış ticaret üzerine doğru politikalar üretilebilecektir. Doğru sınıflandırmanın doğru istatistiklere ulaşmayı sağlamasında önemli bir etken olan 31 numaralı kutunun en kısa zamanda yukarıda bahsedilen hususlar çerçevesinde revize edilmesi önemli bir ihtiyaç oluşturmaktadır.

KAYNAKÇA:

- 4458 Sayılı Gümrük Kanunu
- Gümrük Yönetmeliği
- Pala, A. M. Ulusal Dış Ticaret İstatistiklerinin Toplanması ve Tarife Sınıflandırmasının Rolü (Topluluk Mevzuatı ile Karşılaştırması ile Birlikte), Gümrük Uzmanlık Tezi, Ankara, 2007
- www.gumruk.gov.tr

DÜNYA TİCARETİNİN KOLAYLAŞTIRILMASINDA ELEKTRONİK E-ATA KARNE SİSTEMİ

Elif TOPÇU

Gümrük Uzmanı
etopcu@gumruk.gov.tr

21.10.2004 tarihli, 25620 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Geçici İthalat Sözleşmesi ile, gümrük rejimlerinin basitleştirilmesinin, uyumlaştırılmasının ve özellikle geçici ithalata ilişkin mevcut bütün sözleşmeleri birleştiren tek bir uluslararası belgenin kabulünün geçici ithalatı yürüten uluslararası mübadelelerin benimsenmesini kolaylaştıracak ve uluslararası ticaret ile diğer uluslararası mübadelelerin geliştirilmesine etkili şekilde katkıda bulunacak şekilde düzenlenmiş, Sözleşmenin birinci bölümünün dördüncü maddesi uyarınca taşıma araçları hariç olmak üzere eşyaların geçici ithali için kullanılan belge ATA

Karnesi olarak belirlenmiştir.

21.03.2005 tarihli ve 25762 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 4 seri no’lu Gümrük Genel Tebliği (Geçici İthalat) ATA kısaltması Fransızca “Admission Temporaire”, İngilizce “Temporary Admission” kelimelerinin ilk harflerinin birleştirilmesi ile geçici kabul anlamına gelen bir sözcük olup, taşıma araçları hariç olmak üzere eşyaların geçici ithali için kullanılan, aynıyet tespitine yarayan ve ithalat vergileri ile ithalatta alınan diğer vergilerin uluslararası alanda geçerli şekilde teminata bağlandığını gösteren, gümrük

beyannamesi olarak kabul edilen bir gümrük belgesidir.

İstanbul Sözleşmesi Ek.A'da yer alan hükümler çerçevesinde düzenlenen ATA karneleri, diğer eklerde yer alan amaçlarla kullanılır.

Uluslararası ATA Sistemi, gümrük makamları, kişiler, kuruluş ve teşekküller gibi geçici ithalat işlemlerini gerçekleştiren taraflara yarar sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Uluslararası teminat altında bulunan bir ATA karnesi ile gelen tüm eşya için ithalat işlemi sırasında, ne gümrüklerce ne de ithalatçı tarafından başka bir işlem yapılmasına gerek yoktur. Basit ve karne hamili tarafından kolaylıkla tanzim edilebilen ATA karneleri gümrüklerce de kolaylıkla kontrol edilebilir. Tüm bu faktörler, ATA karnesi ile gelen eşyanın gerek ithalatında, gerekse yeniden ihracında gümrüklerden geçiş süresinin kısaltılmasına yardımcı eder. Bunların yanı sıra, sistem ATA karnesi hamillerine, ATA karnesinin geçerlilik süresi içinde olmak kaydıyla (bu süre karnenin düzenlendiği tarihten itibaren bir yıldır), bir ATA karnesi ile birden fazla akit taraf ülkesine birden fazla geçici ithalat yapma olanağı sunar.

İstanbul Sözleşmesi Ek.A' da yer alan hükümler çerçe-

vesinde düzenlenen ATA karneleri diğer eklerde yer alan amaçlarla kullanılır. Bu ekler;

1) Ek B1- Sergi, Fuar, Toplantı ve Benzeri Etkinliklerde Teşhir Edilecek veya Kullanılacak

Eşyaya İlişkin Ek

2) Ek B2 - Mesleki Malzemeye İlişkin Ek

3) Ek B3 - Konteynerler, Paletler, Ambalajlar, Numuneler ve Ticari Bir İşlemlerle İlgili Olarak İthal Edilen Diğer Eşyaya İlişkin Ek

4) Ek B4 - İmalat Amacıyla İthal Edilen Eşyaya İlişkin Ek

5) Ek B5 - Eğitsel, Bilimsel veya Kültürel Amaçlarla İthal Edilen Eşya İle İlgili Ek

6) Ek B6 - Yolcu Zati Eşyası ve Sportif Amaçlarla İthal Edilen Eşyaya İlişkin Ek

7) Ek B7 - Turistik Tanıtım Malzemelerine İlişkin Ek 8

8) Ek B8 - Sınır Ticareti Kapsamında İthal Edilen Eşyaya İlişkin Ek

9) Ek B9 - İnsani Amaçlarla İthal Edilen Eşyaya İlişkin Ek

10) Ek D - Hayvanlara İlişkin Ek Söz konusu Ekler kapsamında getirilebilecek eşya listesi ve bu eşyanın taşınması gereken şartlar ayrıca açıklanmıştır.

Geçici İthalat sözleşmesine

İstanbul Sözleşmesi Ek.A'da yer alan hükümler çerçevesinde düzenlenen ATA karneleri, diğer eklerde yer alan amaçlarla kullanılır.

Geçici İthalat sözleşmesine ülkemizin üye olduğu ekler çerçevesinde ATA Karnesi düzenlenmiş eşya söz konusu belge ile ilgili gümrük idaresine sunulur ve anılan Tebliğin rejimin işleyişi başlıklı 4 üncü maddesi uyarınca işlemler yapılır.

ülkemin üye olduğu ekler çerçevesinde ATA Karnesi düzenlenmiş eşya söz konusu belge ile ilgili gümrük idaresine sunulur ve anılan Tebliğin rejimin işleyişi başlıklı 4 üncü maddesi uyarınca işlemler yapılır.

Manuel olarak Gümrük Yönetmeliğinin 419 uncu maddesi gereğince geçici ithal işlemlerini yapmaya yetkili gümrük idareleri tarafından ATA Karneleri ibraz edilmesiyle söz konusu Karnele- rin Geçici İthalat Sözleşmesi eki EK A uyarınca düzenlenmiş olması, Türkiye Gümrük Bölgesin- de geçerli olması eşyanın bu Tebliğin 1 nolu

ekinde yer alan ülkenin taraf olduğu Geçici İthalat Sözleşmesi ekleri kapa- mında getirilebilecek eşya listesinde bulunması ve söz konusu ekteki şartları taşı- ması kaydıyla ATA karnesin- de (A)'dan (G)'ye kadar olan kutulardaki bilgilerin doğru olduğunun ve karnenin ithal sayfası "F.Geçici İthal Beya- nı" bölümünün doldurulup imzalanıp imzalan- madığı tespit edilir ve imzalandığının anlaşılması halinde karne hamilinden veya temsilcisinden açık tebligat adresinin ve kimlik bilgilerinin bil- dirilmesi istenir ve bunların ibraz edilmesini mü- teakip karnenin, geçerlilik süresi içinde olmak kaydıyla, tescili yapılır.

Veri olarak ATA karnesine ilişkin bilgiler güm- rüklerde tutulan deftere usulüne ve kayıtlara göre sağlanır. Tescil edilen ve bilgileri deftere kaydedilen ATA Karnesinde belirtilen eşyanın

muayenesi yapılarak karnede kayıtlı eşyanın ge- çici ithali talep edilen eşya olup olmadığı tespit edilir. Eşyanın ayniyat tespitinin müspet olması halinde ATA Karnesinin ithal sayfası koparılır ve eşyanın gümrüklü sahadan ayrılmasına izin verilir.

1619 Sayılı Kanun ile Türkiye'nin katılması uy- gun bulunan "Eşyaların Geçici Kabulü İçin ATA Karnesi Hakkındaki Gümrük Sözleşmesi" 23.08.1974 tarihinde onaylanarak yürürlüğe gir- miştir.

“ 9-10 Kasım 2006 tarihleri arasında İstanbul (Geçici İthalat Sözleşmesi) Anlaşmasının yedinci toplantısında e-ATA karnesinin kullanılmasına karar verilmiştir. ”

TOBB, o tarihteki adıyla Gümrük ve Tekel Bakanlığın- ın 21.02.1975 sayılı yazısı ile ülkemizdeki ATA uygu- lamaları hususunda "Kefil Kuruluş" sıfatıyla görevlen- dirilmiş ve bu çerçevede 28.05.1975 tarihinden itiba- ren bu karne düzenlenme- ye başlanmıştır.

TOBB, Kefil Kuruluş sıfatıyla, formatı ICC-WCF tarafından tespit edilen, kendi vereceği ATA karnelerini basma, belirlediği Odalar vasıtasıyla dağıtım ve takip işlemlerini yapma ve sistemin işlemlerini sağlama görevini üstlenmiştir.

Her hangi bir kişi veya kuruluşun ATA karnesi kullanabilmesi için önceden kabulü gerekme- ktedir. ATA karnesi kullanmak isteyen her kişi veya kuruluş, yurtdışına götürülecek eşyanın ni- teligi, varsa markası ve numaraları, ağırlığı, ade- ti ve değerini gösteren bir çeki listesini eklediği

dilekçesi ile birlikte, karne dağıtımı konusunda yetkili Odalardan birisine müracaat ederek, ATA Karnesi ile taşınacak eşya için gereken uygun bir teminatı Odaya vermesi halinde, kendisine ATA Karnesi verilebilecektir.

ATA karnelerine karşılık teminat olarak;

Nakit (Türk Lirası veya Döviz.)

Banka Teminat Mektubu(Türk Lirası veya Döviz olabilir. Teminat mektubunun konusuna "ATA Karnesi Kapsamı Eşya" ibaresinin konulması zorunludur.)

Devlet Tahvili (Kar Payı Pulu ile birlikte)

Hazine Bonosu (Kar Payı Pulu ile birlikte) kabul edilir.

Döviz bazında verildiği takdirde, karne kapsamı eşyanın toplam değeri kadar alınır.

TL. olarak verildiği takdirde karne kapsamı eşyanın toplam değerinin %50 fazlası oranında alınmaktadır.

ABD, Avustralya, Çek Cumhuriyeti, İsviçre, Japonya, Kanada, Kore ve Avrupa Birliği ülkelerine götürülecek, GTİP 71.13, 71.08 ve 71.06 olan eşya için döviz bazında verildiği takdirde, karne kapsamı eşyanın toplam değerinin %40'ı oranında teminat alınmaktadır.

Manuel olarak giriş ve çıkış işlemleri yapılan ATA Karnelerinin işleyiş sistemine alternatif olarak Dünya Gümrük Örgütüncü e-ATA Karnesi sistemi önerilmiştir.

9-10 Kasım 2006 tarihleri arasında İstanbul (Geçici İthalat Sözleşmesi) Anlaşmasının yedinci toplantısında e-ATA Karnesinin kullanılmasına karar verilmiştir.

9-10 Kasım 2006 tarihleri arasında İstanbul (Geçici İthalat Sözleşmesi) Anlaşmasının yedinci toplantısının sonucunda hazırlanan 46'ncı paragrafı uyarınca tüm dünyada elektronik ATA Karnesi sisteminin yürütülmesinde fizibilite çalışmasını (elektronik ATA Karnesi daha sonraki ifadelerde Sadece sistem olarak belirtilecek) yapacak bir çalışma grubunun oluşturulmasına karar verilmiştir. Bu çerçevede öngörülen grubun ilk toplantısı 29 Ocak 2007 tarihinde

“

Sistemin gerçekleştirilmesinin asıl sebebi, verilerin güvenli bir biçimde tutulması ve zamandan tasarruf sağlanmasıdır.

”

de Brüksel'de yapılmıştır. Söz konusu sistem ile ilgili olarak dört toplantı yapılmıştır.

Söz konusu toplantıda 6-10 yıllık bir sürede kullanılması öngörülen sistemde kullanıcıların ATA Karnelerini elektronik ortamda doldurmak suretiyle ilgili kefil kuruluşu başvurulabileceği, başvurunun elektronik ortamda kabul edilebileceği ve gümrük idarelerine elektronik ortamdaki ATA Karneleri ile işlem yapılacağı vurgulanarak sistemin işleyişinin;

1. Sisteme girişin Dünya Odalar Federasyonunun (WCF) kullanıcı adı ve şifresi vermesi ile sağlanacağı, başvuru formunun ATA Karnesi kullanıcıları tarafından kullanılarak elektronik ortamda ulusal kefil kuruluş birliğine gönderileceği, söz konusu birlikçe sözleşmenin elektronik ortamda imzalanmasının ardından, formun elektronik ortamda kullanıcıya geri gönderileceği, daha sonra imzalanmış olan sözleşmenin kullanıcı tarafından yetkili yerel odaya gönderileceği, karneye ilişkin tüm bilgileri elektronik ortamda Dünya Odalar Federasyonuna iletileceği,

“

Sistemde izin hak sahibi tarafından değişiklik yapılmasına izin verilmezken, ulusal ticaret odaları tescil işlemlerini yapmaya yetkilidir.

”

2. Gümrük idaresi ayağında ise ATA Karnelelerinin kayıtları “pdf” formatında görüleceği, gümrük idarelerince yapılan her işlemin ardından sistemde belirecek “pdf “sayfasının çıktısının alınarak ve mühürlenerek dosyalarına koymak suretiyle kayıt tutabileceği şeklinde açıklanmış ve elektronik ATA Karnesi sistemi ile ulusal elektronik sistemler arasında bir bağlantı sağlanması gerektiği vurgulanmıştır.

Sistemin yararları olarak; kağıt ortamından vazgeçilecek olması nedeniyle zamandan tasarruf sağlanması, konuya ilişkin istatistiklere çok daha kolay ulaşılması ve mevcut sistemin daha doğru ve güvenilir bir şekilde işleminin sağlanması öngörüldükçe, sistemin zorlukları olarak;

sistemin dünya çapında uygulanması durumunda sisteme her zaman ve hızlı olarak erişim sağlanamayacak olması, sistemin maliyetinin belirlenememesi, sistemin tüm taraflarının kağıt ortamındaki karnelere alışkın olması nedeniyle yeni sisteme uyum sağlamada zorluk yaşanacak olması, aynı sistemde farklı dillerin kullanılmasının sorun oluşturacağı ve sistemin kesintiye uğraması durumunda sorun yaşanması öngörülmektedir.

Yapılan diğer toplantılarda çalışma grubunun ilk hedef olarak aşağıdaki dört soruyu cevaplaması öngörülmüştür.

Sistemin gerçekleştirmelerinin asıl sebebi, verilerin güvenli bir biçimde tutulması ve zamandan tasarruf sağlanmasıdır.

1.Sistem neden gerçekleştirilmelidir ?

Sistem kağıtsız ortamda işlem yapmaya dayalı genel bir mantığa uyumlu olması gerektiğinden, Kağıda dayalı ATA Karnesi sürecinin bitirilmesi gerekmektedir. Çünkü kağıda dayalı ATA Karnesi sistemi gelecekte modern teknoloji ve çalışma metotları ile yarışabilir bir durumda bulunmamaktadır. Geri dönen dip koçanlardan elde edilen bilgiler karnelerin ibrazını sağlamaktadır. Tüm bu sebeplerden ötürü geri dönmeyen dip koçanları ise büyük bir sorun teşkil etmektedir. Bu nedenle elektronik sistem daha güvenilir olacaktır.

ATA Karnesinin kullanımında ispat edilebilirlik ve gönderilen noktadan tescil edilen noktaya kadar süreç, merkezi sistemin kullanımı ile daha rahat olacaktır.

Bu itibarla, katılımcı ülkeler açısından merkezi bir sistemin kullanımına karar verilmiştir.

Bu uygulama, sistemde mevcut bilginin (genel verinin) % 80'i bulunduğundan dolayı zamandan tasarruf sağlayacak, söz konusu bilgi ATA Karnesi işlemlerinin sonraki aşamalarında kullanılabilir hale gelecektir.

Win/Win durumu tüm katılımcıların dahil olduğu otomasyondur, örneğin Karnenin kaybolma durumu yoktur ve tüm bilgiler sistemde saklanmakta, eş zamanlı sanal Karne çevrimiçi olarak güncellenmektedir.

Yetkili olan tüm katılımcılar için istatistiklerin toplanması mümkündür.

Tek pencere prensibine uyumluluk ile birlikte, çift kayıt seçenekleri ve hileli karnenin onaylanması azalır. Süre sonu ve acil mesajları ATA Karnesi işlemi uygulamasını önemli derecede basitleştirilir ve itiraz süreçleri kolaylaştırılır. ATA Karnesi hamilinin karneyi kullanımından sonra karnesini geri getirme zorunluluğu yoktur; böylece işlemin ibra süreci daha etkindir.

2.Sistem nasıl çalıştırılır?

Sistemin işleyişi üç aşamalıdır :

1. Başvuru
2. Tescil
3. Süre Verme

Sistem üç aşamanın takibiyle çalışır:

e- ATA Karnesini kullanma niyetinde olan başvuru sahibi internet üzerinden ulusal kefil kuruluşun ya da onun yetkilendirdiği yerel odalardan birinin ana sayfasına (kendi ülkesindekine) girer. Söz konusu sitede sanal ATA karnesi formu tamamlanır Sanal ATA Karnesini başvuru sahibi ulusal kefil kuruluş veya onun yetkili kıldığı yerel oda tarafından zorunlu kılınan sözleşme şartlarına göre doldurulur. Başvuru sahibi tarafından verilen bilgiler çerçevesinde ulusal kefil kuruluş veya yetkili kılınan yerel gümrük idaresi onaylanıp onaylanmayacağını kontrol eder. Eğer,

onaylanması mümkün ise onaylanacak ATA Karnesi için başvuru sahibinden teminat ile masraflara ilişkin ödemelerin yapılmasını ister. Bu koşullar sağlandığında sanal ATA Karnesi sistemde onaylanır. Onaylanan e-ATA Karnesi Ticaret Odası temsilcilerine e-posta yoluyla karnenin kullanabilir olduğu bilgisi verilir. Kullanıcı kodu ve şifreyi karne numarasına karşılık olarak verilir. Sanal

Veri güvenliğinin sağlanması, Dünya Odalar Birliğinden ya da ulusal kefil kuruluştan veya yetkili kıldığı yerel idarelerinden veya gümrük idarelerinden sistem ile kurulan etkileşim sayesinde gerçekleştirilecektir.

ATA karnesi temsilcisi sisteme başvurabilir ve geçerlilik süresi içerisinde bir örneğini yükleyebilir.

Değişiklikler izin hak sahibi tarafından yapılamaz. (salt okunur)

ATA Karnesinin kullanımı: Karne izin sahibi veya temsilcisi geçici ihraç malları-

nı gümrük idaresine sunar ve karne numarası bilgisini verir. Gümrük idareleri eşyayı sunmuş tüzel kişi veya gerçek kişilerin kimliklerini tespit eder. Böylece sadece tek yetkili kişinin sisteme girişine izin verilir. Yetkili gümrük idaresi ulusal sistemde gerektiğinde karne bilgilerini girerken aslı merkez sisteme uygulanır. Sanal ATA Karnesinin ihracata ilişkin diğer bölümleri tamamlanır ve gerekli gümrük işlemleri yürütülür, sonuçlar ve dikkat edilecek hususlar ulusal ve merkezi sisteme kaydedilir. Güncelleştirilmiş sanal ATA Karnesi ulusal sistemden merkezi sisteme yüklenir. Söz konusu işlemler teferruat halinde gereğine göre değiştirildikten sonra ithalat, yeniden ihracat, yeniden ithalat ve transit işlemleri için uygulanır.

Sistemde izin hak sahibi tarafından değişiklik yapılmasına izin verilmezken, ulusal ticaret odaları tescil işlemlerini yapmaya yetkilidir.

İşleyiş sürecinde ilgili Karnenin süresi bittiğinde sistem otomatik olarak tescili yapan Ticaret odalarına süre sonu mesajları yollayacaktır. Böylece tescili yapan Ticaret Odası, sanal olan tüm Karneyi (dosyayı) global sistemden yazılı olarak döktürür ve ulusal sistemine arşivler. Böyle bir yüklemeye sanal karnenin merkezi sistemden silinmesini gerektirmez. Sadece tamam olan dosyalar merkezden yüklenebilir.

“

İnternet tabanlı ATA Karnesi sistemi böyle bir sistem için gereklidir.

”

Rejimin işleyişinde kurallara aykırılıklar olduğu için geçici ithalat işleminin düzgün olarak sonlandırılmadığı durumlarda, yetkili gümrük idareleri tarafından gönderilen ikaz/uyarı mesajı sistem

tarafından otomatik olarak uygulanacaktır. Bu mesaj itiraz sürecini başlatmak (dava açmak) için kullanılabilir.

Sistem için gereken genel gerekliliklerin başında ulusal kefil kuruluşları veya onların ulusal bölgede yetkili kıldığı yerel odalar ve gümrük idarelerince ilgili ATA Karnelerine ve Dünya Odalar Birliğince yönetilen internet tabanlı merkezleşmiş ilgili belgelerin girilmesi ve bu tür girişlerde bireysel kullanıcı adı ve şifre gerektiren bu şifrelerin Dünya Odalar Birliğince verilmesi gerekmektedir.

7*24 eş zamanda yanıt süresi koşullarının makul verimliliğinde ve sorumluluk bilinciyle bir dizi kullanıcının çalışma kullanımına sistem tarafından izin verilerek çok kullanıcı yapı oluşturulacaktır.

Sistem, ATA Karnesinin tüm resmi dillerini içeren tüm olasılıkları sağlanacak şekilde hazırlanacak ve belgeyi kanıtlayan verileri taşıması sağlanacaktır. Sistem, örneğin insan sağlığı, bitki sağlığı ve CITES Sertifikaları ve gümrük idaresinin ithalat gerekliliği olan tüm çeviri bağlantılarını içermelidir.

Veri güvenliğinin sağlanması; Dünya Odalar Birliği'nden , ulusal kefil kuruluştan ya da bu kuruluşun yetkili kıldığı yerel idarelerden veya gümrük idarelerinden sistem ile kurulan etkileşim sayesinde gerçekleştirilecektir.

Dünya Odalar Birliğinden, ulusal kefil kuruluştan, bu kuruluşun yetkili kıldığı yerel idarelerden veya gümrük idarelerinden sistem ile kurulan etkileşim resmi onaylı ve yetkili kontrollere konu olarak ve tüm veriler yetkili olmayan kişiler tarafından okunmayacak şekilde dosyaya aktararak veri güvenliği sağlanacaktır.

Bu ise ATA Karneye ait veriler analiz edilerek ve söz konusu veriler Dünya Ticaret Odası, yerel ticaret odası ve/veya gümrük idareleri Dünya Gümrük Örgütü DATA modelinde tanımlanan data koşullarına karşı eşleştirilerek yapılacaktır. İlgili tüm bilgilerin tutarlılığı sistem tarafından korunarak ve bu aktarım sırasında değişme ve kayıp önlenerek yapılacaktır.

Sistemde sunulan tüm bilginin izninin tarihsel olarak takip edilmesi gerektiğinden, (yaratma, değiştirme doğrulama vb.) ATA Karnesinin geçerlilik süresince veriler mevcut olmalıdır. Sürenin sona ermesinden sonra ATA Karnesine ilişkin tüm dosya sistem içerisinde ancak kısa dönemli arşivde yer alacak olup, belirli bir süreden sonra dosyalar uzun dönemli arşive aktarılacaktır. Böylece ilgili yetkili kurum, yaşam süresi sona eren dosyaları yükler ve gerekirse ulusal sistemde kopyalarını saklar.

Değiştirilen verilerin ne zaman ve kim tara-

findan değiştirildiğinin denetimi mümkün olup, uzun dönem arşivinde saklanan tamamlanmış dosyaların denetimi sistemin yöneticisi aracılığı ile mümkündür.

Bilginin tüm unsurları tescilli yapan birime, ATA Karnesi temsilcisine ve tüm gümrük idarelerine verilirken, sanal ATA Karnesinin karşılaştırılmasında ve mevcut ATA Karnesinin cari kullanımında kullanıcı şifresinin sahibine verilmesi gerekmektedir.

İstatistiki bilginin üretilme olasılığı Dünya Odalar Birliğince sağlanmalı, örneğin yerel ticaret odasına bilgi ve teyit için gönderilmelidir. Ki bu kuruluş bilgiden sorumludur. Bu ulusal bölgesel yerel bilgi Karne işlemi süreci içerisinde olan ilgili kuruluşlara gönderebilir.

Farklı durumlara göre kağıt ortamında bulundurulması mümkündür. Yazdırma ulusal sistemde saklanan dosyanın yüklenmesi ile gerçekleştirilir.

Acil durumları kapsayan işlemler ATA Karnesi işlemleri durdurulması için ele alınmalıdır.

3. Böyle bir sistem için gerekli unsurlar

Hedeflenen sonuç, internet tabanlı ATA Karnesi'nin kağıda dayanan ATA Karnesi'nin yerini almasıdır. Bununla birlikte geçiş döneminde ATA Karnesinin kağıt ortamında alternatif olarak kullanılması mümkündür. Sistem ne gümrük idaresine ne de ulusal kefil kuruluşlara yeni rol ve sorumluluklar yüklemeyecektir. Örneğin işle-

me yapılan itiraz teminat verilen gümrük idaresine yapılacak ve e- ATA Karnesi sisteminde kalacak Gümrük işlemleri ulusal gümrük sistemleri aracılığı ile yürütülecektir.

İnternet tabanlı ATA Karnesi sistemi böyle bir sistem için gereklidir.

Global sistem ile karşılaştırıldığında ek bilgi isteniyorsa bu sadece ATA/İstanbul Anlaşması uyarınca mümkündür. Sistemin sürdürülebilmesi/geliştirilmesi de olanaklıdır. Merkezi ve ulusal yardım masaları kurulmalıdır.

4.Zorlukları

Böyle bir sisteme taahhüt Otomatik e-ATA sistemi sınırlı bir yapıda mı olacak ? bir başka deyişle tüm ATA Anlaşmasına üye ülkeler veya bunların çoğu e-ATA Karnesi sistemini kullanacak mı?

Maliyetler: sistemin geliştirilmesi, uygulanması ve sürdürülebilmesi için gerekir.

Kaynaklar: sistemin geliştirilmesinde (çalışanların bu aşamada değiştirilmesinden sakınılmalıdır.)

Uygulamada sistemin operasyonel statüsü ile ilgili olarak 7*24 saat merkezi yardım masası oluşturulmalıdır. (İngilizce, Fransızca, İspanyolca?)

Ulusal 7/24 yardım masası ile ikili yapı/ otomatik sistem bir zaman içerisinde yer alabilir.

Tüm üye devletlerde ulusal bir sistem oluşturularak çakıştırma kurulmak zorunda olduğundan geçiş dönemi 12 aydan 24 aya kadar sürebilir.

Sistem asıl bilgiyi asıl dilin ifadesiyle kayıtmelidir.

Ulusal düzeyde ulusal e-ATA Karne modeli karşılaştırılmalı olarak kullanabilmeli, ulusal dili veya ülkede kullanılmasına izin verilen başka bir dili içermelidir.

Teknik nedenlerden dolayı sistem işlemezse birbirini izleyen sorunlar ve acil durumların ele alınması gerekmektedir.

Sürdürülebilirlik ve geliştirme amaçları için önceden belirlenen günler ve zamanlar olmalı (başlayış - bitiş tarihi), söz konusu tarihler ve zamanlarda gelecek yıl için yıl sonunda kullanıcılarla iletişim kurulmalıdır.

Kağıt ortamında ATA Karnesi işlemlerinde elde edilen alışkanlıkların giderilmesi zor olacaktır.

Tüm kullanıcılar ve gümrük memurlarının kağıt ortamına alışkanlıklar devam edebileceğinden söz konusu geçiş döneminde çalışmalar/seminer ve dersler yapılması öngörülmektedir.

Mevcut geçici ithalat düzenlemesinde gümrük idarelerinde işlem gören ATA Karnelerine BİLGE sistemi içinde yer verilmeden tescil ve takip işlemlerinin manuel olarak yapılması nedeniyle, bu nedenle süresi içerisinde çıkarılmayan eşya ya ilişkin takiplerde gecikmeler olmaktadır. Söz

konusu karnelerin oluşturulacak bir bilgisayar programı üzerinden takip edilmesinin uygun olacağı düşünülerek 21.10.2004 tarihli, 25620 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Geçici İthalat Sözleşmesi kapsamında düzenlenen ATA Karneleri geçici ithalat işlemlerinde kullanıldığı gibi, geçici çıkışı yapılacak eşya için de düzenlenmekte ve sözleşme kapsamındaki eşyanın transitinde de kullanılması öngörülmekte olup, ATA Karnelerinin seri numaralarının, karne hamili ve varsa temsilcisinin kimlik bilgileri ile açık adresinin, giriş, çıkış gümrük idarelerinin, karne konusu eşyanın/cinsi ticari tanımının, verilen süreler gibi bilgilerin bilgisayar sitemine girişini temin edecek, sadece gümrük idarelerinin kullanımına açık ve söz konusu karnelerin tescil işlemlerinin de yapılmasını temin edecek bir programın Gümrük Müsteşarlığı Muhabere ve Elektronik Daire Başkanlığı'nca oluşturma işlemleri başlatılmıştır.

Söz konusu çalışmalar, eş zamanlı olarak Gümrük Müsteşarlığı ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nce yürütülmelidir.

Anılan program oluşturulurken, ileriye dönük olarak e-ATA Karne sistemi yapısının dikkate alınmasının ve oluşturulacak programa Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nce katkı sağlanmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Söz konusu program e-ATA Karnesinin ulusal düzeydeki veri bankasını oluşturacak şekilde oluşturulmalı, TOBB ya da onun yetkili kıldığı ticaret odalarınca karne numarasına karşılık verilen şifre ile karne hamili gümrük idaresine başvuru yapmadan tüm bilgileri doğru olarak girmeli, ilgili gümrük idaresi mail ortamında söz konusu karneye iliş-

kin aldığı şifre ile önce doğrulama, doğrulama sonucunda yanlışlık varsa düzeltme, eşyanın niteliğine göre süreyi belirleme en son işlem olarak da teyit işlemi gerçekleştirilmelidir.

Süre sonu için gümrük idarelerini uyaracak bir uyarı mekanizması yaratılması gerektiğinden karne numarası kaydı ile karne bilgilerine ulaşılması mümkün olan bir arama ekranında bulunmasına ihtiyaç duyulmaktadır.. Bu nedenle söz konusu işlemlerin tüm dünyada uygulanacak e-ATA Karnesi sistemi ile uyumlu hale getirilecek şekilde yürütülmesi uygun olacaktır.

Kaynaklar :

1. 21.10.2004 tarihli ve 25620 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Geçici İthalat Sözleşmesi
2. 21.03.2005 tarihli ve 25672 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4 Seri No'lu Gümrük Genel Tebliği
3. <http://www.tobb.org.tr/tirata/ata/sistem.php>
4. Avrupa Komisyonu Vergi ve Gümrük Birliği Genel Müdürlüğü'nün 26 Ekim 2007 tarihli ve TAXUD/1857/2007 sayılı Çalışma Belgesi
5. Gümrükler Genel Müdürlüğü Şube Müdürü Jale ARSLAN'ın 26.03.2007 tarihli Toplantı Raporu

NEDEN LİSANSÜSTÜ TERCİHİ MBA

Şadi Boğaç KANADLI

Gümrük Uzmanı
bkanadli@gumruk.gov.tr

Giriş

Bu yazımda ülkemizde olduğu gibi Kurumumuzda da çoğunluk tarafından en çok tercih edilen İşletme Mastırının (MBA) genel hatları hakkında bilgi vermeyi amaçlıyorum. Kaynak olarak 2006-2008 döneminde Amerika'da aldığım eğitim sırasında edindiğim bilgilerimi ve tecrübelerimi (Global MBA ve International Business Degrees) kullanmamın konuya farklı bir bakış açısı kazandıracağına eminim. Beni bu tür bir çalışmaya yönlendiren neden de çok nettir: Zamanımız "Bilgi Çağı" olarak adlandırılmakta, mevcut siyasal, ekonomik, teknolojik ve so-

“

Bilginin akışkan olmadığı oluşumların, doğal seleksiyon içinde eleneceği rekabet kanunlarının ilkesidir.

”

syal gelişmeler dünyanın geneline yayılan açık market düşüncesinin hakim olduğu piyasalarda bilginin paylaşımını zorunlu kılmaktadır. Bilginin akışkan olmadığı oluşumların, doğal seleksiyon içinde eleneceği rekabet kanunlarının ilkesidir. "Globalleşen dünya" tanımı bu sürecin daha

genel ifadesi olup, özellikle 1990 yılından sonraki gelişmelerle tüm dünya ülkelerine kaldırımlarda 20 dolarlık banknotları sunmuştur. (Story of \$20 bill) Bu çerçevede, sayısız ülke bu yeni dünya düzeninin fırsatlarını yakalayıp ekonomik gelişmelerinde ve kalkınmalarında üniversitelerde ders konusu olacak başarılarla imza atmışlardır.

(Case Studies: Nokia-Finland, Ireland-IT Miracle, Five Tigers, India-Infosystem Inc., China Shakes the World...) İşte bahsi geçen bu dönem kapalı ekonomilerin rekabetinden firmaların rekabetine geçmiştir ve bana göre de tüm gelişmeler ışığında değerlendirildiğinde, bu durum kişilerin rekabetine dönecektir. Şu an bireylerin kendilerini ifade etme, birbirleriyle iletişim kurabilme, bilgilerini tüm dünya ile paylaşabilme ve kendilerini geliştirme zamanıdır ve bunun için tüm imkanlar yayılarak gelişmektedir. (Skype, Blog Master, Uploads, e-mails, WWW world wide web iPhone,...) İşte bu noktada rekabet gücünün artırılması (bireysel, kurumsal) bilginin paylaşımını ön plana çıkarmaktadır. Bu düşünceyle, kazandığım bilgileri ve deneyimleri dergimiz aracılığıyla mümkün olduğunca paylaşmak istiyorum.

MBA, elbette böylesi bir yazıda ayrıntılı resmedilemeyecek kadar geniş bir mastır programıdır, ama gene de genel hatlarının farklı yönlerden belirginleştirilmesi mümkündür. MBA'nın önemi bana göre şu öngörümde saklıdır: Öyle bir dünya düşünün ki, rekabetçi dünya piyasalarında üretim fonksiyonunun belirleyicileri olan üretim faktörleri, üretim teknikleri, hatta kültür bağımsız değişken olmaktan çıkmış rekabetin belirlenmesinde sabit faktör haline gelmiş...(örneğin çok uluslu olup da Çin'e fabrika taşımayan firma nerdeyse yok) Peki Rekabetçi Üstünlüğü belirleyen ne olacak? Ben bu sorunun cevabını "geleceğin yöneticileri" olarak görüyorum ve bireye indiriyorum. Dolayısıyla MBA programını ezber değil; misyon, vizyon sahiplerinin stratejilerini belirleyerek yaklaşmaları gereken bir program olarak niteliyorum.

"Çoban mı, çoban köpeği mi olmak istersiniz?"

Neden Lisansüstü tercihi MBA (Master of Business Administration) ?

MBA programının amacı, yöneticilere başarılı bir firma yönetimi için ihtiyaç duydukları bilgi ve yetenekleri sağlamaktır. Başarılı firmaların bu sıfatı elde edebilmeleri için iki ana hedefe ulaşmaları gerekir:

- 1) Müşterilerin büyük değer verdiği ürün ve servisleri tanımlamak, yaratmak ve sunmak. Öyle ki, bu değer biçme, müşterilerin aynı ürünü rakip firmalar yerine o firmadan almasını sağlamalıdır.
- 2) Satılan ürünlerin fiyatları maliyetleri karşılayacak, yatırımcıların ve sahiplerin üstlendiği riski kompanse edecek kadar yüksek olmalıdır.

Öyle bir dünya düşünün ki, rekabetçi dünya piyasalarında üretim fonksiyonunun belirleyicileri olan üretim faktörleri, üretim teknikleri, hatta kültür bağımsız değişken olmaktan çıkmış rekabetin belirlenmesinde sabit faktör haline gelmiş...

Ayrıca, ilk bakışta yalın gelen bu iki ana hedefe ulaşılması için firmaların belli başlı üç özelliğe sahip olması gerekmektedir. Birincisi ve bana göre de en önemlisi, başarılı firmaların her düzeyde eğitilmiş ve yetenekli çalışanlara -lider, yönetici, işgücü- ihtiyacı vardır. Bir diğer özellik; başarılı firmaların projelerini finanse edecek ve mevcut operasyonlarını devam ettirecek fonlara ihtiyaçları vardır. Birçok firma arazi, bina, araç-gereç ve hammadde alımları

için nakde ihtiyaç duyar. Firmalar kazançlarının bir kısmını yatırıma da yönlendirebilir. Ancak, büyüyen firmaların hisse satışları ve borçlanma yollarıyla dış kaynak yaratmaları gerekir. Son özellik ise, başarılı firmaların katma değer yaratma zincirine giren tüm diğer katılımcılarla

(dağıtım ağı, müşteri hizmetleri, bakım onarım gibi) win-win (game theory) sonucuna ulaşacak güçlü ilişkileri olmalıdır.

Bu çerçevede, MBA programlarında sunulan dersler bu üç özellikle yakından ilişkilidir. Örneğin, ekonomi, iletişim, strateji, insan kaynakları ve organizasyon

davranışı (organizational behavior) gibi dersler kişileri liderlik rolüne ve etkin işgücü yönetimine hazırlamayı amaçlamaktadır. Diğer dersler - proje yönetimi, pazarlama ve Bilişim Teknolojileri (IT) – spesifik konularda sahip olunan bilgiyi artırarak etkin iş teknikleri geliştirilmesini ve dışsal katılımcılarla (katma değer zinciri) güçlü bağların kurulmasına yardımcı olmayı hedeflemektedir. Belirtilen tüm bu dersler müşterinin istediği ürün ve hizmetlerin üretilmesi hedefine yönelik bilgi ve yetenekleri sunmaktadır. İkinci ana hedefe ulaşmakta ise finans bilgisi öne çıkmaktadır. Her ne konuda olursa olsun - pazarlama, üretim, strateji ya da diğerleri- firmaların mevcut yatırım tekliflerini değerlendirebilecek finans bilgisine sahip çalışanlara ihtiyacı vardır. Kaldı ki, finans dersleri sadece yatırımların değerlendirilmesi konusunda değil aynı zamanda firmaya kaynak sağlayan yatırımcıların risklerinin kompanse edilebilmesi için nakit akışının yaratılması, dış kaynak yaratılması sürecinde borçlanma/ hisse senedi satışı dengesinin sağlanması gibi hayati konuları da değerlendirmektedir. Bu çerçevede, MBA programına başvuran arkadaşlarıma önerim, her yöneticinin bilmesi gereken finans konusunda ek bir çabayla sertifika derecesi yapmalarıdır. Rekabetçi ortamda kuvvetli finans bilgisine sahip yöneticilerin kendilerine ve firmalarına rekabetçi bir üstünlük sağlayacağı maalesef şu an Türkiye için bir öngörü, gelişmiş ülkelerde ise bir hakikattir.

“Çoban mı, çoban köpeği mi olmak istersiniz?”

Gerçekler: Bilişim Teknolojileri (IT) Ekonomik Kalkınma İlişkisi

Belirttiğim tüm konularda bilgilerimi aktarmayı planlıyorum ve önceliğin kesinlikle IT konusuna verilmesi gerektiğine inanıyorum. Aşağıda yer alan sıralamalar Dünya

Ekonomik Forumu ana sayfasından alınmıştır (WEF 2008) ve sırasıyla 1) Global Rekabet İndeksini (GCI), 2) Network Yaygınlık İndeksini (NRI) ve 3) Ticarete Açıklık İndeksini (TEI) göstermektedir. Biraz daha dikkatli bakıldığında daha önce belirttiğim bir nokta ortaya çıkmaktadır. 1990 sonrası globalleşen piyasaların sunduğu fırsatları yakalayan, örneklendirilen tüm ülkeler bu sıralamalarda üst sıralarda yer almaktadır. Rastlantı olmaktan çok uzak olan bu durumun detaylı incelemesi başka ortak bir özelliğe ışık tutmaktadır; Bilişim Teknolojilerinin (IT) ekonomik kalkınmadaki etkinliği.

Country/Economy	GCI 2008-2009		GCI 2008-2009 rank (among 2007 countries)*	GCI 2007-2008 rank
	Rank	Score		
United States	1	5.74	1	1
Switzerland	2	5.61	2	2
Denmark	3	5.58	3	3
Sweden	4	5.53	4	4
Singapore	5	5.53	5	7
Finland	6	5.50	6	6
Germany	7	5.46	7	5
Netherlands	8	5.41	8	10
Japan	9	5.38	9	8
Canada	10	5.37	10	13
Hong Kong SAR	11	5.33	11	12
United Kingdom	12	5.30	12	9
Korea, Rep.	13	5.28	13	11
Austria	14	5.23	14	15
Norway	15	5.22	15	16
France	16	5.22	16	18
Taiwan, China	17	5.22	17	14
Australia	18	5.20	18	19
Belgium	19	5.14	19	20
Iceland	20	5.05	20	23
Malaysia	21	5.04	21	21
Ireland	22	4.99	22	22
Israel	23	4.97	23	17
New Zealand	24	4.93	24	24
Luxembourg	25	4.85	25	25
Qatar	26	4.83	26	31
Saudi Arabia	27	4.72	27	35
Chile	28	4.72	28	26
Spain	29	4.72	29	29
China	30	4.70	30	34
United Arab Emirates	31	4.68	31	37
Estonia	32	4.67	32	27

GDP (Gayri Safi Yurtiçi Hasıla) sıralamasında 17. Sıraya yükselen ülkemiz rekabet indeksinde 53 üncü, network indeksinde 55 inci ve ticarete açıklık indeksinde ise 39 uncu sıradadır. Bu açıdan bakıldığında ticaretteki gelişmelerin kıyaslamalı olarak ticarete açıklık indeksine yansıdığı yorumu yapılabilir. Aynı önemin IT sektöründe gösterilmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Nokia firmasının dünyaya kazandırdığı Bluetooth buluşu Finlandiya'nın Helsinki Üniversitesinde bir IT sınıfında keşfedilmişken (1990), üzülerek söylüyorum ki, şuan IT programlarına sahip üniversitemiz yok denecek kadar azdır. Bu alanda ders veren üniversitelerin ise tamamına yakını özel okullardır.

2007-2008 rank	Country/ Economy	Score
1	Denmark	5.78
2	Sweden	5.72
3	Switzerland	5.53
4	United States	5.49
5	Singapore	5.49
6	Finland	5.47
7	Netherlands	5.44
8	Iceland	5.44
9	Korea, Rep.	5.43
10	Norway	5.38
11	Hong Kong SAR	5.31
12	United Kingdom	5.30
13	Canada	5.30
14	Australia	5.28
15	Austria	5.22
16	Germany	5.19
17	Taiwan, China	5.18
18	Israel	5.18
19	Japan	5.14
20	Estonia	5.12
21	France	5.11
22	New Zealand	5.02
23	Ireland	5.02
24	Luxembourg	4.94
25	Belgium	4.92
26	Malaysia	4.82

Önümüzdeki 5 yılda Amerika'da bir milyon IT mezunu çalışan açığı olacağı öngörülmektedir. Bu konunun biran önce devlet güdümlü ulusal bir politika haline getirilmesi şarttır. Ülkemizde 50 milyar dolar cirolar yapan, başarılı, Fortune 500 sıralamasındaki firmalarımızın her alan-

da IT uygulamalarından uzak olabileceklerini düşünmek saflık olacaktır. Asıl mesele bu sektörü oluşturacak elemanların eğitimi, yani eğitim sistemine IT programlarının entegrasyonu, eğitilen nesillerin zamanla "firmalaşması" ve daha da geç kalınmadan Türk firmalarının dünya piyasalarında rekabet edebilir hale getirilmesidir.

Country/Economy	Rank	Score
Hong Kong SAR	1	6.04
Singapore	2	5.71
Sweden	3	5.66
Norway	4	5.65
Canada	5	5.62
Denmark	6	5.62
Finland	7	5.61
Germany	8	5.58
Switzerland	9	5.58
New Zealand	10	5.52
Netherlands	11	5.51
Luxembourg	12	5.50
Japan	13	5.43
United States	14	5.42
Austria	15	5.42
United Kingdom	16	5.30
Australia	17	5.22
Belgium	18	5.21
France	19	5.20
Ireland	20	5.20
Taiwan, China	21	5.15
Spain	22	5.03
United Arab Emirates	23	4.96
Korea, Rep.	24	4.95
Estonia	25	4.89

Görüleceği üzere, network yaygınlık ağı ile rekabet indeksi arasında bir bağ kurmak mümkündür. Türkiye'mizin bu alanda yapacağı eğitim ve altyapı yatırımları bürokrasimiz ve dış ticaret politikalarımızla da desteklenmelidir. Öyle ki, bu alanda gelişmiş ülkelerce yapılan çalışmaların geldiği nokta kıyaslama yapabilmek için örnek teşkil etmektedir. Amerika'da, Chicago şehrinde, evrenselbantgenişliği erişilirlikhakkı sosyal bir hak olarak tanımlanmıştır. Avrupa Birliği Komisyonu geniş bant erişilebilirliğini ekonomik çıkar olarak karara bağlamıştır. İngiltere'de sonradan geniş bant servislerinden yararlanmaya başlayanlara İngiltere Posta Ofisi ücretsiz danışmanlık servisi sunmakta ve bu alanda tüketicileri teşvik etmektedir. Hindistan'da gelecek kuşak teknolojileri (WiFi ve WiMAX), 3G teknolojisinden otuz kat,

kablosuz data aktarımı servislerinden yüz kat daha hızlı kamusallaştırılmıştır. Microsoft gibi bir deve rakip olan Infosystem Inc. firmasının Hindistan'da kurulmuş olması tesadüf değildir.

Toplamak gerekirse, eğer biz en iyiler arasında olmayı hak eden bir sörfçüysek en büyük ve en güzel dalgaları kaçırmıyoruz. Bilişim teknolojilerindeki son gelişmeler sosyo-ekonomik kalkınmanın merkezinde yer almaktadır. Bilişim teknolojileri insanlara bilgi değiş tokuşunda, girişimcilerin yeni iş kurmalarında, finans ve diğer hizmet alanlarında, gerek özel gerekse devlet

sektöründe işgücü ve anayasal özelliklerin kullanılmasında yeni imkan ve yollar sunmaktadır. Dünya sürekli olarak bireylerin, firmaların hatta hükümetlerin oluşturduğu karşılıklı bağımlı networklerden oluşan ekonomik yapılanmalara ve bilgi topluluklarına doğru kaymaktadır. Globalleşen dünyada Bilişim teknolojileri insanların, firmaların ve dolayısıyla ülkelerin rekabet gücünü ve buna bağlı olarak kalkınmalarını etkilemektedir. Ülkelerden sonra firmalar dahi gittikçe bilgiye dayanan üstünlükler yaratmaya çalışmakta, karşılaştırmalı üstünlüklerin tanımladığı rekabet gücü ortadan kalkmaktadır. (David Ricardo, The Theory of Comperative Advantage) Daha önce vurguladığım gibi rekabet gücü, insan ürünü bilgi uygulamaları kullanılarak üretilmiş bilginin sahiplenilmesi ile sağlanmaktadır. Bu açıdan bakıldığında, bu sürecin teknik eğitim alanında, işgücü pazarlarında, iş gücü oluşumunda ve araştırma geliştirme eğilimlerinde doğrudan etkisi olacağı aşikardır. Dolayısıyla da, kişilerin ve sonrasında firmaların başarısı ülkemizin yüksek medeniyetler seviyesindeki yerini alması hususunda çok önemli bir adım olacaktır.

Bilişim Teknolojilerinin Yöneticiler için Önemi:

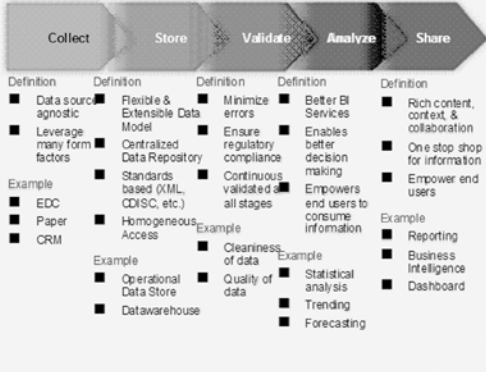
Bilişim Teknolojileri (IT) kurumlarda kullanılan tüm bilgisayarlı bilişim sistemlerini ve bu sistem-

lerin işleyişinde kullanılan teknolojileri kapsamaktadır. Bilişim Sitemleri ise bir-biriyle entegre çalışan veri toplayan, verileri işleyip depolayan ve bilgiyi dağıtan parçalar bütünü olarak düşünülebilir. Bu süreç sonunda elde edilen bilgiler karar alma süreçlerinde, koordinasyon ve kontrolün sağlanmasında ve buna ek olarak yönetici ve uzmanların problemleri analizinde, karmaşık konuların

“
Her ne konuda olursa olsun - pazarlama, üretim, strateji ya da diğerleri-firmaların mevcut yatırım tekliflerini değerlendirebilecek finans bilgisine sahip çalışanlara ihtiyacı vardır.
”

görselleştirilmesinde ve yeni ürünlerin üretilmesinde kullanılmaktadır. Michael Porter tarafından ilk kez tanımlanan değer zincir şeması grafikte gösterilmektedir. Bu çerçevede, toplanan ve depolanan veriler bilişim sistemleri aracılığıyla bilgiye çevrilmekte ve gerek firma işlemlerinde gerekse yönetimde kullanılmaktadır. Bu bilgiler, planlama, koordinasyon, kontrol, modelleme ve karar alma süreçlerinden oluşan yönetim sürecinde girdi (input) olarak kullanılmakta, bu süreci başarıyla uygulayan organizasyonlarda da karlılık artışı ve stratejik üstünlük konularında başarılı çıktılar (output) görülmektedir. Aynı bilgi girdisi firma, müşteri, bilgi ve lojistik yönetim alanlarında da kullanılmaktadır. İşte tüm bu ayrıntılar, yöneticilerle bilişim teknolojileri arasındaki iki önemli ilişkiyi ortaya koymaktadır. IT kullanımı üretkenliği artırmakta, buna bağlı olarak da karlılık düzeyini pozitif yönde etkilemektedir. Diğer bir ilişki ise, IT kullanımının firmalara piyasalarda stratejik bir güç kattığı ve rekabet güçlerini kuvvetlendirdiği gerçeğidir.

Information Value Chain

Eskiden yatırım alanı olarak görülen Bilişim Teknolojileri piyasası, artık firmalar için rekabetçi üstünlük kazandıran ve maliyetlerin düşürülmesine yönelik yarar sağlayan bir piyasa olarak yeniden şekillenmektedir.

Üçüncü ilişki ise, yazımın ilk bölümlerinde sıkça bahsettiğim değişen dünya düzenine uyumla ilgilidir. Firmaların işleyişi, iletişim araçları, düşünce kalıpları, ekonomik doktrinler ve hatta günlük bireysel ve kişisel işlemler bu yeni düzene göre değişmektedir. Yöneticilerin bu sürece entegre olmaları kaçınılmazdır.

Son ilişki ise, diğerlerinden daha çarpıcı sonuçlarla karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizde TÜBİSAD tarafından yapılan araştırma sonucunda Bilişim ve İletişim Teknolojileri market büyüklüğü 2006 – 2007 döneminde yüzde 12,4 büyüyerek 2007 yılında 23.5 milyar dolarlık hacme ulaşmıştır. (IG-EME, 2008) Son dört yılda iki haneli büyüme rakamları gösteren piyasa yatırımlara gebe dir. Diğer taraftan Türkiye’de bu sektörün gelişimi için şartlar gittikçe daha iyeye gitmektedir. Sektörün gelişimine yardımcı olan başlıca olaylar şunlardır:

- Ocak 2004’ten itibaren sektörün liberalleştirilmesi.
- Türk Telekom’un Özelleştirilmesi.
- EU uyum süreci.
- AR-GE projelerine devlet yardımı.
- 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Alanları Kanunu.
- 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Kanunu.
- Teknoloji parklarına (Hacettepe, ODTÜ) ve araştırma geliştirme firmalarına vergi indirimleri.
- E-dönüşüm projesinin yakında hayata geçecek olması.
- 2004 yılından itibaren gündemde olan elektronik imza projesinin gerek özel gerekse kamusal alanda e-işlemlere hız vermesi

“

Önümüzdeki 5 yılda Amerika’da bir milyon IT mezunu çalışan açığı olacağı öngörülmektedir.

”

Tüm bu bilgiler şu anlama gelmektedir; yöneticilerin Bilişim Teknolojileri konusunda yapılacak -kaçınılmaz olan- yatırım kararlarında etkin olabilmeleri, doğru seçimlerle iyi bir firma yönetimine imza atabilmeleri için bilişim teknolojilerine hakim olmaları gerekmektedir.

Bu noktada, makro ve mikro yaklaşımlarla yapmaya çalıştığım MBA – IT ilişkisini noktalandırmak ve bu konuda karşılaştırmalı bir örnekle dikkatlerini ülkemizdeki Bilişim ve İletişim Teknolojileri (ICT) piyasasına çekmek istiyorum. Defalarca vurguladığım bu konuyu örneklendirmenin daha yararlı olacağına inanıyorum.

ICT Piyasaları: Karşılaştırmalı Örnek, Türkiye İrlanda:

İrlanda hakkında çok kısa bir bilgi vermenin daha önce de değindiğim değişen dünya düzenini gösteren çarpıcı bir örnek olacağını düşünüyorum. 4 milyon civarında bir nüfusa sahip bu Avrupa

Birliği ülkesi son 50 yılda 177 milyar dolarlık bir GDP oranını yakalamış ve kişi başına düşen geliriyle dünya lideri Lüksemburg'dan sonra 42,000 EURO ile ikinci sıraya yerleşmiştir. Bu ülke son 5 yıldır EU 25 ülkeleri ortalamasının neredeyse 3 katı olan %5-6 bandında büyüme oranları yakalamıştır. Ülkedeki işsizlik oranı % 4, enflasyon ise % 2 civarındadır. 2007 yılında ülke ihracatı 160 milyar dolar, ithalatı ise 140 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir. (Enterprise Ireland, 2007)

Asıl görülmesi gereken başka bir tablo daha vardır; İrlanda'da Bilişim ve İletişim Teknolojileri piyasalarında 100.000 kişi ve 1.300 firma görev almakta, yıllık 80 milyar dolarlık gelir elde edilmektedir. Bu oran İrlanda GNP (Gayri Safi Milli Hasıla) 'sinin %10'una denk gelmektedir. Avrupa Birliğinde bu oran % 5 civarındadır. Microsoft, IBM, HP, Intel, Google ve Dell gibi dünya bilişim devleri aynı Hindistan'da olduğu gibi İrlanda'yı da Avrupa Birliğinde merkez haline getirmiş, büyük yatırımlar yapmışlardır. Avrupa'da özel sektöre satılan yazılımların % 60'ı ve standart yazılımların % 40'ı İrlanda'da üretilmektedir. (Enterprise Ireland, 2007)

Diğer taraftan, ülkemizde Bilişim ve İletişim Teknolojileri piyasalarının toplam büyüklüğü 2007 yılında 23,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiş, önümüzdeki 5 yıl için YASAD (Yazılım Üreticileri Birliği) tarafından hedeflenen ihracat oranı 2 milyar dolar olarak belirlenmiştir. Tüm olumlu gelişmelere ve son 4 yılda piyasada gözlemlenen iki haneli büyüme rakamlarına rağmen 2006 yılında ICT sektöründe 555 milyon dolar olan devlet yatırımı 2007 yılında 533 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. ICT'nin GSMH'deki oranı standartların çok altında kalmış ve %2,5 olarak gerçekleşmiştir. (IGEME, 2008) Aynı oran Avru-

pa Birliği ülkelerinde % 8-10 bandında değer almaktadır. Aşağıdaki grafikten de anlaşılacağı gibi, bu sektörde ülkemiz yabancılara pazar olma özelliğinden öteye gidememektedir.

ICT sektöründe ülkemiz, yabancılara pazar olma özelliğinden öteye gidememektedir.

Turkish ICT Market (Million USD)

(Million US Dollar)	2002	2003	2004	2005	2006	Change,% 2006/2005
IT Hardware	1.400	1.540	1.768	2.227	2.857	28,3
Software	336	393	452	618	880	42,5
Services	775	847	1.122	1.412	1.619	14,7
Consumer Equipment	122	90	113	141	169	20
Total Market of IT	2.633	2.870	3.455	4.397	5.526	25,7
Telecommunication Hardware	1.148	1.263	1.663	2.108	2.430	15,3
Carrier Services	6.369	7.329	10.152	12.272	12.995	5,9
Total Market of Telecommunications Tech.	7.517	8.592	11.815	14.380	15.426	7,3
Total Market of ICT	10.150	11.462	15.270	18.777	20.951	11,6

Source: Interpromedia Informatics – ICT Market Research Company, 2007
(www.interpromedia.com.tr)

Eğer biz en iyiler arasında olmayı hak eden bir sörfçüysek en büyük ve en güzel dalgaları kaçırmıyoruz.

Elimden geldiğince dünyayı saran Bilişim Teknolojilerinin önemini ve ülkemizin geç kalmışlığını vurgulamaya çalıştım. Yöneticiler için çok önemli olan bu konunun makro alanda da ne kadar hayati olduğu umarım biraz olsun gözler önüne serilmiştir. Konunun ehem-

miyeti, ivedi projelerin devlet güdümlü ulusal bir programla hayata geçirilmesini şart koyacak kadar büyüktür. Artık trenler buharlı değil hızlı tren olarak adlandırılmaktadır. Yakalanması gün geçtikçe zorlaşmaktadır.

Kaynakça :

- "Ireland Economic Profile", Ireland Enterprise 2007 from, www.ireland-enterprise.com
- "ICT Sector in Turkey", IGEME 2008, Yusuf Türkoğlu from http://www.turkey-now.org/db/Docs/Sector%20Reports/Sector%20Reports%202008/INFORMATION%20AND%20COMMUNICATIONS%20TECHNOLOGIES.pdf
- "Financial Management" Southern New Hampshire University Fin 500, Brigham/Ehrhardt
- "Management Information Systems Managing the Digital Firm" Laudon Kenneth, Laudon Jane
- WEF 2008, World Economic Forum from http://www.weforum.org/en/initiatives/gcp/Global%20Competitiveness%20Report/index.htm
- "Information Value Chain" from http://images.google.com.tr/imgres?imgurl=http://blogs.msdn.com/blogfiles/hchoing/WindowsLiveWriter/DataInformationKnowledgeResults_145CF/image_2.png&imgrefurl=http://blogs.msdn.com/hchoing/archive/2007/09/13/data-information-knowledge-results.aspx&h=451&w=628&sz=105&hl=tr&start=53&um=1&usq=__mJFgrtjxpHEHigLW3sV1A-Omc=&tbnid=PO-uZibBkuiHoM:&tbnh=98&tbnw=137&prev=/images%3Fq%3Dvalue%2Bchain%26start%3D40%26ndsp%3D20%26um%3D1%26hl%3Dtr%26sa%3Dn

RİSK YÖNETİMİ ve STRATEJİK DEĞERLENDİRME*

Yusuf Engin ERENKUŞ | Gümrük Uzman Yardımcısı
erenkus@gumruk.gov.tr

Giriş

Risk sözcüğü bir olasılık belirtmekle beraber olumsuz bir olayın gerçekleşme olasılığını ifade ederek kendini daraltır.

Virajlı şehirlerarası yolda, sollama yasağı olan bölgede karşıdan gelen araçları görmeden önünüzdeki aracı sollamaya kalkışmanız durumunda yaptığınız hareketi

“...önümdeki kamyonu geçme fırsatı...” olarak tanımlamazsınız. Yapacağınız tanım “...karşıdan bir aracın gelme riski...” olacaktır.

Başka bir örnek verecek olursak hafta sonu

alışverişinizi yaptığınız sırada zaten satın alma niyeti ile yola çıktığınız 15 kilogramlık deterjanlarda o güne özel kampanya yapılması fırsattır; ancak eşinizin yavaş hazırlanması nedeniyle evden geç çıkmanız ve alışveriş merkezine vardığınızda

‘stoklarla sınırlı’ olan indirim-in bitmesi bir risktir.

Dolayısı ile ‘Risk’ kötü sonuçların ortaya çıkma ihtimali, olarak tanımlanabilir¹.

Riskli işlem yapmak eşyanın tabiatında vardır.

Bizce tam bu noktada şu soru akıllarda yer etmelidir. Madem risk kötü sonuçların ortaya çıkma ihtimalidir, o zaman riskli konular ile iştigal eden gerçek/tüzel kişi kötü sonuç verme ihtimali bulunan durumlardan kaçınarak bu ihtimalin or-

* Yazanın ‘Elektronik Eşya Sektörü, Sektörel Risk Analizi’ adlı Gümrük Müsteşarlığı Uzmanlık Tezi’nden derlenmiştir.

taya çıkma olasılığını minimize edebilir. Kısacası, velev ki kötü bir şey o zaman kurcalama. Bu durumda şu ortaya çıkmaktadır ki risk almak, riskli işlem yapmak, insanın tabiatında vardır.

Riskli işlem yapmak için büyüüp adam olmak, borsada hisse, bankada fon, evde döviz bulundurmamak gerekmemektedir. İlkokul 4. sınıfa giden ve ailesince salon beyefendisi olarak yetiştirilmeye çalışılan çocuk okulda kendisine efelenen kendisinden çok büyük bir başka çocuğa kafa tutma kararı alıp almaması bir risk analizine dayanır. Efelenmeyip silik ancak huzur dolu bir öğrencilik hayatı geçirebilecek iken efelenerek dayak yemek ama kuyruğu dik tutmak arasında bir tercih yapması gerekecektir.

Bir başka örnek verecek olursak; eşinizle beraber biriktirdiğiniz üç kuruş para ile bir yatırım yapmaya giriştiniz. Bir yerden ilgi çeken bir kooperatif ilanını buldunuz, başka bir yerden parayı altına yatır fikri geldi. Oğlunuz borsadan İşBankasıC alalım dedi. Eninde sonunda bir karar vereceksiniz ve sıradan, yatırım analizi yapmaktan bihaber, kendi halinde bir vatandaş olduğunuz için yaptığınız tercihin diğer iki tercihten daha yüksek getiri elde etmesi %33 ihtimaldir. Sonuçta muhtemelen ötekini yaparsa idik bak ne iyi olacaktı serzenişleri altında bir hayat geçireceksiniz.

Sonuçta hayatımızın her alanında risk olacaktır ve sizin risksiz bir hayat sürdürmek arzusunda olmanız yaşamamak anlamına gelecektir.

Risk arz eden bir durum ile karşı karşıya kalmak ise genellikle stratejik bir değerlendirme yapmamızı gerektirir. BBC’de yayınlanan insan doğası konulu belgeselde anaokuluna giden bir grup çocuk üzerinde yapılan bir araştırma yayınlandı. Hemen hepimiz altın lira şeklinde olan, parlak sarı jelatine sarı demir para şeklindeki çikolataları biliriz. Bu deneyde birbirlerini daha önce tanımamış bir grup anaokulu çağı çocuğu ikişer ikişer gruplanıyorlar. Çocuklardan birine bu çikolatalardan 10 tane veriliyor. Çikolataların emanet edildiği çocuğa bir şart hatırlatılıyor. Elindeki istediği kadarını, ister 0 ister 10, diğer çocuğa verebilecek ama eğer diğer çocuk bu paylaşımdan memnun kalmaz ve karşı çıkarsa

ikisi de çikolatalardan mahrum kalacak. Ancak diğer çocuğun onayını alır ise iki çocuk ilk başta yapılan paylaşma çerçevesinde çikolatalara kavuşabilecek.

Tahmin edilebileceği üzere ilk anda çocuklar daha

bencil davranıyor ve diğer ortağa çok az miktarda çikolata veriyor, çoğu durumda hiç vermiyor. Sonuçta diğer anaokulu çocuğu dağılımı veto ediyor ve ikisi de mahrum kalıyor. Aynı eşleştirme yeniden yapılıyor. Bu defa ilk baştaki ikili gruplar bozularak yeniden oluşturuluyor ama yeni gruplardaki çocukların birbirlerini daha önceden tanımamalarına dikkat ediliyor. Yeniden çocuklardan birine 10 adet çikolata veriliyor. Bu durumda çocukların nerede ise hepsi az önceki durumda ortaya çıkan riski tespit ediyor. Risk’in ne olduğunu tekrar edecek olursak, çikolatalardan tamamen mahrum olmak bahsettiğimiz durumdaki risktir. Risk’i tespit etmiş olan ufaklıklar

“ Hayatımızın her alanında risk olacaktır ve sizin risksiz hayat yaşamamız demek yaşamamak demektir. ”

bir stratejik değerlendirme yaparlar. 'Elimdeki kaynaktan tamamen mahrum olmaktansa daha önce hiç tanımadığım şu karşımdaki münasebetsiz(!) ile paylaşayım'. Sonuçta akıllı çocuklarımız çikolataları 5-5 paylaşıyor. Daha akıllı

olanları ise kendisine 6 tane ayırıp diğer çocuğun 4 çikolatanın büyüüne kapılmasını bekliyor ve 4 taneye karşıdaki ortağını bağlıyor.

Risk analizi, risk yönetimi ve stratejik değerlendirme hayatımızın her alanında bizi takip ediyor.

i) Risk Nedir?

İtalyancası 'Risco', Almancası 'Risiko', İngilizcesi 'Risk' olan bu kavram, dilimiz de önceleri riziko olarak kullanılmış, daha sonra risk olarak yerleşmiştir. Zarar veya kayıp durumuna yol açabilecek bir olayın ortaya çıkma olasılığı anlamına gelir. Tehlike ile eş anlamlı ve ileride ortaya çıkması beklenen ama meydana gelip gelmeyeceği kesin olarak bilinmeyen olaylar için kullanılır. Risk, gelecek ile ilgili bir kavramdır, çünkü gelecek belirsizlik ifade eder².

Risk de belirsizlik hallerinde ortaya çıkan ve tehlikenin ciddiyetine verilen isimdir. Tehlike ise, Kurum ya da insanların yaralanması, hastalanması, maddi/manevi zarar görmesi veya bunların bileşimi olabilecek zarar potansiyeli olan durumdur.

Risk için, bir belirsizlik halidir derken, her be-

“

**Risk,
gümrük mevzuatı
hükümlerinin ihlaline
yol açacak bir olayın
meydana gelme
olasılığıdır.**

”

lirsiz durumun risk olarak nitelendirilemeyeceğini de belirtmemiz gerekir. Buradaki ayırım, belirsizliklerin hedefe giden yolda tehlike ile etkileşim düzeyidir³.

İdareimiz açısından ele alacak olursak, Gümrük

uygulamaları açısından risk, gümrük mevzuatı hükümlerinin ihlaline yol açacak bir olayın meydana gelme olasılığıdır⁴.

Yukarıdaki tanımında yer alan bir ifadenin özellikle altını çizmek isteriz. "...mevzuat ihlaline yol açacak bir olayın meydana gelme olasılığı..." Buradaki mevzuat ihlaline yol açma terimi muğlâklık ifade etmektedir. Bunun yanı sıra risk değerlendirmesinde tutarlı olmayı engelleyebilmektedir.

Bu ifadeleri açmak gerekirse; risk terimi bir getiri ile bir götürü arasındaki denge üzerine kuruludur. Getiri mutlaka maddi olmak zorunda değildir ancak günümüz literatüründe çalışmaların hemen hepsi maddi getiri üzerine kuruludur. Götürü de mutlaka maddi olmak zorunda değildir ancak günümüz çalışmalarının çoğunda götürü maddi olarak tanımlanır. Getirinin hemen hepsinin maddi, götürünün ise çoğunun maddi olarak tanımlanması edebiyat yapma çabası değildir.

Bir kuruluş için maddi unsurların dışında birçok götürü vardır ve bunların başında güvenirlilik, tutarlılık ve ahlak gelir. Halka açık veya kamu hislerinin çoğunlukta olduğu bir kurum olduğunuzu varsayalım; önemli bir karar ile risk alıp 100 birim gelir elde ettiniz. Sonuçta 100

birim gelir elde etmiş olursunuz. Yine böyle bir kuruluş olduğunuzu varsayalım ve aynı kararı aldınız ancak işler beklediğiniz gibi gitmedi. Zarar da etmediniz ama hiçbir getiriniz yok. Bu durum sizin gelecekteki durumunuzu etkileyecektir çünkü hissedarlarınız, finansörleriniz ve kamu sizin bu kararınızdan dolayı kuruluşunuz ile ilgili kararlarını yeniden gözden geçirecektir.

Ancak yukarıdaki ifadeyi yeniden ele alacak olursak, mevzuat ihlaline engel olmanın getiri ve götürüsü ne olacaktır.

Portfolyo teorisine göre optimal risk taşıyan karar şu şekilde hesaplanır⁵.

Ağırlıklandırılmış kararlar altında beklenen getiri oranı,

$$E(rp) = \sum_{ni=1} w_i E(ri)$$

Portföy getiri miktarı veya oranı varyansı,

$$\sigma^2_p = \sum_{nj=1} \sum_{ni=1} w_j w_i \text{Cov}(ri, rj)$$

Pazar dengesi,

$$E(ri) = r_f + \beta_i \{E(r_m) - r_f\}$$

Optimum risk altında portföy getiri oranı,

$$y = \{E(rp) - r_f\} / A\sigma^2_p$$

Görüldüğü üzere iş hayatı içinde riski tanımlamak ve değerlendirmek kolaydır. Bununla birlikte İdaremizin de içinde bulunduğu kamu kesiminde risk değerlendirmesi nasıl yapılmalıdır? Bu makale içinde bu sorulara naçizane cevaplar vermeye çalışılacaktır.

ii) Ticari Risk

İşletmenin etkinliklerinden kaynaklanan ve bu doğrultuda yönetim politikasına uygun biçimde alınan kararlar sonucunda karşılaşılan riskler, ticari risk olarak adlandırılır⁶.

Yukarıda da belirttiğimiz üzere risk değerlendirme denilince bir ekonometrik model etrafında dönmektedir. Modellemelerde kullanılan formüller farklılık göstermekle beraber hepsinin temeli biraz önce yukarıda verdiğimiz formüle dayanır.

İşin edebiyat kısmına geçecek olursak; attığımız taş, ürküttüğümüz kurbağaya değmelidir.

Yukarıdaki formülde yer alan 'Fr' değeri hiçbir risk altına girmeden hazine bonusu olarak elde edeceğimiz risksiz getiridir. Elde etmeyi umduğunuz getiri hesaplanabilen riskler ölçüsünde bu değer belirlenir oranlarında üstünde olmalıdır.

Bir örnek verilecek olursa, hazine bonusu bileşik faizi 2008 Eylül ayı itibarıyla %18 civarındadır. Kuruluşunuz ile ilgili dört muhtemel senaryonun biri üzerine karar vermeniz gerekmektedir. Senaryoların muhtemel getirileri şöyledir. 1 0,10 ihtimalle %80 getiri elde edeceksiniz. 2 0,50 ihtimalle %25 getiri elde edeceksiniz. 3 0,25 ihtimalle %10 getiri elde edeceksiniz. 4 0,15 ihtimalle %20 zarar edeceksiniz. Bu dört ihtimalin kombinasyonunda elde edeceğiniz getiri %20'dir. Muhtemel getirinin %18'lik risksiz getiri koşullarının üstünde olmasını sağlayan etken 0,1 ihtimal ile %80 getiri elde etme olasılığıdır. Bu tür kararları bir bilgisayar programına bırakırsanız aletin size vereceği cevap, işe koyul toplamda %18 risksiz limitin üstünde getiri var olacaktır. Ancak risk analizinin sadece hesap olmadığını bilen biri için %2 fazla

getiri için 0,9 kötü ihtimali göze almak açıkça hesap bilmemektir. Burada bir analiz yapıp değerlendirme gereği vardır. Sonuçta ticari risk tanımlaması matematiksel ve sezgisel unsurların beraber kullanılmasını öngörür.

iii) Kamusal Risk

OECD yönetim ilkeleri gereğince kamu kesiminin hedeflerine ulaşma hususunda değerlendirmelerde bulundurulması, bu hedefleri gerçekleştirmek için politikaların geliştirilmesi ve kamuya ve kamu politikalarına olası risklerin değerlendirilmesi öngörülür⁷.

Genel anlamda bir kamu politikası ile ulaşmak öngörülen amaçtan ne koşullar altında uzak kalınacağı araştırılır.

Bunun içinde politik riskler, uluslararası riskler, hesaplanamayan riskler gibi alt unsurlar yer alır. Örnekeyecek

olursak kamu kurumu yönetimi belirli bir süre içerisinde bir kanuni mevzuat değişikliğini gerçekleştirmeyi öngörüorsa kendisi dışındaki bir kurum adına, ki bu örnekte yasama otoritesi olmaktadır, taahhütte bulunması gerekecektir. Böyle bir şey yapamayacağı için kamu kurumu gerçekleşmesini umduğu mevzuat değişikliğinin olma ihtimali yönünde bir çalışma yapmalı ve planlarını ihtiyat ile hazırlamalıdır.

Bunun yanı sıra hiçbir ihtimal hesabına katamayacağınız riskler de bulunmaktadır. 1999 yılında Türk Kamu Otoritesi sıkı bütçe politikası

öngörmekte iken ardı ardına gelen iki deprem ile sarsılmış ve ister istemez sıkı para politikasını gevşetmiştir. Ekonomi politikasının iplerinin salınmış olması ise 2000 yılı sonlarında bir öncü depreme, 2001 Şubat'ında ise asıl yıkıcı depreme yol vermiştir.

Sonuç olarak geniş perspektiften olayları izleyen kamu otoritesi için risk, yapmak istediklerini yapabilmesine engel olabilecek unsurlar ile yapmak istediklerini yapabildiği halde istediği sonuçları almasına engel olabilecek unsurların toplamıdır.

Burada dikkat edilmesi gereken nokta, bizce,

“

Ulusal ve uluslararası mevzuatta yeri olan tüm işlemlerin risk analizi değerlendirmesinin yapılması gerekmektedir.

”

kamu otoritesine engel olan olayların gerçekten engel olup olmadığının tespitidir. Bir sorun ortaya çıktığı zaman; hele hele ölçülemeyen, değerlendirilmesi açık bir şekilde yapılamayan bir durum karşısında; sizin dışındaki unsurları suçlamak en kolay yollardan

biridir. Günümüzden pek çok örnek vermek imkânı olmakla beraber bir sıkıntı yaratmak için çok eskilere gidecek olursak, 1588 yılında İngiltere'yi işgal etmek üzere o güne dek oluşturulmuş en büyük donanma ile yola çıkan Büyük Armada'nın komutanlığına önemli bir askeri hasleti bulunmayan ama iyi bir Hıristiyan olarak bilinen 7. Medina Dükü atanmıştı. Sefere çıkan orduya birçok papaz eşlik etmekteydi ne de olsa bu kutsanmış ordu dinden çıkmış, kâfir Protestanları yok etmek üzere kutsal bir vazife ile yola çıkmıştı. Sonuçta sefer bir hüsrana ve bitti ve suçlu hemen bulundu. Ordu yeterince iyi imanlı

ve ahlaklı Hıristiyan içermemekteydi. Dolayısı ile yenilmişlerdi.

Kamusal riski Gümrük Müsteşarlığı olarak değerlendirecek olursak gümrük uygulamaları açısından mevzuat hükümlerinin ihlaline yol açabilecek her şey risktir. Ancak bu durumda kendimizi fazlası ile sınırlandırmış değil miyiz?

Bu tanımlama altında ortaya çıkan mevzuat ihlalinin İdaremiz açısından sebep olduğu kayıp her ne olursa olsun bir risktir ve aynı şekilde değerlendirilmesi gerekir. Yani 4458 sayılı Gümrük Kanununun 241-1 maddesine giren bir mevzuat ihlali ile binlerce ton şeker işleyip ihraç etmek üzere Dahilde İşleme İzin Belgesi almış firmanın ihracat taahhüdünü usulsüz şekilde kapatması, ikisinin de bir mevzuat ihlali olması hasebiyle, risktir.

Bizce kamusal risk tanımının daha sistematik bir şekilde, başka bir çalışmada ele alınmasında yarar bulunmaktadır.

iv) Risk Analizi

Risk analizi, tanımlanmış bir riskin hangi sıklıkla meydana gelebileceği tespit ederek bunun muhtemel sonuçlarının boyutunu tahmin etmek amacıyla elde bulunan bilgilerin sistematik olarak incelenmesine denir⁹.

Bu analizin sadece girdi-çıkıta analizi şeklinde olması yetersiz bir sonuç ortaya koyacağı gibi; bir önceki alt bölümde kamusal risk konusunda ele aldığımız gibi matematiksel bir yaklaşımdan

yoksun kalması da yetersiz bir sonuç ortaya koyacaktır.

Kendi tanımımızı geliştirecek olursak; risk analizi, matematiksel öngörülerin yanı sıra subjektif değerlendirmeler de taşıması gereken yarı sanatsal bir çalışmadır.

Konunun bir sanat yönünün olduğu ve bu kısmın ihmal edilmesinin sonuçları 2008 Eylül ayı içerisinde ortaya çıkan küresel kriz ile tespit edilmiştir. ABD merkezli bankaların türev piyasalarında gerçekleştirdikleri risk analizi çalışmaları sonucunda aynı enstrümanların yeniden fiyatlanması ile ortaya çıkan parasal büyüklük

1.200 trilyon US\$ seviyesine ulaşmıştır. Bu rakam ilk anda bir değer ifade etmemekle beraber Dünyanın yıllık hâsılasının 600 trilyon US\$ olması bize ABD kökenli yatırım bankalarının risk yönetimi uzmanlarının

Dünyanın yıllık toplam üretiminin iki katı varlık yarattıklarını ortaya koymaktadır⁹.

Dolayısı ile risk analizi matematiksel düzen de içeren, subjektif bir olgudur.

v) Risk Yönetimi

Risk yönetimi, risk ihtiva eden bir işlem ile ilgilenen kuruluşun risk ihtiva eden bir eylemi, elinde bulunan sınırlı kaynakları en etkin şekilde kullanarak bertaraf edebilmesi için kullanılan çeşitli yönetim teknik ve uygulamalarına denir.

Risk yönetimi, performansın daha etkin ve ver-

“ Risklerin mevzuat ihlali ile sınırlandırılmaması gerekir ”

imli hale getirilmesi için kullanılan mantıksal ve sistematik bir süreçtir. İşlerin kötü gitmesini engellemek için önlem alınması yanında, performansın artırılması için fırsatların belirlenmesi ve kullanılması da risk yönetiminin amaçları arasındadır¹⁰.

Ez-cümle risk analizi sürecinden sonra yapılan modelleme ile bu riskin alınıp alınmayacağına karar verilir.

vi) Stratejik Değerlendirme

Strateji, önceden belirlenen bir amaca ulaşmak için izlenen yoldur. Stratejide hedefler uzun dönemlidir. Hedefler kısa dönemli ise bu taktik olacaktır.

Bir özel sektör kuruluşu için strateji, kendisi için öngördüğü uzun vade sonunda nerede olmak istediği sorusunun cevabıdır. Bu arada şunu belirtmek gerekir ki, uzun vade terimi hedef, sektör, azim, olanaklar gibi birçok unsur ile şekillenir ve sektörler arasında fark olduğu gibi aynı sektör içinde kuruluşlar arasında da fark olabilir.

Farazi bir örnek verecek olursak, çocuk bezi sektörüne yeni giren C firması bir yıl içerisinde %5 Pazar payına ulaşmaz ise değişken maliyetleri karşılayamayacak bir ciro düzeyinde kalacaktır. Bu sebeple bu firma için taktik hedef, kısa vadeli hedef, 4 ay içinde bilinirliğini %10 yapmak, süpermarketlerin %30'unda raflarda yer almak, pazar payını %2'ye çıkarmak olacaktır.

Aynı sektörde yer alan ve pazara hâkim olan P ise taktik hedefi, kısa vadeli hedefi, önümüzdeki 3 yıl süresince süpermarketlerde tüm diğer raki-

plerinin toplamından daha çok raf alanı sahibi olmak olabilecek iken; uzun vadeli, stratejik hedefi önümüzdeki 10 yıl süresince pazar payını %60'ta sabit tutmak olabilecektir.

Dolayısı ile strateji ve taktik, amaç ile şekillenecek, bu amaca yönelik olarak farklı vadeler arz edecek ve bu amaca ulaşmanın sanatı olacaktır.

vii) Gümrük Müsteşarlığında Risk Analizi ve Risk Yönetimi

Gümrük Müsteşarlığında Risk Analiz çalışmaları Gümrükler Genel Müdürlüğü'nde başlamıştır. 'Gümrük İdarelerinin Modernizasyonu Projesi' (GİMOP) ile gümrük idarelerinde otomasyona dayalı bir sisteme geçiş yapılmış ve bunu takiben 1998 yılında gümrük kontrollerinde 'seçiciliğin' sağlanması, gümrük suçları ve kaçakçılıkla mücadelede etkinliğin artırılması amacıyla, bu sisteme dayalı olarak çalışmak üzere Gümrükler Genel Müdürlüğü bünyesinde 1998/564 sayılı Genel Müdürlük Makamı onayı ile Risk Analizleri Şube Müdürlüğü kurulmuştur¹¹.

Gümrükler Genel Müdürlüğü'nce gerçekleştirilen 'Risk Analizi' çalışmaları, bir Genel Müdürlük altında organize olduğu için doğal olarak anılan Genel Müdürlük görev alanı ile sınırlı kalmıştır.

Risk analizi çalışmalarının gümrük kontrollerinde seçicilik sağlanması açısından önemini tartışılmaz bir şekilde ortaya çıkmasının ardından Gümrük Müsteşarlığının diğer Ana Hizmet Birimlerinde de Risk Analizi Şube Müdürlükleri kurulmaya başlanmıştır.

Gümrük Kontrol Genel Müdürlüğünde risk analizi çalışmaları yapmak üzere 'Bilgi İşlem ve Koordinasyon Şube Müdürlüğü' 2004 yılında yeniden yapılandırılarak 'Bilgi İşlem ve Risk Analizleri Şube Müdürlüğü' kurulmuştur.

AB Katılım Öncesi Mali Yardım Programı kapsamında kabul edilen 'Türk Gümrük İdaresinde Gümrük Muhafaza Hizmetlerinin Güçlendirmesi Projesi' (PPA04TR/9/3) çerçevesinde Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğünün sorumluluğunda yürütülen çalışmalar, bahsi geçen Genel Müdürlükte risk analiz çalışmalarının tutarlı bir şekilde yürütülmesini gerektirmiştir. İhtiyaç hasıl olması ile 2007 yılında Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü'nde 'Risk Analizi Şube Müdürlüğü' kurulmuştur.

Gümrük Müsteşarlığı Ana Hizmet Birimleri içerisinde bulunan üç Genel Müdürlükte de birer Risk Analizi Şube Müdürlüğünün bulunmasının koordinasyon eksikliğine sebep olması ve aynı amaca hizmet eden çalışmalarının rakip gibi birbirinin önüne geçmeye çalışması sebebiyle 12.03.2008 tarih ve 4 sayılı Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı Makamı Onayı ile Risk Analizi Şube Müdürlüklerinin birleştirilmesi ve Gümrük Müsteşarlığı risk analizi çalışmalarının tek elden yürütülmesi kararlaştırılmıştır.

Kurulan yeni yapı 'Risk Yönetimi ve Stratejik Değerlendirme Birimi' adı altında organize edilmiştir.

Gümrük Müsteşarlığının sorumluluk sahası içerisinde ikmal edilen tüm işlemler bir risk alanıdır. Gümrük Müsteşarlığı sorumluluk sahasına girecek yeni bir uygulamanın veya var

olan bir uygulamanın değiştirilmesi de yeni riskli alanların doğmasına sebep olacaktır¹². Bu sorumluluk sahası içerisinde ikmal edilen, ulusal ve uluslararası mevzuatta yeri olan tüm işlemlerin belirlenmiş risk analizi profilleri yönünden değerlendirmesinin yapılması gerekmektedir.

Toplumun tüketim eğilimleri, yeni açılan bir gümrük kapısı, komşu ülkelerde meydana gelen ekonomik ve politik değişiklikler gibi birçok unsur da yeni riskli alanların ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Riskli alanların belirlenmesi ile bu alanda riski oluşturan unsurların tespiti gerekecektir. Ülkemizde bir eşyanın iç pazar fiyatının çeşitli sebeplerle uluslararası fiyattan daha yüksek olması halinde söz konusu eşya ile ilgili gümrük işlemlerinin risk teşkil etmeye aday olduğu açıktır. Ancak, bir eşyanın iç pazar fiyatı ile uluslararası fiyatı arasındaki fark sadece bir risk işaretidir. Bundan bir sonraki aşamada bu riskin mevzuat açısından nasıl realize edilebileceğinin tespitidir.

Üst paragrafta verdiğimiz risk tespiti örneğinden gidecek olursak iç pazar, uluslararası fiyat farkının risk unsuru olabilmesi için söz konusu eşyanın ülkemiz gümrük bölgesine giriş imkânlarının araştırılması gerekir. Bu eşyanın Türk Gümrük Bölgesi içerisine sokulması yasak ancak serbest bölgelere girişi serbest ise risk göstergeleriniz değişecektir. Artık İdaremiz bu eşyaya benzer eşyalarla ilgilenmek ihtiyacı hissetmelidir çünkü tarife saptırması yapılabilir. Ayrıca, serbest bölgelere yapılan söz konusu eşya ithalatı incelemeye alınmalıdır. Bahsi geçen eşyanın serbest bölgelere ithalatı yasak kapsamı dışına alınmış ise bu alanlar mevzuat ihlali için bir sıçrama taşı olabilecektir.

Bu örnekler ÖTV, KDV, Gözetim Önlemleri, Tarife Kontenjanları.. vb mevzuatta yer alan ve eşyanın serbest dolaşıma girişinde maliyet unsuru yaratan her mevzuat hükmü uyarınca çoğaltılabilir. Örnekleri çoğaltmakla beraber temel prensip aynı şekilde kendini tekrar edecektir.

Risk göstergeleri ise riskli bir alana ilişkin olarak, beraber ele alındıklarında mevcut riskin düzey veya derecesini artırabilecek veya azaltabilecek faktörlere denir. Örneğin, kota ihlallerine yönelik belli bir tekstil ürünü, fikri ve sınaî mülkiyet hakları açısından belli bir menşei ülkesi ya da ithalat rejimi açısından kıymet birer risk göstergesidir. Bununla beraber, bir risk alanına yönelik olarak birden fazla risk göstergesi de kullanılabilir.

Risk göstergeleri eşyaya, ticaret erbabına ve eşyanın tabi tutulacağı rejim ya da işleme yönelik olarak belirlenir. Eşyaya yönelik olan risk göstergelerine, eşyanın tarife numarası, menşei ülkesi, kıymeti örnek verilebilir. Ticaret erbabına ait tutulan çeşitli kayıtlar, örneğin daha evvel aynı ticaret erbabının bir usulsüzlüğe taraf olması, ticaret erbabının her zaman işlemlerini yürüttüğü gümrük idaresini ansızın değiştirmesi ya da yeni faaliyet yerleri, yeni ticari ortaklar birer risk göstergesidir¹³.

viii) Gümrük Müsteşarlığında Risk Analizinin Tarihsel Gelişimi

Gümrük Müsteşarlığında risk analizi çalışmaları, 27.07.1998 tarih ve 564 sayılı Gümrükler Genel Müdürlüğü, Genel Müdürlük Makamı Onayı ile kurulan Risk Analizleri Şube Müdürlüğü ile başlamıştır.

Söz konusu Onayda, Gümrük İdarelerinin Modernizasyonu Projesi (GİMOP) çerçevesinde çalışmaların devam ettiği ve projenin pilot uygulamasına Atatürk Havalimanı Giriş ve Çıkış Gümrük Müdürlüklerinde başlanmış olduğu; GİMOP projesi ile beraber bilgisayar teknolojilerinin sunduğu imkân dâhilinde daha etkili ve seçici kontrollerin yapılabileceği; kontrollerin risk analizi tekniklerinin kullanılarak gelir kaybının olabileceği veya dış ticaret tedbirlerinin uygulanmasının engellenebileceği riskli alanlara odaklanması gerektiği; gümrük idaresinin yüksek riskli alanlara yoğunlaşarak sınırlı kaynakları en iyi şekilde kullanabileceği, ihlalleri yakalama kabiliyetinin artacağı, yasal eşya ve kişi trafiğine daha fazla kolaylık sağlayarak gümrük işlemlerini hızlandırabileceğinden bahisle Atatürk Havalimanı Giriş ve Çıkış Gümrük Müdürlüklerinde oluşturulan Risk Analizi Çalışma Grubu etkinliklerinden bahsedilmiş ve bahsi geçen çalışma grubunun yaptığı analizlerin sürekliliğinin sağlanması amacıyla Gümrükler Genel Müdürlüğü bünyesinde Risk Analizi Şube Müdürlüğü'nün kurulması önerilmiştir.

Mezkûr Onayın uyarınca kurulan Risk Analizleri Şube Müdürlüğü'nün görevleri aşağıda sıralanmıştır.

- Yerel, bölgesel ve ulusal ölçekte sürekli olarak risk analizlerinin yapılması ve bu alandaki çalışmaların koordine edilerek güncelleştirilmesi.
- Müsteşarlığımız bünyesinde elde edilen ve risk analizlerinde kullanılabilecek verilerin toplanması.
- Dış ticarete meydana gelecek gelişmeler ışığında, yeni doğacak risk alanlarına göre kriterlerin gözden geçirilmesi.

d) Bu çalışmalar sonucunda elde edilecek verilerin bilgisayar sistemine (BİLGE' ye) aktarılması.

e) Risk yönetimi konusunda merkez ve taşra personelinin meslek içi eğitime tabi tutulması.

Gümrükler Genel Müdürlüğü Risk Analizleri Şube Müdürlüğünce yürütülen risk analizi çalışmalarında yararlanılan temel kaynak BİLGE sisteminde detaylı beyan modülüne girilen ticari eşyaya ilişkin bilgilerdir. Yapılan analizlerde eşyanın menşesi, çıkış ülkesi, alıcısı, ihracatçısı, taşıyıcısı, kıymeti, miktarı gibi risk kriterleri dikkate alınmaktadır.

Gümrük Müsteşarlığının risk analizi çalışmalarının Gümrükler Genel Müdürlüğü ile kısıtlı kalamayacağı tespit edilince diğer Ana Hizmet Birimlerinden gerekli görülenlerde de Risk Analizi Şube Müdürlükleri kurulmuştur.

02.03.2004 tarihli ve 11 sayılı Gümrükler Kontrol Genel Müdürlüğü Genel Müdürlük Makam Onayı ile Gümrük Kontrol Genel Müdürlüğünde bulunan 'Bilgi İşlem ve Koordinasyon Şube Müdürlüğü'nün görev alanı yenilenmiş ve 'Bilgi İşlem ve Risk Analizleri Şube Müdürlüğü' kurulmuştur.

Mezkûr Onay ile yenilenen yapı ile Gümrükler Kontrol Genel Müdürlüğü sorumluluk alanında yapılan çalışmaların daha sağlıklı olabilmesi için riskli olduğu düşünülen firma, eşya, ülke, yükümlü, temsilci gibi hususlara ilişkin bilgilerin ilgili birimlere aktarılması öngörülmüştür.

Gümrükler Kontrol Genel Müdürlüğü 'Bilgi İşlem ve Risk Analizleri Şube Müdürlüğü' diğer Şube Müdürlüklerine yardımcı birim olarak kurulması,

aynı anda Bilgi İşlem sorumluluğunu da alması sebebiyle etkin bir yapı arz etmemiştir.

Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğünde risk analizi çalışmaları bir AB projesinin vesile olması ile başlamıştır. AB Katılım Öncesi Mali Yardım Projeleri kapsamında 09.12.2005 tarihli Müsteşarlık Makamı Onayı ile kabul edilen 'Türk Gümrük İdaresinde Gümrük Muhafaza Hizmetlerinin Güçlendirmesi Projesi' (PPA-04TR/9/3) çerçevesinde Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğünün sorumluluğunda yürütülen çalışmalar söz konusu Genel Müdürlükte 'Risk Analizi Şube Müdürlüğü' kurulmasını gerektirmiş ve 04.01.2007 tarihinde 'Risk Analizi Şube Müdürlüğü' faaliyetine başlamıştır. Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü Risk Analizi Şube Müdürlüğünün görevleri aşağıda verilen şekilde sıralanmıştır.

- Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü'nün veri bankalarındaki bilgileri risk analizine tabi tutmak, analiz sonuçlarını değerlendirmek üzere Genel Müdürlüğün diğer birimlerine aktarmak.
- Müsteşarlığımız ve diğer kamu kurumlarının erişim imkânı sağlanan bilgi bankalarındaki verilerle ilgili gerekli analizleri yapmak.
- Ulusal ve uluslararası kaçakçılık olaylarını değerlendirerek kaçakçılık eğilimleri, yöntemleri ve güzergâhları konusunda gerektiğinde ilgili şubelerle birlikte çalışmalar yapmak; yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde risk kriterleri ve risk profillerini belirleyerek kaçakçılık haritasını oluşturmak ve kaçakçılığı önlemede uygulama birimlerini yönlendirmek; yönlendirmeye istinaden yapılan işlemler konusunda geri bildirim sağlamak.

- d) Risk yönetimi ile ilgili olarak merkez ve taşra birimleri arasında koordinasyonu sağlamak.
- e) Merkez ve taşra birimlerinde görev yapan personeli risk yönetimi konusunda eğitime tabi tutmak.
- f) Risk analizinde ihtiyaç duyulan bilgi bankalarını ve programları hazırlamak.
- g) Risk analizine temel teşkil edecek mevcut ve olası bilgi bankalarını ve bunlara erişim imkânlarını araştırmak, ayrıca risk analizleri ile ilgili gerekli istatistikî çalışmaları yapmak.
- h) Ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla ilgili gerekli bilgi değişimi ve işbirliğini sağlamak, ayrıca risk yönetimine ilişkin uluslararası projeleri yürütmek.
- i) Sonradan kontrole tabi tutulacak kişi ve işlemlere yönelik risk analizleri yapmak ve ilgili birimlere iletmek.
- j) Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğünce yürütülecek sonradan kontrol işlemleriyle ilgili verileri toplamak, arşivlemek, ilgili birimlere aktarmak.

Üç farklı Genel Müdürlükte oluşturulan bu birimlerin çalışmalarında tam bir koordinasyon bulunmamaktadır. Bütüncül ve sistematik olması gereken risk yönetimi, bu haliyle idare içerisinde parçalanmış bir yapıya sahiptir. Risk analizi çalışmalarında bulunması gereken bütüncül yapının oluşturulması yolunda 2008 yılında harekete geçilmiştir.

Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı Makamından alınan 12.03.2008 tarihli ve 4 sayılı Onay ile Müsteşarlığın tüm risk analizi çalışmalarını yürütmek üzere 'Risk Yönetimi ve Stratejik Değerlendirme Birimi' kurulmuştur

ix)Gümrük Müsteşarlığında Risk Yönetimi ve Stratejik Değerlendirme

Müsteşarlığımızın risk analizi etkinliklerini yürütmesi öngörülen Risk Yönetimi ve Stratejik Değerlendirme Birimi 2008 Mart ayında kurulmuş ve 2008 Mayıs ayına dek Gümrükler Genel Müdürlüğü, Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü ve Gümrükler Kontrol Genel Müdürlüğü Risk Analizleri Şube Müdürlüklerinin kendi iç işleyişlerini düzenledikleri Onaylar uyarınca çalışmıştır.

06.05.2008 tarih ve 1 sayılı Müsteşarlık Makamı Onayı uyarınca risk analizi çalışmalarına bir sistematik kazandırılmaya çalışılmıştır.

Bahsi geçen Onay ile 'Risk Yönetimi ve Stratejik Değerlendirme Birimi'nin görevleri şu şekilde belirlenmiştir.

- Müsteşarlığın risk yönetimi stratejilerini belirlemek ve politikasını yönetmek, bu amaçla gerekli önlemlerin alınmasını koordine etmek;
- Stratejik kararları etkileyebilecek kanıtlanmış veya potansiyel riskleri teşhis ederek değerlendirmek ve üst düzey yöneticileri bu konuda bilgilendirmek;
- Müsteşarlığın yıllık ve uzun vadeli planlarının gelişimi esnasında risklerle ilgili yardım ve tavsiyelerde bulunmak;
- Risk analizlerinde kullanılacak verileri toplamak, bu verilerden ve dış ticaretteki gelişmelerden yola çıkarak gerekli risk analizi değerlendirmelerini yaparak uzman raporlarını düzenlemek ve riskli alanları belirlemek;
- Yapılan değerlendirmeler sonucunda riskli

- olduğu belirlenen alanlarda risk kriter ve profillerini belirlemek ve uygulamaya koymak suretiyle yerel gümrük idarelerinin riskli alanlara yoğunlaşmasını sağlamak;
- Müsteşarlık bünyesinde gümrük ihlalleriyle ilgili olarak elde edilen ve risk analizlerinde kullanılacak verileri toplamak, bu verileri değerlendirerek Müsteşarlığın ilgili veri tabanlarında yer almasını sağlamak;
 - Yapılan çalışmaların etkinliğini takip etmek amacıyla profillerin performansını izlemek; uygulama birimlerinden alınan geri bildirimleri analiz etmek ve tespit edilen değişikliklerin gereğini yapmak;
 - Dış ticarete ortaya çıkan değişim ve konjonktürel gelişmelere bağlı olarak mevcut risk yönetimi sistemini zamanın gerekliliklerine uygun şekilde güncel tutmak ve geliştirmek;
 - Müsteşarlık bünyesindeki risk analizi çalışmalarında kullanılacak bilgisayar yazılım ve donanımlarını tespit etmek; ayrıca ihtiyaçların karşılanması konusunda koordinasyonu sağlamak;
 - Avrupa Birliğine uyum sürecinden ve Gümrük Birliğinden kaynaklanan mevzuat uyumu yükümlülüğü içerisinde risk yönetimine ilişkin gelişmeleri takip etmek ve gerekli görülen mevzuat değişikliğine yönelik çalışmaları yapmak;
 - Risk yönetimi konusunda merkez ve taşra personelinin meslek içi eğitime tabi tutulması konusunda koordinasyonu sağlamak;
 - İlgili diğer kurum ve kuruluşlar ile riske ilişkin hususlarda işbirliğinde bulunmak;
 - Risk Değerlendirme ve Koordinasyon Kurulu¹⁴

toplantılarının sekretarya işlemlerini yürütmek, alınan kararların uygulanmasını sağlamak;

- Müsteşarca verilecek diğer görevleri yapmak.

Sonuç

Risk teriminden yapılan çıkarımların iki temel grupta kümelendiği görülebilir.

Kar maksimizasyonu, zarar minimizasyonu ve/veya etkinlik alanı genişletmek gibi maddi temelli motivlerle hareket eden ve geleneksel anlamda risk analizi ve değerlendirmesi yapan özel sektör.

Kar, zarar gibi motivlere sahip olmayan; riski sorumluluk sahası içerisinde kendisine tevdi edilen görevleri yerine getirebilmesine engel olabilecek dış etkenler olarak tanımlayan kamu sektörü.

Literatür çalışmalarının hemen hepsi özel sektör risk çalışmalarının açıklanmasına yöneliktir. Bu durum hem maddi olarak hesaplanabilir risk değerlendirmelerinin modelleme olarak kolay yapılabilmesi hem de kamu sektörü için getiri/götürü hesaplarının maddi olarak ortaya konabilmesinin zorluğundan kaynaklanmaktadır.

Makalemizin öznesi olan Gümrük Müsteşarlığında risk analizi çalışmaları Gümrükler Genel Müdürlüğünde 'Risk Analizi Şube Müdürlüğü'nün kurulması ile 1998 yılında başlamıştır. 2004 yılında Gümrükler Kontrol Genel Müdürlüğünde 2007 yılında ise Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğünde Risk Analizi Şube Müdürlükleri kurulmuştur.

Gümrükler Genel Müdürlüğü içerisinde gerçekleştirilen risk analizi çalışmaları daha çok ticari eşya üzerine eğilmiş iken Gümrükler Kontrol Genel Müdürlüğü'nün risk analizi çalışmaları anılan Genel Müdürlüğün diğer Şube Müdürlüklerine destek sağlamak amacıyla yöneliktir. Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü Risk Analizi Şube Müdürlüğü ise Genel Müdürlüğünün sorumluluk alanı gereği kaçakçılık ve uyuşturucu gibi illegal etkinliklere yönelik tedbirlerin uygulanması hususunda örgütlenmiştir.

Gümrük Müsteşarlığı açısından risk, Müsteşarlığın sorumluluk alanına giren ve mevzuat uyarınca yerine getirilmesi öngörülen her tür yükümlülük olarak tanımlanabilir. Gümrük Müsteşarlığı içerisinde örgütlenen Genel Müdürlüklerde bulunan Risk Analizi Şube Müdürlükleri de bu amaç etrafında örgütlenmişlerdir.

Ancak, yukarıda da belirttiğimiz üzere risk değerlendirmesi mevzuatın öngördüğü uygulamaların ötesindedir. Hatta mevzuat ihlallerinin bile gerçekte bir risk olup olmadığı veya bazı durumlarda mevzuat ihlallerinin İdaremize mevzuatı yeniden ele alma konusunda yol gösterici olabileceği bile iddia edilebilir.

Tarafımızca yazılan bir makalede, Türk sermayeli bir kuruluşun yurtdışındaki iştirakinden uluslararası fiyattan daha düşük bir fiyat üzerinden eşya ithal etmesi durumunda; bazı fiyat ve vergi seviyeleri altında; gümrük mevzuatı açısından uygun olmayan bir eylem yapmak ve gümrük mevzuatının öngördüğü kimi mali yükümlülüklerden kaçınmak ile beraber genel olarak ülkemiz Gayri Safi Milli Hâsılasına kaçındığı yüküm-

lülüklerden dolayı ortaya çıkan eksiklikten daha yüksek miktarda katkı sağladığı ekonometrik çalışma ile gösterilmeye çalışılmıştır¹⁵.

Bizce Gümrük Müsteşarlığı yönünden risk mefhumunun mevzuat ihlali ile sınırlandırılmaması gerekmektedir ve bunu sağlayacak genişlikte bakış açısı Müsteşarlığımızca henüz gerçekleştirilmeye başlanmamış olan Stratejik Değerlendirme ile sağlanabilecektir.

KAYNAKÇA:

- AKÖN, Akin. 1998. Gümrük İdarelerinde Risk Yönetimi ve Avrupa Birliğine Üye Ülkelerin Gümrük İdarelerinde Kullanılan Risk Göstergeleri. Gümrük Müsteşarlığı Uzmanlık Tezi. Ankara.
 - BODIE, Zvi. KANE, Alex. MARCUS, Alan J. 1996. Investments. McGraw-Hill. Boston.
 - ERENKUŞ, Yusuf Engin. 2008. Gümrükte Uzman Görüş Dergisi: Küreselleşme ve Transfer Fiyatlandırması. Onur Matbaacılık. Ankara.
 - ÖZTÜRK, Aliye. 2005. İthalat, İhracat ve Gümrük Suçlarında Risk Analizi Teknikleri. Gümrük Müsteşarlığı Uzmanlık Tezi. Ankara.
 - <http://www.itusozluk.com/goster.php/ticari+risk>. 13.09.2008
 - http://www.kobifinans.com.tr/tr/bilgi_merkezi/0217/17812. 13.09.2008
 - <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=145285&tarikh=03/03/2005>. 13.09.2008
 - Hürriyet Gazetesi. Ekonomi Bölümü. 03.10.2008.
 - Risk Yönetimi ve Stratejik Değerlendirme Birimi Sunumları. 10.09.2008
1. ÖZTÜRK, Aliye. 2005. İthalat, İhracat ve Gümrük Suçlarında Risk Analizi Teknikleri. Gümrük Müsteşarlığı Uzmanlık Tezi. Ankara.
 2. http://www.kobifinans.com.tr/tr/bilgi_merkezi/0217/17812. 13.09.2008
 3. AKÖN, Akin. 1998. Gümrük İdarelerinde Risk Yönetimi ve Avrupa Birliğine Üye Ülkelerin Gümrük İdarelerinde Kullanılan Risk Göstergeleri. Gümrük Müsteşarlığı Uzmanlık Tezi. Ankara.
 4. ÖZTÜRK, 2005.
 5. BODIE, Zvi. KANE, Alex. MARCUS, Alan J. 1996. Investments. McGraw-Hill. Boston.
 6. <http://www.itusozluk.com/goster.php/ticari+risk>. 13.09.2008
 7. <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=145285&tarikh=03/03/2005>. 13.09.2008
 8. AKÖN, 1998.
 9. Hürriyet Gazetesi. Ekonomi Bölümü. 03.10.2008.
 10. A.g.e. 1998.
 11. Risk Yönetimi ve Stratejik Değerlendirme Birimi sunumları. 10.09.2008
 12. AKÖN, 1998.
 13. A.g.e. 1998.
 14. Aynı tarih/sayılı Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı Makamı Onayı uyarınca kurulan Gümrük Müsteşarı, Teftiş Kurulu Başkanı, İlgili Müsteşar Yardımcısı, Gümrükler Genel Müdürü, Gümrükler Muhafaza Genel Müdürü ve Gümrükler Kontrol Genel Müdürlüğünden müteşekkil kurul.
 15. ERENKUŞ, Yusuf Engin. 2008. Gümrükte Uzman Görüş Dergisi: Küreselleşme ve Transfer Fiyatlandırması. Onur Matbaacılık. Ankara.

SONRADAN KONTROLLERDE FRANSA ÖRNEĞİ: ÖRGÜTLENME, METODOLOJİ VE UYGULAMA

Barış BİÇİMSEVEN

Gümrük Uzmanı
baris@gumruk.gov.tr

1-GİRİŞ

Gümrük idareleri kontrol işlevlerini düzenlerken güvenlik gerekleri ile gümrük işlemlerinin kolaylaştırılması arasındaki dengeyi korumak zorundadırlar. Bu çerçevede, gümrük işlemlerinin elektronik ortamda yapılmasının ve gümrük işlemlerinin sonradan kontroller ile tamamlanmasının sağlanması, risk analizleri ve gümrük kontrollerinin standartlaştırılması, gümrük idareleri arasındaki işbirliğinin ve kontrol politikalarının geliştirilmesine yönelik çabalar önemli bileşenleri oluşturmaktadır.

Fransız Gümrük idaresince kontrollerin yıllık olarak programlanması için kontrol planları oluşturulmaktadır. Bu planda; hangi önceliklerin dikkate alınacağı, hangi amaç ve sayısal hedeflere ulaşılabileceği ifade edilerek, dış ticaret trafiğinde

meydana gelebilecek değişikliklere ilişkin projeksiyonlar ile kaçakçılıkla mücadele konusundaki yeni yaklaşımlara yer verilmesi amaçlanır.

Kontrol planları oluşturulurken yerel ve bölgesel düzeydeki gümrük idarelerinin kontrol planında yer almasını istedikleri hususlara yer verilmesi noktasına özellikle dikkat edilir. Çünkü bu idarelerin kontrol edilecek operatörler, eşya ve özellikli trafiği, en yakınında bulduklarından dolayı en iyi bildikleri varsayılır. Bu idareler yerel seçim kriterlerini ve risk profillerini belirleyen birimlerdir. Risk profilleri ulusal ve yerel olarak ayrılmakta ve ulusal kriterler Genel Müdürlükçe, yerel kriterler ise bölgesel düzeydeki (bizdeki başmüdürlük eşiti) idareler tarafından belirlenmektedir. Ancak yerel idareye her zaman yapacakları kontrollerde inisiyatif kullanabilecekleri bir marj da tanınmaktadır.

Yıllık planlara dayanarak yapılan kontrol programlarında basitleştirilmiş usullerde işlem yapan operatörlerin ayrıntılı kontrolleri yapılır. (audit) Bu kapsamda adı geçen kolaylıklardan yararlanan firmaların gerekli şartları yerine getirip getirmediği periyodik olarak teyit edilir.

Kaçakçılıkla mücadele kapsamında Fransız Gümrük İdaresinin kullandığı en önemli araçlardan biri de sonradan kontrollerdir.

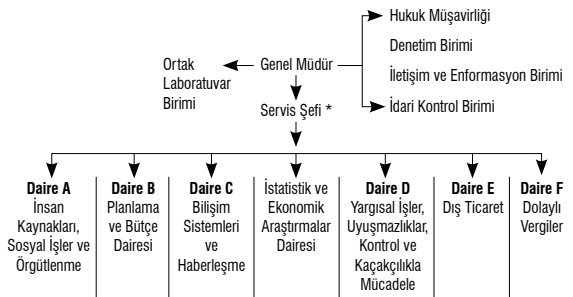

2-SONRADAN KONTROLLER, ÖRGÜTLENME VE KAÇAKÇILIKLA MÜCADELE

Kaçakçılıkla mücadele kapsamında Fransız Gümrük İdaresinin kullandığı en önemli araçlardan biri de sonradan kontrollerdir. Diğer bir deyişle bunlar; eşyanın tesliminden sonra firmanın ticari kayıtları üzerinden yapılan kontrollerdir.

Bu kapsamda öncelikle Fransız Gümrük İdaresinin örgütlenme yapısı üzerinde durmak faydalı olacaktır.

Merkezi örgütlenme aşağıdaki gibidir:

*Bu pozisyondaki yönetici Genel Müdürün Yardımcısı konumunda ve dairelerin işleyişi ile ilgili görevlerde Genel Müdüre karşı sorumlu kişidir.

Ayrıca dairelerin altında da sırası ile aşağıdaki alt birimler (bureau) yer alır:

Daire A-İnsan Kaynakları, Sosyal İşler ve Örgütlenme:

- A1-Personel Politikaları
- A2-Personel Yönetimi

A3-Örgütlenme ve İzleme

Daire B-Planlama ve Bütçe:

- B1-Bütçe ve planlama, Mali işler, muhasebe
- B2-Tedarik (taşınırlar)
- B3-Satın alma (taşınmazlar)

Daire C-Bilişim Sistemleri ve Haberleşme:

- C1-Bilgi sistemleri proje ve

araştırmaları

C2-Teknik işler ve güvenlik

C3-Bilgi sistemleri kullanıcı destek

Daire D-Yargısal İşler, Uyuşmazlıklar, Kontrol ve Kaçakçılıkla Mücadele:

- D1-Yargısal işler ve ihlaller
- D2-Kontrol Politikaları
- D3-Kaçakçılıkla Mücadele

Daire E-Dış Ticaret:

- E1-Avrupa Birliği ve uluslararası ilişkiler
- E2-Yasaklar, tarım ve tüketicinin korunması
- E3-Gümrükleme politikaları
- E4-Tarife ve Ticaret Politikaları

Daire F-Dolaylı Vergiler:

- F1-Vergilendirme, ulaşım ve Birlik vergilendirme politikaları
- F2-Enerji ve çevre vergileri, mali mevzuat
- F3-Dolaylı Vergiler

Bunların yanı sıra, Genel Müdüre bağlı olarak çalışan ve ülke genelinde yetkileri bulunan altı adet ulusal müdürlük (direction national) bulunmaktadır. Bunların çalışma merkezleri Genel Müdürlük içerisinde yer almayıp Fransa'nın çeşitli şehirlerinde bulunmaktadır. Bunlar:

- 1-İş Alma ve Mesleki Eğitim (DNRFP)
- 2-İstihbarat ve Gümrük Soruşturmaları (DNRED)
- 3-İstatistik ve Dış Ticaret (DNSCE)

- 4-Gümrük Bilgi İşlem Merkezi (CID)
- 5-Yargı İşleri (SNDJ)
- 6-Ortak Laboratuvarlar (SCL)

Bunlardan İstihbarat ve Gümrük Soruşturmaları Ulusal Müdürlüğü (DNRED) kaçakçılıkla mücadele ve dolayısıyla sonradan kontrollerin (enquetes douaniers) yürütülmesinden sorumludur. 29 Ekim 2007 tarihli bir kararla kurulan Müdürlük, Genel Müdürlük merkez teşkilatında yer alan; Yargısal İşler, Uyuşmazlıklar, Kontrol ve Kaçakçılıkla Mücadele Dairesi (Daire D) ile ilişkilendirilmiştir.

Başlıca sorumluluğu Genel Müdürlüğün istihbarat, kontrol ve kaçakçılıkla mücadele politikalarının belirlenmesi ve uygulanmasının izlenmesidir. Üç alt birime ayrılmıştır:

Gümrük İstihbarat (DRD): İstihbaratın toplanması, işlenmesi ve dağıtımından sorumludur.

Soruşturmalar (DED) (sonradan kontroller dahil): Özel bir öneme haiz ya da ulusal veya uluslararası boyuttaki kaçakçılık olaylarının soruşturulmasından sorumludur.

Gümrük Operasyonları (DOD): Kaçakçılıkla mücadele, sahte eşya, operasyonel istihbaratın temini, özel soruşturma ve inceleme tekniklerinin kullanılması ve bu konular çerçevesinde diğer Gümrük idareleri ile işbirliğinden sorumludur.

Bu ulusal müdürlüğün taşradaki bölge müdürlükleri bazında örgütlenmiş ve yerel ve bölgesel düzeydeki kontrolleri düzenleyen birimi ise Bölgesel Soruşturma Birimleridir (SRE). Bu birim bir yönetici, idari işlerden sorumlu bir memur ve

10-15 civarında soruşturmacıdan (enqueteur) oluşur. Bu soruşturmacıların başlıca görevi, ikişer kişilik ekipler halinde sonradan kontrollerin yerine getirilmesidir.

3-SONRADAN KONTROLLERİN AŞAMALARI

3.1. Kontrole Hazırlık:

Bu aşamada firma hakkında en geniş şekilde bilgi toplanmaya çalışılır. Firmanın iştegi sahası, trafik bilgileri, varsa ürettiği ürünler ve gümrükle olan ilişkileri üzerinde durulur. Bu incelemeler yapılırken elektronik veri bankalarından azami ölçüde faydalanılır. Bundan sonra araştırılacak konu hakkındaki mevzuat ayrıntıları ile incelenir ve soruşturma ve kontrolün ana hedefleri belirlenir.

Temel olarak firmada yapılan inceleme; tarife, menşe, kıymet gibi beyan edilen bilgilerle, firma içi ve dışında bulunan bilgilerin karşılaştırılması yoluyla yapılır. Tüm firmalar; ya kanuni bir zorunluluğun sonucu olarak,

ya müşterileri ile ticari ilişkilerini sağlıklı bir şekilde yürütmek için (yazışma, teleks, vs.) ya da işletmenin kendi ihtiyaçları (iç kontrol) için bilgi üretmek zorundadırlar. (stok fişleri, muhasebe kayıtları, vs.)

Bu bilgiler; kontrollerin yönlendirilmesi, önemli görülen alanların hedeflenmesi ve beyan ile kontrol bulgularının karşılaştırılmasında kullanılır.

Kullanılacak bilgilerin tümü iki kritere dayanılarak yapısal olarak şu şekilde sınıflandırılabilir:

“**Gümrük işlemlerinin elektronik ortamda yapılmasının ve gümrük işlemlerinin sonradan kontroller ile tamamlanmasının sağlanması, risk analizleri ve gümrük kontrollerinin standartlaştırılması, gümrük idareleri arasındaki işbirliğinin ve kontrol politikalarının geliştirilmesine yönelik çabalar önemli bileşenleri oluşturmaktadır.**”

- i) Tutulması mecburi olanlar/olmayanlar,
- ii) Firma içinde/dışında bulunanlar.

3.1.1. Sonradan Kontrollere Firma Dışı Kaynaklar Yoluya Hazırlık:

Bu kapsamda tutulması zorunlu olan bilgiler:

- Şirketler hukukundan gelen statü, ortaklar, iştiğal sahası gibi bilgiler,
- İdari olarak zorunlu olan dahili vergiler (maliye bakanlığı için) ve gümrük vergilerine ilişkin bilgiler.
- Zorunlu olmayan bilgiler ise:
- Banka yazıları ve bankalarla yapılan diğer yazışmalar,
- Sigorta bilgileri,
- Taşımaya ilişkin tüm yazışmalar ve belgeler,

Bu çerçevede başlıca iki amaca ulaşılmaya çalışılır:

- i) Kontrol edilmeye çalışılan firmanın risk analizleri sonuçlarından yararlanılarak iyice tanınması,
- ii) Firmanın kontrol edilmesi amaçlanan yönlerinin belirlenmesi.

Bu amaçlara ulaşmak amacıyla firma dışında ulaşılabilecek başlıca kaynaklar şunlardır:

a) Gümrük kaynaklarından edinilen bilgiler:

-Dış ticarete ilişkin veri bankaları: BEANET, ASTRINET, SCENT, TTC. Bunları kısaca tanımlarsak:

BEANET: Konjonktürel değişimlerin izlenmesine imkan veren bir dış ticaret veri bankası.
 ASTRINET: Fransa'da kullanılan ve dış ticaret istatistiklerinin yanı sıra risk analizleri ve ticari trafik incelenmesi amacıyla da kullanılabilen geniş kapsamlı veri bankası.

SCENT (System for a Customs Enforcement Network (EU)): Kaçakçılık olaylarına ilişkin olarak acil mesaj girişine imkan veren bir tür elektronik posta servisi.

-Kaçakçılık ve mevzuat ihlalleri veri bankaları:

Tüm firmalar; ya kanuni bir zorunluluğun sonucu olarak, ya müşterileri ile ticari ilişkilerini sağlıklı bir şekilde yürütebilmek için (yazışma, teleks, vs.) ya da işletmenin kendi ihtiyaçları (iç kontrol) için bilgi üretmek zorundadırlar. (stok fişleri, muhasebe kayıtları, vs.)

SILCF: Kaçakçılık olayları ve kaçakçılık risklerine ilişkin bilgileri içerir.

ROC (renseignement origine contraignant): Bağlayıcı menşee bilgisini içerir.

-Yerel Gümrük idarelerinde firmaya ilişkin tüm diğer bilgi ve belgeler.

b) Maliyeden elde edilen bilgiler:

-Vergi beyannamelerinin ve ödenen vergilerin listesi,
 -Kontrol raporları.

c) Diğer bilgi kaynakları:

-İNPI: Sınai mülkiyet haklarına ilişkin bilgiler,
 -Ticaret sicil kayıtlarına ilişkin bilgiler,
 -Yeminli mali müşavirlerden elde edilen bilgiler.

d) Uluslararası bilgi kaynakları:

-Gümrük ataşeleri,
 -Uluslararası İdari Yardım (AAMI).

e) Özel bilgi kaynakları:

-İnternet,
 -COMEXT: Avrupa Birliği üyesi ülkelerin detaylı dış ticaret istatistiklerinin ülke bazında tutulduğu veri bankasıdır.
 -Medya organları.

3.1.2. Sonradan Kontrollere Firma İçi Kaynaklar Yoluyla Hazırlık:

Bu kapsamda tutulması zorunlu olan bilgiler:

- Muhasebe: Yevmiye defteri, defter-i kebir, envanter kayıtları,
- Şirketler hukuku kapsamı bilgi ve belgeler: Yönetim kurulu kararları vs.,
- Mali evrak: Fatura.

Zorunlu olmayan bilgiler ise:

- Alış işlemlerine ilişkin şirketin kendi kayıtları,
- Stok işlemlerine ilişkin şirketin kendi kayıtları,
- Üretim faaliyetine ilişkin kayıtlar,
- Bilgi işlem araçları,
- Firma internet sitesi.

Bu aşamada yukarıdaki kaynaklardan elde edilen bilgiler çerçevesinde, genel audit metodolojisinden esinlenerek genelden özele doğru bir inceleme yaklaşımı belirlenir. Bundan sonra firmanın hangi işlevinin gümrük ve kontrol açısından önemli olduğuna karar verilir. Örneğin, alış işlevi için ithalat kayıtları, satış için ihracat kayıtları önemliyen üretim işlevi için ekonomik etkili gümrük rejimlerine ilişkin kayıtlar önem taşıyabilir.

Yapılacak kontrollerde alış işlevi odaklı bir yaklaşım belirlendiğimiz varsayımı altında aşağıdaki şekilde bir metodoloji izlemek gerekir.

Alış işlemlerine ilişkin olarak yapılacak inceleme-yi metodolojik olarak ikiye ayırmak mümkündür:

- Eşyanın takibi:** Kimden alındığı, nerede stoklandığı, hangi eşyaya dönüştürüldüğü, kime satıldığı gibi sorulara cevap olmak üzere.
- Belgelerin takibi:** Kim ne yapmış, nasıl yapmış,

hangi belgeleri kullanmış, bu belgeler kimlerin elinden geçmiş ve nerede ve nasıl arşivlenmiş sorularına cevap almak üzere.

3.1.2.1. Gümrükleme Operasyonunun Organizasyonunun İncelenmesi:

Bu çerçevede öncelikle hangi gümrük rejimlerinin yoğun olarak kullanıldığı belirlenir. Bundan sonra firmanın gümrükleme servisinin yapısal incelemesine geçilir. Servisin içinde gümrükleme yanında satınalma, lojistik gibi işlevleri de barındırıp barındırmadığı tespit edilir. Firma işlemlerini bir gümrük müşaviri aracılığıyla yapıyor ise bu kişinin de tecrübe durumu, firma ile olan ilişkisinin süresi, risk ve güvenilirlik durumu incelenir.

Gümrükleme servisinin genel organizasyon içindeki yeri belirlenir. Serviste çalışan personelin sayısı kimlik ve iletişim bilgileri ile eğitim ve tecrübe durumları da tespit edilir. İlgili personelin gümrük mevzuatına erişim imkanları ile Fransız gümrük idaresindeki web tabanlı gümrükleme sistemi olan DELTA sistemi konusundaki bilgi düzeyleri değerlendirilir. Buna bağlı olarak firmanın iç haberleşmesinde kullandığı varsa elektronik sistemlerin güvenilirliği ve genel olarak gümrükleme işlemine ilişkin bilgi ve belgelerin firma içinde sağlıklı olarak dolaşıp dolaşmadığı kontrol edilir.

“
Eşyanın gümrük bölgesine varışından önce firmaya herhangi bir bilgi intikal ettirilip ettirilmediği ve DELTA sisteminin gümrükleme prosedürü içerisinde doğru ve etkin bir şekilde kullanılıp kullanılmadığına bakılır.
”

kontrol edilir. Eşyanın beyan edilen kıymetini etkileyen komisyon, royalti gibi hususların varlığına özellikle dikkat edilir.

3.1.2.2. Gümrükleme Prosedürünün İncelenmesi:

Eşyanın gümrük bölgesine varışından önce firmaya herhangi bir bilgi intikal ettirilip ettirilmediği ve DELTA sisteminin gümrükleme prosedürü içerisinde doğru ve etkin bir şekilde kullanılıp kullanılmadığına bakılır. Daha sonra depolama işlevinin incelenmesine geçilir. Bu amaçla kullanılan manuel ya da elektronik sistem tespit edilerek, özellikle bu sistemin muhasebe kayıtlarının düzenli takibini sağlayıp sağlamadığı kontrol edilir. Depo sayımlarının zamanında ve sürelerine uygun bir şekilde yapılıp yapılmadığına bakılır. Bu kapsamda kullanılan ekonomik etkili gümrük rejimlerine tabi eşya varsa bu eşyanın gümrüklenmesinden sorumlu olan servis ve çalışanlar ayrıca tespit edilerek, üretim faaliyeti sonucunda ortaya çıkan ürünlerle kullanılan hammadde arasındaki bağlantıyı ve dolayısıyla miktarın doğru beyanını teyit etmek üzere kullanılan “verimlilik oranları”nın (taux de rendement) tespit edilmesine çalışılır.

Bundan sonra, muhasebe ve alım işlevlerinin firma içindeki yeri tespit edilerek özellikle muhasebe işlemlerini yerine getiren birim ile gümrükleme biriminin koordinasyon düzeyine dikkat edilir. Burada amaç, muhasebe kayıtları ile gümrük kayıtları arasında oluşabilecek bir farklılıktan doğabilecek kaçakçılık riskinin düzeyini anlayabilmek ve firmanın sisteminin buna açık olup olmadığını tespit etmektir.

Son olarak firmanın gümrük işlemine ilişkin belgelerin arşivlenmesi konusunda süre sınırlarına uyulup uyulmadığı ve arşivleme sisteminin güvenilirliği kontrol edilir. Bu çerçevede, firmanın gerek fiziki tesislerine ve gerekse ticari kayıtlarına erişimin ne ölçüde güvenli olduğuna bakılır.

Kullanılan bilgi işlem altyapısının güvenliğinin nasıl sağlandığı, sisteme erişime yetkili personelin kimler olduğu ve ne düzeyde erişime yetkili oldukları gibi noktalara dikkat edilir.

Bu aşamaların sonucunda erişilen bilgi ve tespitler bir forma kaydedilerek firmanın organizasyonel ve operasyonel yapısının ayrıntılı bir analizi yapılmış olur ve böylece kontrole hazırlık aşaması tamamlanır. Bundan sonraki aşamalar olan kontrol ve kontrol sonuçlarına makalenin ikinci bölümünde yer verilecektir.

KAYNAKÇA:

- Ticari Eşyanın Kontrol Metodolojisi Staj Notları (2-20 Haziran 2008, Ulusal Gümrük Okulu, Tourcoing, Fransa)
- İthal Eşyanın Muhasebe Kayıtları Yardımıyla Sonradan Kontrolü, Uzmanlık Tezi, Gümrük Uzmanı Barış Biçimseven, Gümrük Müsteşarlığı, Ankara, 2001.
- <http://www.droit.org/jo/20071121/BCFP0756382A.html>
- <http://www.douane.gouv.fr/data/file/1740.pdf>

TÜRK GÜMRÜK TARİFE CETVELİ'NDE 98. FASIL

Ali Murat PALA | Gümrük Uzmanı
alimuratp@gumruk.gov.tr

Mevcut Türk Gümrük Tarife Cetveli'nin 99 fasıldan ibaret olduğu ancak sadece 96 fasılın uygulamada kullanılıyor olduğu, 77, 98 ve 99. Fasılların kullanılmadıkları bilinmektedir. Oysa uygulamada, özel amaçlarda kullanılmak üzere saklı tutulmuş olduğu cetvelde özellikle belirtilen 98. Fasıl kullanılıyor olduğu görülmektedir. Herhangi bir yasal dayanağı bulunmamasına rağmen uygulamada kullanılmakta olan 98. Fasil hazırlanan dış ticaret istatistiklerinde de yer almaktadır.

Türk Gümrük Tarife Cetveli (TGTC); eşyanın cins, nev'i ve niteliklerine göre sistematik bir şekilde numaralandırılarak sınıflandırıldığı ve alınacak gümrük vergisi oranlarının gösterildiği Bakanlar Kurulunca kabul edilen cetveldir.

Tarife Cetvelimiz halen "Uyumu Sağlanmış (Armonize) Mal Tanımı ve Kodlama Sistemi Hakkındaki Uluslararası Sözleşme"nin ekinde yer alan Armonize Sistem Nomenklatürü esas

alınarak düzenlenmektedir.

Armonize Sistem biçimsel yapısı itibarıyla ayrı kategorilerdeki eşyaları 6 rakamlı kodlamayla sınıflandıran bir sistemdir. Bu 6 rakamlı koda 'Armonize Sistem Kodu' denilmektedir. Armonize Sistemle ilgili Sözleşmeye göre; 6 rakamlı kodun kullanılması akit taraflarca zorunlu bulunmaktadır. Akit taraflar bu 6 rakamlı koddan sonra gelmek üzere isterlerse istatistiği ve diğer amaçlarla bu rakama 2 veya daha fazla rakam ilave ederek 8'li ya da daha fazla kodlama da yapabilirler.

Nitekim tarife cetvelimizde Gümrük Birliği'nin gerçekleşmesinden sonra Avrupa Birliği (AB) ülkelerince bu 6 rakamlı koda 2 rakam ilavesiyle oluşturulan Kombine Nomenklatür (KN) Koduna farklı vergi uygulamalarımız nedeniyle 2 rakam, istatistikî amaçlarla da 2 rakam olmak üzere toplam 4 rakam ilavesiyle Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP) oluşturulmuştur.

01.01.1996 tarihinden önce 8'li Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu kullanılırken, Gümrük Birliği ile bu tarihten sonra AB Kombine Nomenklatürü esas alınarak 12'li bazda Türk Gümrük Tarife Cetveli (TGTC) kullanımına geçilmiştir. Böylece tarife cetvelimizde ilk sekiz rakam itibariyle AB ile uyumlu hale gelinmiştir. 9 ve 10 uncu rakamlar farklı vergi uygulamalarımız nedeniyle açılan milli alt açılım kodunu, 11 ve 12 inci rakamlar da istatistik kodunu temsil etmektedir. Tarife Cetvelimiz de Armonize Sistemde olduğu gibi 21 bölüm ve 99 fasılda toplanmıştır. 77 inci fasıl AS Nomenklatüründe ileride kullanılmak amacıyla saklı tutulmuştur. 98 ve 99 uncu fasıllar ise akit taraflarca özel amaçlarla kullanılmak üzere saklı tutulmuştur.

474 sayılı Gümrük Giriş Tarife Cetveli Hakkındaki Kanunun değişik birinci maddesi ile Armonize Sistem Nomenklatürü esas alınarak 10'lu bazda düzenlenen ve 09.12.1995 gün ve 95/7591 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Gümrük Giriş Tarife Cetveli ile bu cetvele dayanılarak hazırlanan İstatistik Pozisyonlarına Bölünmüş Türk Gümrük Tarife Cetveli her yılın 1 Ocak tarihinden geçerli olmak üzere 12'li bazda Gümrük Genel Tebliğ olarak Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiş, 2006 yılından itibaren ise ayrı 2 cetvel uygulamasından vazgeçilerek Türk Gümrük Tarife Cetveli Bakanlar Kurulu Kararı olarak 12'li bazda yayınlanmaya başlamıştır.

Pozisyon Numarası 12 rakamdan oluşan Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonudur. İlk 6 rakam Armonize Sistem Nomenklatürü Kodunu, 7-8 inci rakamlar AB'nin Kombine Nomenklatürü Kodunu, 9-10 uncu rakamlar farklı vergi uygulamalarımız nedeniyle açılan pozisyonları, 11-12 inci rakamlar ise istatistik kodlarını göstermektedir.

Eşyanın tanımı kısmında Armonize Sistem Nomenklatürünün pozisyon ve alt pozisyonları ile Kombine Nomenklatür ayrımları, milli ihtiyaçlar için açılan alt pozisyonlar ve istatistik pozisyonları gösterilmiştir.

Mevcut TGTC'de 21 Bölüm ve 99 Fasıl

bulunmaktadır. 77. Fasıl Armonize Sistem Nomenklatüründe ileride kullanılmak amacıyla saklı tutulmuş, 98 ve 99. Fasıllar ise Armonize Mal Tanımı ve Kodlama Sistemi Uluslararası Sözleşmesi taraflarınca, özel amaçlarda kullanılmak üzere saklı tutulmuştur.

Tablo : TGTC'de yer alan Bölüm ve Fasıl başlıkları

BÖLÜM I	CANLI HAYVANLAR VE HAYVANSAL ÜRÜNLER
1	Canlı hayvanlar
2	Etler ve yenilen sakatat
75	Nikel ve nikelden eşya
76	Aluminyum ve aluminyumdan eşya.
77	(Armonize Sistem Nomenklatürü'nde ileride kullanılmak amacıyla saklı tutulmuştur.)
78	Kurşun ve kurşundan eşya
79	Çinko ve çinkodan eşya
80	Kalay ve kalaydan eşya.
96	Çeşitli mamul eşya..
BÖLÜM XXI	SANAT ESERLERİ, KOLLEKSİYON EŞYASI VE ANTİKALAR
97	Sanat eserleri, koleksiyon eşyası ve antikalar..
98	Akit taraflarca, özel amaçlarda kullanılmak üzere saklı tutulmuştur.
99	Akit taraflarca, özel amaçlarda kullanılmak üzere saklı tutulmuştur.

“

98 ve 99. Fasıllar ise akit taraflarca, özel amaçlarda kullanılmak üzere saklı tutulmuştur.

”

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere mevcut TGTC'de 98. ve 99. Fasıllar özel amaçlarda kullanılmak üzere saklı tutulmuştur ve halen kullanılmamaktadır. Mevcut TGTC için böyle bir anlayış oldukça geçerli görünmektedir. Çünkü 98.

veya 99. Fasılın kullanıldığına dair herhangi bir belirti yoktur. Oysa, 98. Fasıl, TGTC'de yer almamasına, Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanıp

Resmi Gazete’de yayımlanmış olmasa da uygulamada kullanılmakta ve hazırlanan dış ticaret istatistiklerinde yer almaktadır.

98. Fasıll’ın açılması ve bu fasılda belli eşyaların sınıflandırılması özellikle gümrük muafiyeti uygulanacak eşyalar için gerçekleştirilmiştir. Henüz bir yasal dayanağı olmamasına, başka bir deyişle TGTC’de yer almamasına rağmen, uygulamada böyle bir fasılın BİLGE (Bilgisayarlı Gümrük Etkinlikleri) sisteminde kullanıldığına dair bilgisi olan kullanıcılar, bu fasıl içerisinde yer alan eşyasının sınıflandırıldığı GTİP’i, BİLGE sisteminde ekranı doldururken kullanmaktadırlar.

Gümrük muafiyetinin uygulanması açısından gerekli görüldüğünden hazırlanmış olan 98. Fasıll, uygulamada kullanılıyor olmasına karşın, mevzuat içerisinde yer almamaktadır.

Halen kullanılmakta olan 98. Fasıll aşağıda belirtilen GTİP’lerden oluşmaktadır.

9800.00.00.00.00	Kurye Taşımacılığı Gönderileri
9811.00.00.00.00	Naklihanne Eşyası
9821.00.00.00.00	Zatî Eşya
9831.00.00.00.00	Askerî malzeme
9841.00.00.00.00	Gemi ve uçak kumanyası
9841.24.00.00.00	TGTC’nin ilk 24 faslında sınıflandırılan ürünlerden temin edilen kumanyalar
9841.99.00.00.00	Kumanya, yakıt ve yağlayıcı maddeler dışında kalan ürünler
9851.00.00.00.00	Alıcısı bulunmayan mahrecine iade edilecek eşya

Dış ticaret işlemleri göz önüne alındığında, söz konusu GTİP’lerden 9841.24 tarife alt pozisyonundaki kumanyalar TGTC’nin ilk 24 faslında sınıflandırılabilir ve bu fasıllara ait dış ticaret istatistiklerine dahil edilebilirdi. Ancak, özellikle askerî eşyaların dış ticaret işlemlerine konu olması durumunda uygulanacak muafiyetler ve

diğer tüm hususlar için bu tür eşyalar 98. Fasıll’da sınıflandırılmakta, böylece uygulamada kolaylık sağlanmaktadır.

Sadece dış ticaret önlemlerinin uygulanması açısından kolaylık sağlayacağı düşünülen bu durum aslında istatistikî açıdan çok önemli rol oynamaktadır. Şöyle ki; örneğin 24. fasıl eşyalarının dış ticaret istatistiklerinin üretilmesi, bu fasılda yer alan eşyalar için belirli dış ticaret önlemlerinin uygulanmasının düşünülmesi, karar verilmesi açısından önem taşımaktadır. Dolayısıyla 24. fasılda sınıflandırılması muhtemel ancak gümrük muafiyetine sahip eşyaların, bu fasla ilişkin hazırlanacak istatistiklere dahil edilmemesi doğru dış ticaret politikaları üretmede etkili rol oynayacaktır.

Ancak 98. Fasıll ile ilgili olarak yasal dayanağın henüz mevcut olmaması -uygulamada büyük bir sıkıntı yaratmadığı düşünülse de- bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

Yasal dayanağı olmayan böyle bir uygulamaya yasal dayanak kazandırılması son derece önemli olmaktadır. 474 sayılı Gümrük Giriş Tarife Cetveli Hakkında Kanun’un 1. maddesinde ”Bu cetvelde yer alan eşyaların pozisyonlarını, alt tarife pozisyonlarını ve bunlara ait sayısal kodları, bölüm, fasıl ve alt tarife pozisyon notlarını ve Armonize Sistemin yorumuna ait genel kuralları genişletmeye, açmaya ve değiştirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.” hükmü yer almaktadır. Bu nedenle Bakanlar Kurulu kararı ile yayınlanan TGTC’ye 98. Fasıll’ın da eklenmesi gerekmektedir. Böylelikle, istatistikî açıdan büyük fayda sağlayacak şekilde, mevcut fasılda yer alan tarife pozisyonlarına alt açılımlar yapılarak, bu fasılda sınıflandırılacak belli muafiyetlere tabi eşyalara ilişkin elde edilmesi gerekli öngörülen istatistiklerin çıkarılması sağlanacaktır.

Örneğin;
9821.00.00.00.00 GTİP’ine karşılık gelen ‘Zatî

“
Gümrük muafiyetinin uygulanması açısından gerekli görüldüğünden hazırlanmış olan 98. Fasıll, uygulamada kullanılıyor olmasına karşın, mevzuat içerisinde yer almamaktadır.
”

Eşya' kapsamındaki, yurtdışından ülkeye girmek isteyen kişilerin yanlarında getirdikleri eşyalar için GTİP'ler belirlenmelidir. Her türlü eşya için GTİP belirlemek hem imkânsız hem de yararsız olacağından, bu kişilerin özellikle yanlarında getirdikleri eşyalardan yaygın olanları için açılım yapmak oldukça fayda sağlayacaktır. Örneğin, dizüstü bilgisayarlar, fotoğraf makineleri, video kameralar, video oyun cihazları, oyuncaklar için GTİP belirlemek istatistikî açıdan oldukça yararlı olacaktır.

98.21	Zati Eşya
9821.10.00.00.11	Cep telefonları
9821.10.00.00.12	Dizüstü bilgisayarlar
9821.10.00.00.13	Fotoğraf makineleri (dijital olsun olmasın)
9821.10.00.00.14	Video kameralar (dijital olsun olmasın)
9821.10.00.00.15	Video oyun cihazları
9821.10.00.00.16	Her çeşit oyuncaklar
9821.10.00.00.19	Diğerleri

9811.00.00.00.00 GTİP'ine 'Naklihaneye Eşyası' karşılık gelmektedir. 98.11 tarife pozisyonu başlığı olarak 'Naklihaneye Eşyası' altında yapılacak alt açılımlar için, burada sınıflandırılan eşyalar göz önüne alınmalıdır. Düşünüldüğünde yaygın olarak kullanılmış ev eşyası kapsamına giren eşya, eğitim malzemeleri gibi eşyalar için istatistik pozisyonları hazırlamak yerinde olacaktır. 9811.10 tarife alt pozisyonunda 'Kullanılmış Ev Eşyaları' yer alabilir ve 9811.10.00.00.11 GTİP'inde 'Oturma odası eşyaları', 9811.10.00.00.12 GTİP'inde 'Yatak odası eşyaları' ve 9811.10.00.00.19 GTİP'inde 'Diğerleri' yer alabilecek şekilde açılım yapılabilir.

98.11	Naklihaneye Eşyası
9811.10	Kullanılmış Ev Eşyaları
9811.10.00.00.11	Oturma odası eşyaları
9811.10.00.00.12	Yatak odası eşyaları
9811.10.00.00.13	Kişisel bilgisayar ve aksesuarları
9811.10.00.00.19	Diğerleri
9811.20	Eğitim Malzemeleri
9811.20.00.00.11	Ofis & Kırtasiye Malzemeleri
9811.20.00.00.12	Eğitim Gereçleri ve Okul Öncesi Eğitim Araçları
9811.20.00.00.19	Diğerleri

Bu şekilde oluşturulacak 98. Fasılın TGTC'ye eklenmesi son derece yararlı olacak ve istenilen istatistiklerin belirlenmesinde de yasal olarak uyumlu bir çözüm sağlanacaktır.

Sonuç olarak, kişilerin açık olarak bilgilendirilmesi bakımından 98. Fasılın TGTC'de yer alması gerekmekte, bunun olmaması sıkıntı oluşturmaktadır. Ayrıca, söz konusu fasılda yer alan eşyalara ilişkin spesifik olarak dış ticaret istatistikleri hazırlanamamaktadır. Bu nedenle, uygulamada yer alan 98. Fasıl için yasal bir dayanak sağlanması büyük önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA:

- Türk Gümrük Tarife Cetveli
- Pala, A. M. Ulusal Dış Ticaret İstatistiklerinin Toplanması ve Tarife Sınıflandırmasının Rolü (Topluluk Mevzuatı ile Karşılaştırması ile Birlikte), Gümrük Uzmanlık Tezi, Ankara, 2007
- Yıldırım, B., Bağlayıcı Tarife Bilgisi, Uzmanlık Tezi, Gümrük Müsteşarlığı, Ankara, 2006.
- <http://europa.eu/>
- www.gumruk.gov.tr

TRADE FACILITATION: Authorized Trader Scheme in Turkey & Special and Simplified Customs Procedures¹

Sinan AKYÜZ

Gümrük Uzmanı
sinana@gumruk.gov.tr

Trade facilitation, in the World Trade Organization (WTO), is defined as “The simplification and harmonization of international trade procedures”, where trade procedures are the “activities, practices and formalities involved in collecting, presenting, communicating and processing data required for the movement of goods in international trade” (WTO 1998).²Trade facilitation aims at making trade processes, procedures and related

“ Trade facilitation aims at making trade processes, procedures and related information flows as efficient as possible through the simplification, harmonization and standardization of procedures, information flows and documentation without compromising the need for consumer protection, health, safety and public security. ”

information flows as efficient as possible through the simplification, harmonization and standardization of procedures, information flows and documentation without compromising the need for consumer protection, health, safety and public security.

A common characteristic of Customs work is the high volume of transactions and the impossibility of checking them all. Customs administrations therefore face the challenge of

facilitating the movement of legitimate passengers and cargo while applying controls to detect customs fraud and other offences. Customs services find themselves increasingly under pressure from national governments and international organizations such as the OECD and the WTO to facilitate the clearance of legitimate passengers and cargo while concurrently responding to increases in

transnational crime. These competing interests mean that it is necessary to find a balance between facilitation and enforcement.³

We believe that the core principles and tools reflected in several international initiatives in order to strike an optimal balance between concerns of facilitation and control are vital keys to ensure safety and security of global trade and enhance countries' capacities to trade and integrate fully into the international trading system. One of the substantial tools to achieve this objective is the concept of "authorized traders", which "relates to businesses and other participants in the supply chain, including logistics providers, sufficiently "known" and trusted by the Customs authorities on account of their good compliance record of accurate declarations and timely payments to be exempted from the ordinary controls and subject to much "lighter" procedures and requirements."⁴

Authorized traders are proved eligible to benefit from Customs simplifications, which allow Customs authorities to deliver better service options and make better use of resources.

“

The concept of authorized traders provides incentive of better services and opportunities to enterprises, thus encouraging them to voluntarily comply with Customs and other border-related laws and regulations.

”

The concept of authorized traders provides incentive of better services and opportunities to enterprises, thus encouraging them to voluntarily comply with Customs and other border-related laws and regulations.

Many countries such as Canada, Australia, India, Malaysia, Singapore, and Thailand have already put this concept into practice.

In Canada the system is called the "Customs Self Assessment Program"⁵, while in Australia⁶ and India⁷ the "Accredited Client Program", in Malaysia the "Golden Client Scheme"⁸, in Singapore the "Major Exporters Scheme"⁹, and in Thailand the "Customs Gold Card Scheme".¹⁰

This paper endeavors to briefly illustrate the authorized trader scheme in Turkey, which is known as "Approved Economic Operator Status", as well as present some examples of special and simplified Customs procedures for "Approved Economic Operators". However it does not cover any other simplifying initiatives indicated in the conventions stated below. In this context, firstly the legal aspects of the concept of authorized traders will be outlined. Secondly, the current system in Turkey, which dates back nearly a decade, will be briefly examined. Thirdly, some special and simplified customs procedures, from which "Approved Economic Operators" can benefit, will be specified, and lastly it will be concluded with advocating elimination of barriers to trade and simplification of Customs procedures.

LEGAL FRAMEWORK

Though the legal basis for the concept of authorized traders can be found in many international and regional conventions and initiatives, only a few of them are mentioned here just to give an overall idea.

1. Article VIII - Paragraph 1/(c) of the General Agreement on Tariffs and Trade (GATT) 1947¹¹

Article VIII - Fees and Formalities Connected with Importation and Exportation - Paragraph 1/(c) -

“The contracting parties also recognize the need for minimizing the incidence and complexity of import and export formalities and for decreasing and simplifying import and export documentation requirements.”

2. Chapter 3 of General Annex to the Revised Kyoto Convention - Specially Simplified Procedures for Authorized Traders¹²

Transitional Standard 3.32

“For authorized persons who meet criteria specified by the Customs, including having an appropriate record of compliance with Customs requirements and a satisfactory system for managing their commercial records, the Customs shall provide for:

- release of the goods on the provision of the minimum information necessary to identify the goods and permit the subsequent completion of the final Goods declaration;
- clearance of the goods at the declarant's premises or another place authorized by the Customs; and, in addition, to the extent possible, other special procedures such as:
- allowing a single Goods declaration for all imports or exports in a given period where goods are imported or exported frequently by the same person;
- use of the authorized persons' commercial records to self-assess their duty and tax liability and, where appropriate, to ensure compliance with other Customs requirements;
- allowing the lodgement of the Goods declaration by means of an entry in the records

of the authorized person to be supported subsequently by a supplementary goods declaration.”

3. Council Regulation (EEC) No 2913/92¹³

Simplified Procedures - Article 76

“1. In order to simplify completion of formalities and procedures as far as possible while ensuring that operations are conducted in a proper manner, the Customs authorities shall, under conditions laid down in accordance with the

“ Along with related legislation all necessary information on how to apply for AEOS, application forms, and list of required documents are readily available on the official web site of the Undersecretariat of Customs to all interested parties in line with Article X of the GATT 1947 and Chapter 9 of General Annex to the Revised Kyoto Convention. ”

”

committee procedure, grant permission for:

(a) the declaration referred to in Article 62 to omit certain of the particulars referred to in paragraph 1 of that Article for some of the documents referred to in paragraph 2 of that Article not to be attached thereto;

(b) a commercial or administrative document, accompanied by request for the goods to be placed under the Customs procedure in question, to be lodged in place of the declaration referred to in Article 62;

(c) the goods to be entered for the procedure in question by means of an entry in the records; in this case, the Customs authorities may waive the requirement that the declarant presents the goods to Customs.

The simplified declaration, commercial or administrative document or entry in the records must contain at least the particulars necessary for identification of the goods. Where the goods are entered in the records, the date of such entry must be included.

2. Except in cases to be determined in accordance with the committee procedure, the declarant shall furnish a supplementary declaration which may be of a general, periodic or recapitulative nature.

3. Supplementary declarations and the simplified

The applicant shall have no committed serious infringements or repeated infringements of Customs rules, determined over the last 2 years preceding the submission of the application. If the applicant has been established for less than 2 years, his compliance is judged on the basis of records and information that are available.

declarations referred to in subparagraphs 1 (a), (b) and (c), shall be deemed to constitute a single, indivisible instrument taking effect on the date of acceptance of the simplified declarations; in the cases referred to in subparagraph 1 (c), entry in the records shall have the same legal force as acceptance of the declaration referred to in Article 62.

4. Special simplified procedures for the Community transit procedure shall be laid down in accordance with the committee procedure."

4. Turkish Customs Code No 4458¹⁴

Simplified Procedures - Article 71¹⁵

Same as article 76 of the Council Regulation (EEC) No 2913/92

APPLICATION FOR APPROVED ECONOMIC OPERATOR STATUS (AEOS)

Permission for simplified Customs formalities and procedures is granted to export companies, manufacturing companies, subsidiary companies which import and/or export goods on behalf of a manufacturing parent company, and governmental institutions.

Along with related legislation all necessary information on how to apply for AEOS, application forms, and list of required documents are readily available on the official web site of the Undersecretariat of Customs to all interested parties in line with Article X of the GATT 1947 and Chapter 9 of General Annex to the Revised Kyoto Convention. The application forms and required documents are set and uniform.

An enterprise that wishes to apply for AEOS must fill out an application form specifying the name, tax identification number, address, phone number, contact person, the type of the requested Approved Economic Operator Certificate etc., then submit the application form to the competent Regional Customs Directorate together with the required documents, which serve as proof for its current status. Where the Customs authority establishes that the application does not contain all the particulars or/and documents required, the Customs authority, within a month from the receipt of the application, asks in writing the economic operator to provide the relevant information or/and documents, stating the grounds for its request.

After scrutiny of the application, the competent Regional Customs Directorate– provided that the applicant satisfies the criteria for AEOS- forwards the application online to the General Directorate of Customs for final evaluation, and issuing of the Certificate. If the applicant is not eligible for AEOS, he is notified in written form

that his application is rejected, together with the grounds for rejection.

All the applications, whether accepted or not, are stored in a database by the Customs authorities for statistical purpose.

REQUIRED CONDITIONS FOR APPROVED ECONOMIC OPERATORS

The applicant, who wishes to benefit from special and simplified Customs procedures mentioned further on, must comply with the requirements in terms of financial, judicial, and Customs reliability. Briefly, the conditions are stated below:

1. Proven Financial Solvency

- The applicant shall have a specified import/export capacity ascertained via a central database by General Directorate of Customs.

- The applicant shall have a specified amount of paid in capital ascertained by a chartered accountant.

- The manufacturer applicants shall have a specified number of insured employees ascertained by the provincial Directorates of Social Security Organization (Ministry of Labor and Social Security) to which the applicant is registered.

“ Since it is an essential condition for renewal, Approved Economic Operators are expected to maintain the required level of compliance. Therefore, reasons of non compliance with the qualifying criteria or misuse of benefits leads to the revocation of the status or suspension of the benefits. ”

- The applicant shall have no Customs tax and duty debt inspected by General Directorate of Customs through a central database.
- The applicant shall have no social security premium debt inspected by the Provincial Directorates of Social Security Organization to which the applicant is registered.
- The applicant shall have no tax and duty debt inspected by the Tax Administration to which the applicant is registered.
- The manufacturer applicants shall have a proven production capacity certified by the Chamber of Commerce and Industry to which the applicant is registered.

The procedure for incomplete declaration allows Customs Offices to accept a declaration that does not include all required information or that is not accompanied by all the official documents necessary such as original invoice, A.TR and EUR movement certificates, certificate of origin, analysis report for compensating agricultural products, freight and insurance papers.

sentences related to Anti-smuggling Act, bribery, embezzlement, fraudulency, theft, tax evasion, attempt to tax evasion etc. Such a query is carried on by the Directorate of Judicial Records/Ministry of Justice upon the applicant's request.

3. Customs Compliance

The applicant shall have no committed serious infringements or repeated infringements of Customs rules, determined over the last 2 years preceding the submission of the application. If the applicant has been established for less than 2 years, his

compliance is judged on the basis of records and information that are available.

• Category 1- Serious Customs

Infringements: Violation of Anti-smuggling Act or causing Customs tax and duty loss in great amounts¹⁷ results in rejection of the application. In this case the number of the applicant's Customs infringements related to Customs tax and duty loss shall not exceed 0.3 percent of the total number of the applicant's import and export declarations, provided that the number of such infringements is over 2.

• Category 2- Customs infringements

which are of negligible importance: The applicant's Customs infringements regarding

Type of the Certificate	Export Capacity	Total export and import capacity	Amount of paid in capital	Number of insured employees
Type A Certificate	25 Million (CIF) US\$	100 Million US\$	5 Million YTL ¹⁶	250
Type B Certificate	5 Million (CIF) US\$	20 Million US\$	2.5 Million YTL	100
Type C Certificate	2 Million (CIF) US\$	8 Million US\$	0.5 Million YTL	30

Table-1: Required financial criteria for AEOS

2. Judicial Reliability

The applicant's board of management, legal representatives in Customs matters, and major share holders shall not have any criminal

Customs tax and duty loss in small amounts¹⁸ or the infringements in small amounts regarding inconsistencies with the established rules of Customs procedures that cause no tax and duty loss are omitted in evaluating of the application.

- **Category 3- Customs infringements causing Customs tax and duty loss:** The number of the Customs infringements that do not fall into the two categories stated above shall not exceed 1 percent of the total

number of the applicant's import and export declarations, provided that the number of such infringements is over 5.

- **Category 4- Customs infringements related to inconsistencies with the established rules of Customs procedures that cause no tax and duty loss:** The number of such infringements that do not fall into the second category stated above shall not exceed 2 percent of the total number of the applicant's import and export declarations, provided that the number of such infringements is over 10.

All Customs related infringements perpetrated by economic operators as well as the due debts stemming from the infringements and Customs taxes and duties are processed in a database by local Customs Offices. The applicants'

“

As reliable and compliant traders, the Certificate holders get a lower risk score -depending on the type of the Certificate- which is incorporated into the risk management and the BİLGE system in order to allow the Approved Economic Operators to benefit from fewer physical controls regarding their daily operations.

”

Customs compliance, in this regard, is checked via a central program using this database, making the queries expeditious, efficient, and paperless.

CERTIFICATES FOR APPROVED ECONOMIC OPERATORS

The applicants who satisfy the criteria set out above are granted an Approved Economic Operator Certificate which should be issued within 3 months at most, starting from the date the first application is made. Currently, there are three types of Certificates;

type A, type B, and type C, all of which provide different benefits to the holder.

The enterprises certified as Approved Economic Operator, to benefit from special and/or simplified Customs procedures without further ado, are stored in a central database as well as in the BİLGE system.¹⁹

The Certificates are valid for two years starting from the date of issue, and must be renewed by the mentioned period. Since it is an essential condition for renewal, Approved Economic Operators are expected to maintain the required level of compliance. Therefore, reasons of non compliance with the qualifying criteria or misuse of benefits leads to the revocation of the status or suspension of the benefits.

SPECIAL AND SIMPLIFIED CUSTOMS PROCEDURES FOR APPROVED ECONOMIC OPERATORS

Approved Economic Operators, by virtue of satisfying the criteria mentioned above, are considered to be reliable in their customs related operations throughout the Turkish Customs Territory, and are therefore entitled to benefit from Customs simplifications, depending on the type of the Approved Economic Operator Certificate. Benefits are briefly listed as follows:

1. Incomplete Declaration

The procedure for incomplete declaration allows Customs Offices to accept a declaration that does not include all required information or that is not accompanied by all the official documents necessary such as original invoice, A.TR and EUR movement certificates, certificate of origin, analysis report for compensating agricultural products, freight and insurance papers. However the Approved Economic Operator must be able to prove that:

- The missing document exists and is valid,
- The missing document can not be annexed to the declaration for reasons beyond his control,
- Any delay in accepting the declaration would prevent the release of the goods for free circulation or make them liable to a higher rate of duty.

“ In today’s highly challenging world, trade and investment will flow towards efficient, supportive and facilitative locations. At the same time it will rapidly ebb away from locations which are perceived by business as bureaucratic, lacking good governance, and synonymous with high costs. ”

The missing information and/or official documents must be submitted with a complementary declaration to the same Customs Office within a month after the acceptance of the incomplete declaration. This period can be extended up to 3 months by Customs authorities upon request, if deemed necessary.

2. The Use of a Commercial or Administrative Document

Instead of a Single Administrative Document, Customs authorities may allow a commercial or administrative document to be used for certain goods imported or exported periodically from the same Customs Office. Import goods, including periodicals, products need to be preserved under certain physical conditions, blood and blood plasma, aquarium fish, and goods with a CIF value less than 500 EURO are allowed to be presented to Customs by using a commercial or administrative document.

A periodic declaration covering such Customs transactions performed during a month must be submitted to the same Customs Office within the first three days of the consequent month at most.

3. Lower Incidence of Physical Inspections

As reliable and compliant traders, the Certificate holders get a lower risk score -depending on the

type of the Certificate- which is incorporated into the risk management and the BİLGE system in order to allow the Approved Economic Operators to benefit from fewer physical controls regarding their daily operations.

4. Post-Clearance Examination of Declarations

To verify the accuracy of the particulars in the declaration lodged by Approved Economic Operators, Customs authorities, after releasing the goods, may inspect the commercial documents and data relating to the import or export transactions of the concerned goods. Such inspections may be carried out at the premises of those operators. Customs authorities may also examine the goods, depending on the fact whether it is applicable, otherwise may check the inventories or accounts.

5. Clearance at the Operator's Premises or Other Inland Locations

Approved Economic Operators may request Customs control to take place in another designated location where it will lead to the shortest delay and/or the least cost. The goods, which are allowed to be declared under this procedure, can be cleared without being moved to temporary storage facilities or Customs warehouses. However, where the Customs supervision cannot be maintained or the operators' premises are neither suitable for unloading, unpacking or storing the goods nor measuring the goods, Customs authority may choose not to give permission to Approved Economic Operators for such procedure.

6. Flat-Rate and Induced Security Facilitation

A flat-rate security covers Customs taxes and duties which have arisen or may arise from one or multiple Customs transactions related to the Customs procedures with economic impact that require furnishing security at one or more Customs Office. If the liability for Customs debt is not voluntarily met by the holder of the Certificate within an appropriate period of time, Customs security will be used for the payment of import duties and taxes.

Induced security covers 1% - 10% of Customs taxes and duties which have arisen or may arise from one Customs transaction related to the Customs procedures with economic impact that requires furnishing security. Such security is valid at one Customs Office and for one Customs transaction that requires furnishing security.

ELIMINATION OF BARRIERS TO TRADE

The efficiency and effectiveness of Customs procedures play a crucial role in the development of countries as it advance their competitiveness, allowing them to trade goods and services on time and with low transaction costs.

Several studies have tried to estimate the potential welfare gains which could be attained from the implementation of trade facilitation. According to the Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC), a 5 percent reduction in trade transaction costs for trade in goods by 2006 will raise its collective GDP by 0.9 percent, which, in absolute terms, represents about US\$ 154 billion. The Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) calculates that a modest 1 per cent reduction in the trade

transaction costs of the value of traded goods would bring annual gains of about US\$ 40 billion on a global basis. In relative terms, most of these gains would benefit developing countries. The World Bank report on global economic prospects for 2004 estimates that a report prepared for the enhancing capacity in global trade facilitation would increase world trade of manufacturing goods by approximately US\$ 377 billion, which means an increase of about 9.7 per cent.²⁰

Countries that fail to keep pace with world class standards for Customs Administrations, such as those promulgated by the World Customs Organization (WCO) and the World Trade Organization (WTO), will find it increasingly difficult to attract new business, trade, and foreign investment as business cannot afford the high logistics costs imposed by customs inefficiencies.²¹ In today's highly challenging world, trade and investment will flow towards efficient, supportive and facilitative locations. At the same time it will rapidly ebb away from locations which are perceived by business as bureaucratic, lacking good governance, and synonymous with high costs.²² Simplifying the procedures to move goods across borders will minimize delays in trade transactions, thus will reduce administrative barriers, and encourage enterprises to become involved in international trade. This will result in greater economic development.²³

The concept of authorized traders is one of the tools designed to facilitate trade and simplify Customs procedures, which contributes principally to ensure supply chain security. Besides preferential treatment of authorized traders, adoption of trade efficiency measures, namely modern Customs control methods such as post clearance audit, the use of risk

management techniques, the single window concept, the use of information technologies etc. will not only bolster Customs Administrations to maintain national security, health and public interest, but will also lead to the significant reductions in the costs borne by traders and the further promotion of cross-border trade.

In addition to its obligations towards the European Union, Turkey fully supports trade facilitation initiatives in the international arena. Currently, the number of Approved Economic Operators has reached 700, accounting for nearly 50 percent of the total foreign trade volume. In order to introduce expedited clearance procedures effectively, Turkey monitors closely the facilitation-oriented instruments, adapts relevant EU legislation, and continues its efforts in such activities, which will consequently enhance its capacity to trade, boost national competitiveness, and create a favorable climate for investment.

REFERENCES

- Grainger, A. 2008, "Customs and Trade Facilitation: From Concepts to Implementation", World Customs Journal, Volume 2, number 1
- WCO 2008, "The Text of the Revised Kyoto Convention", retrieved 05 Oct. 2008, <http://www.wcoomd.org/kybodycontent.htm>
- WCO 2006, "Revised Kyoto Convention, Your Questions Answered", D/2006/0448/8
- WCO 1997, "World Customs Organization: Risk Assessment and Selectivity in Customs Controls", WCO News, Issue 31
- OECD 2003, "Trade Facilitation Principles in GATT Articles V, VIII and X: Reflections on Possible Implementation Approaches", TD/TC/WP(2003)12/FINAL
- OECD 2002, "Business Benefits of Trade Facilitation", TD/TC/WP(2001)21/FINAL
- WTO 2008, "Legal Texts: GATT 1947", retrieved 05 Oct. 2008, http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/gatt47_01_e.htm
- UNESCAP 2007, "Trade Facilitation in Selected Landlocked Countries in Asia", Studies in Trade and Investment No. 58, ST/ESCAP/2437
- USCIB 2001, "USCIB Position Paper: Customs Modernization and the Revised Kyoto Convention", retrieved 05 Oct. 2008, <http://www.uscib.org/index.asp?documentID=1830>
- Canada Border Services Agency, "Customs Self Assessment Program", retrieved 05 Oct. 2008, <http://www.cbsa-asfc.gc.ca/prog/csa-pad/menu-eng.html>
- Australian Customs Service, "Accredited Client Program", retrieved 05 Oct. 2008, http://www.customs.gov.au/webdata/resources/files/CMR_20040624_tml_03.pdf
- Indian Central Board of Excise and Customs, "Accredited Clients Program", retrieved 05 Oct. 2008, <http://www.cbec.gov.in/brochure.pdf>
- Royal Malaysian Customs, "Golden Client Scheme", retrieved 05 Oct. 2008, <http://www.>

customs.gov.my/index.php?option=com_content&task=category§ionid=4&id=20&Itemid=97

Singapore Customs, "Major Exporters Scheme", retrieved 05 Oct. 2008, <http://www.customs.gov.sg/leftNav/trad/cus/Major+Exporter+Scheme.htm>

Thailand Customs, "Customs Gold Card Scheme", retrieved 05 Oct. 2008, <http://www.customs.go.th/CustomsEng/CargoClearance/SmartCard.jsp?menuNme=Cargo>

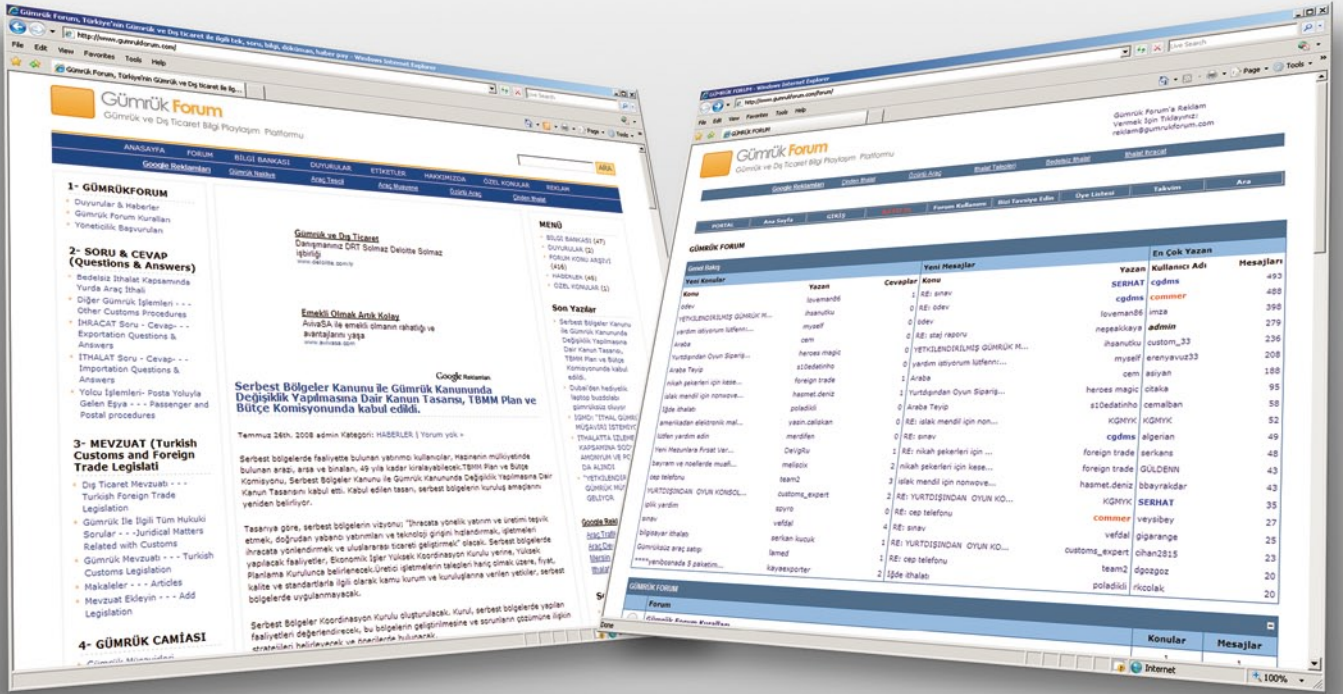
of discussions please refer to the OECD paper "Business Benefits of Trade Facilitation" (TD/TC/WP(2001)21/FINAL), dated 10 April 2002, p. 18-19, which can be found at the following URL: [http://www.oilis.oecd.org/olis/2001doc.nsf/LinkTo/NT00000A4A/\\$FILE/JT00124082.PDF](http://www.oilis.oecd.org/olis/2001doc.nsf/LinkTo/NT00000A4A/$FILE/JT00124082.PDF) retrieved Oct. 05, 2008

1. This updated and expanded paper was originally presented to the Royal Malaysian Customs Academy on the occasion of the 1-7 MTCP Fellowship Program for Senior Officers of Customs held between March 24 and April 19, 2008.
2. http://www.worldcustomsjournal.org/media/wcj/2008/1/customs_and_trade_facilitation_from_concepts_to_implementation.pdf, "Customs and Trade Facilitation: From Concepts to Implementation", Andrew Grainger, World Customs Journal, Volume 2 number 1, p: 17, retrieved Oct. 05, 2008
3. <http://www2.wcoomd.org/ie/en/Magazine/issue31/english/page05EN.htm>, retrieved Oct. 05, 2008
4. [http://www.oilis.oecd.org/olis/2003doc.nsf/LinkTo/NT00000F1A/\\$FILE/JT00145322.PDF](http://www.oilis.oecd.org/olis/2003doc.nsf/LinkTo/NT00000F1A/$FILE/JT00145322.PDF) "Trade Facilitation Principles in GATT Articles V, VIII and X : Reflections on Possible Implementation Approaches", TD/TC/WP(2003)12/FINAL, p: 15-16, 02-June-2003, retrieved Oct. 05, 2008
5. More information on the "Customs Self Assessment Program" can be found at the following URL: <http://www.cbsa-asfc.gc.ca/prog/csa-pad/menu-eng.html> retrieved Oct. 05, 2008
6. More information on the "Accredited Client Program" can be found at the following URL: http://www.customs.gov.au/webdata/resources/files/CMR_20040624_tml_03.pdf retrieved Oct. 05, 2008
7. More information on the "Accredited Clients Program" can be found at the following URL: <http://www.cbcc.gov.in/brochure.pdf> retrieved Oct. 05, 2008
8. More information on the "Golden Client Scheme" can be found at the following URL: http://www.customs.gov.my/index.php?option=com_content&task=category§ionid=4&id=20&Itemid=97 retrieved Oct. 05, 2008
9. More information on the "Major Exporters Scheme" can be found at the following URL: <http://www.customs.gov.sg/leftNav/trad/cus/Major+Exporter+Scheme.htm> retrieved Oct. 05, 2008
10. More information on the "Customs Gold Card Scheme" can be found at the following URL: <http://www.customs.go.th/Customs-Eng/CargoClearance/SmartCard.jsp?menuNme=Cargo> retrieved Oct. 05, 2008
11. Turkey is a contracting party to the GATT since 1953. The legal text of the Agreement can be found at the following URL: http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/gatt47_01_e.htm#articleVIII retrieved Oct. 05, 2008
12. Turkey is a contracting party to the Revised Kyoto Convention since 2006. The legal text of the Convention is available at the following URL: <http://www.wcoomd.org/kybodygach3.htm> retrieved Oct. 05, 2008
13. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992R2913:EN:HTML> retrieved Oct. 05, 2008
14. Published in the Turkish Official Gazette No: 23866, dated 04.11.1999. The legal text of the Code can be found at the following URL: <http://www.gumruk.gov.tr/english/legislation/customslaw.pdf> retrieved Oct. 05, 2008
15. Related sub-legislations are Customs Regulation (articles 135-163) and Customs General Notification (Simplified Procedures No.1) [Published in the Turkish Official Gazette No: 26622, dated 23.08.2007]
16. 5 Million YTL=3,628 Million US\$ as of Oct. 05, 2008
17. Great amounts refers to the amounts 4,950 YTL=3,628US\$ for Customs taxes and duties, and 19,800YTL=14,367US\$ for value added and excise taxes as of Oct. 05, 2008
18. Small amounts refer to the amounts under 198YTL=143US\$ as of Oct. 05, 2008
19. Import, export and transit Customs declarations are processed electronically via the BILGE system. Currently, 99,8 percent of such declarations are computerized and processed via the mentioned system.
20. http://intranet.unescap.org/tid/publication/tipub2437_chap2.pdf "Trade Facilitation in Selected Landlocked Countries in Asia", p.21-22 retrieved Oct. 05, 2008
21. <http://www.uscib.org/index.asp?documentID=1830> The United States Council for International Business, "Revised Kyoto Convention to Standardize Customs Procedures and Policies" retrieved Oct. 05, 2008
22. http://www.wcoomd.org/files/1.%20Public%20files/PDFandDocuments/Procedures%20and%20Facilitation/kyoto_yourquestionsanswered.pdf , "Revised Kyoto Convention, Your Questions Answered", February 2006, p. 3 retrieved Oct. 05, 2008
23. The OECD has assessed that trade facilitation measures will provide larger benefits to the enterprises and SMEs of developing countries. For details

Gümrük Forum

Gümrük ve Dış Ticaret Bilgi Paylaşım Platformu

www.gumrukforum.com

Unsped

Group

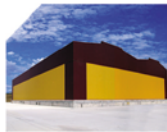
Havayolu Kargo

Karayolu
Taşımacılık Hizmetleri

Türkiye Dahilindeki
Tüm Adreslere
Ulaşım Dağıtım

11.500 m2 Gümrüksüz
6.600 m2 Gümrüklü
Depolar

22 İLde Gümrük
Müşavirliği

Deniz ve Hava Nakliyyede
Komple ve Parsiyel
Forwarder Hizmeti

3.500'ü Aşkın
Yetişmiş Personel

UNSPED PAKET SERVİSİ KIBRIS ŞTİ.LTD.
Taşkınköy Mah. Dr. Fazıl Küçük Bulvarı
D469 Lefkoşe

UNSPED GROUP SRL.
Sediul SOCIAL: Arad, STR ABRUD, NR 3,
ROMANYA

UNSPED GROUP
Haskova şehri sok. Preslav 24 K4
BULGARİSTAN

UNSPED GROUP
OTTO HAHN-STR.5 HALLE A34123
KASSEL/ALMANYA

İSTANBUL MERKEZ
Ambarlar Cad. 6/B Blok 34015 Zeytinburnu / İstanbul
Tel : +90 212 413 22 22 Fax : +90 212 414 02 00
<http://www.unsped.eu>
<http://www.ups.com.tr>